ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԻԷ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 27 (1327) ՇԱԲԱԹ, ՅՈՒԼԻՍ 28, 2007
VOLUME 27, NO. 27 (1327) SATURDAY, JULY 28, 2007

Պաշտօնաթերթ՝
Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան
Արեւմտեան Ամերիկայի

MASSIS Weekly
1060 N. Allen Ave. Suite 101
Pasadena, California 91104

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ» ՌԱՏԻՈԿԱՅԱՆԻ ՀԵՌԱՐՁԱԿՈՒՄԸ ԿԸ ԴԱԴՐԻ ՕԳՈՍՏՈՍ 9-ԻՆ

Հայաստանի Հանրային ռատիօն մերժած է երկարաձգել «Ազատութիւն» ռատիոկայանի հեռարձակման պայմանագիրը, որ կ՛աւարտի Օգոստոս 9-ին:

Ամերիկեան հեռարձակումներու տնօրէններու խորհուրդը չէ յաջողած համաձայնութիւն ձեռք ձգել Հայաստանի հանրային ռատիոյի հետ՝ «Ազատութիւն» ռատիոկայանի հաղորդումներու հետագայ վերահեռարձակման շուրջ:

«Ազատութիւն» ռատիոկայանը վերահսկող գործակալութիւնը՝ Ամերիկեան հեռարձակումներու տնօրէններու խորհուրդը Յուլիս 24-ի երեկոյեան, Ուաշինկթընի մէջ տարածած է հաղորդագրութիւն մը, մտահոգութիւն յայտնելով այն կապակցութեամբ, որ Հայաստանի Հանրային ռատիօն հրաժարած է երկարաձգել «Ազատութիւն» ռատիոկայանի հայկական ծառայութեան ծրագրերու հեռարձակումը շարունակելու վերաբերեալ պայմանագիրը:

Ազգային Ժողովրդավարական Միութեան (ԱԺՄ) նախագահ Վազգէն Մանուկեան կարծիքով, «Ազատութիւն» ռատիոկայանի հետ պայմանագրի երկարաձգման մերժումը «ո՛չ տեխնիկական հարցերի հետ է կապուած, ո՛չ էլ ֆինանսական հարցերի». - «Ուղղակի մինչեւ վերջ ժողովրդին պահել ապաինֆորմացուած վիճակում եւ քարոզել այն, ինչ որ իրենք են ուզում»:

Հայաստանի մէջ «Ազատութիւն» ռատիոկայանի գործունէութեան մասին Մանուկեան ըսած է. - «Այն ֆինանսաւորւում է Միացեալ Նահանգներու Գոնկրէսի կողմէ, բայց Հայաստանում ես երբեք չեմ լսել, որ այդ ռատիոկայանը յատուկ քարոզչութիւն իրականացնի Միացեալ Նահանգների արտաքին քաղաքական գծի վերաբերեալ... Պէտք է ասել, որ «Ազատութիւն»-ը ամենալսուող ռատիոկայանն է շրջաններում, գիւղերում, Երեւանում»:

Անկախ պատգամաւոր Վիկտոր Դալլաքեանի կարծիքով՝ «դա իշխանութիւնների հրահանգն է». - «Այն, ինչ չյաջողուեց Ազգային Ժողովի միջոցով, փորձում են կատարել այլ ճանապարհով: Ես դա համարում եմ դատապարտելի երեւոյթ եւ անընդունելի քայլ խօսքի ազատութեան դէմ»:

«Ժառանգութիւն» ընդդիմադիր կուսակցութեան խմբակցութեան պատգամաւոր Անահիտ Բախշեան իր կարգին յայտնեց. - «Միայն նեղ անձնական շահերով առաջնորդուելու չակերտուած քաղաքական կամքը, ցաւօք սրտի, մեր երկրում պետական իշխանութեան կառավարման գործելակերպ է»:

ԲԱԿՕ ՍԱՀԱԿԵԱՆ ԸՆՏՐՈՒԵՑԱՒ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

Լեռնային Ղարաբաղի նորընտիր նախագահ Բակօ Սահակեան

Յուլիս 19-ին Լեռնային Ղարաբաղի մէջ տեղի ունեցած նախագահական ընտրութիւններու արդիւնքով յաղթանակի հասաւ Ազգային Անվտանգութեան Ծառայութեան (ԱԱԾ) նախկին պետ Բակօ Սահակեան, որ կը վայելէր Արցախի մէջ գործող քաղաքական գրեթէ բոլոր ուժերու եւ նաեւ չրջանաւարտ նախագահ Արկադի Ղուկասեանի զօրակցութիւնը:

ԼՂՀ Կեդրոնական Ընտրական Յանձնաժողովի նախագահ Սերգէյ Նասիբեանի հրապարակած տուեալներու համաձայն քուէարկութեան մասնակցած է 71,287 քաղաքացի, կամ ընտրութեան իրաւունք ունեցողներու 77, 36 տոկոսը: Բակօ Սահակեանի ի նպաստ քուէարկած է 57, 798 մարդ, կամ ընտրութեան մասնակցածներու 85,36 տոկոսը, Մասիս Մայիլեանին իրենց ձայները տուած են 8,270 կամ 12,21 տոկոսը: Մնացեալ թեկնածուները ստացած են մէկ տոկոսէն պակաս ձայն:

Պարտուած թեկնածուներէն Մասիս Մայիլեան յայտարարեց, որ Բակօ Սահակեանին կը նկատէ օրինաւոր ընտրուած նախագահ:

«Երբ Կենտրոնական ընտրական յանձնաժողովը պաշտօնապէս կը յայտարարի նախնական տուեալները, ես անպայման կը շնորհաւորեմ յաղթած թեկնածուին: Բակօ Սահակեանին համարում եմ օրինական ընտրուած նախագահ: Յարգում ենք ժողովրդի կատարած ընտրութիւնը», ըսաւ Մայիլեան:

ՌՈՒՏՈԼՖ ՓԵՐԻՆԱ. «ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ՉԷ ՃԱՆՉՑԱԾ ՂԱՐԱԲԱՂԸ, ՀԵՏԵՒԱԲԱՐ՝ ՉԻ ՃԱՆՉՆԱՐ ՀՈՆ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ»

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան մէջ կատարուած նախագահական ընտրութիւններուն կապակցութեամբ, Հայաստանի մօտ Միացեալ Նահանգներու գործերու հաւատարմատար Ռուտոլֆ Փերինա անցեալ շաբթուայ ընթացքին կատարեց կտրուկ յայտարարութիւններ, ըսելու համար թէ, իր երկիրը չի ճանչնար Լեռնային Ղարաբաղը ու հոն կայացած ընտրութիւնները:

«Աշխարհի ոչ մէկ երկիր, այդ շարքին նաեւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները, Լեռնային Ղարաբաղը չէ ճանչցած իբրեւ անկախ պետութիւն: Հետեւաբար, մենք չենք ճանչնար նաեւ այդ ընտրութիւնները», - յայտարարած է դեսպան Փերինա «Ազատութիւն» ռատիոկայանին տուած հարցազրոյցի ընթացքին:

«Այդ իսկ պատճառով մենք պաշտօնապէս դիտորդներ չենք ուղարկած, ու նաեւ գնահատական չենք տուած այդ ընտրութիւններուն», - ըսած է ամերիկացի դիւանագէտը՝ աւելցնելով. - «Բայց մենք յոյս ունինք, որ այդ ընտրութիւնները որեւէ կերպ չեն խոչընդոտէր ընթացող բանակցութիւններուն, եւ յոյս ունինք, որ այդ բանակցութիւնները կը շարունակուին նորմալ ընթանալ»:

Ռուտոլֆ Փերինա 2001-2004 թուականներուն ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խմբի ամերիկացի համանախագահն էր: Այն հարցին, թէ արդեօք կապ կա՞յ Հայաստանի ժամանակաւոր հաւատարմատար իր նշանակուելուն եւ հակամարտութեան կարգաւորման գործընթացի միջեւ, Փերինա ըսած է,- «Ես եղած եմ համանախագահ, բայց հիմա տով չեմ զբաղիր, եւ այդ կարգավիճակով չէ, որ վերադարձած եմ Հայաստան»:

«Թէեւ ես ուղղակիօրէն չեմ մասնակցիր բանակցութիւններուն, բայց կ՛ուզեմ վստահեցնել ձեզի, որ ղարաբաղեան խնդիրի կարգաւորումը Միացեալ Նահանգներու համար առաջնահերթութիւն է, քանի որ մենք կը տեսնենք, որ այս շատ կարեւոր է Հայաստանի, Ատրպէյճանի եւ այս տարածաշրջանի կայունութեան համար», - աւելցուցած է Ռուտոլֆ Փերինա: - «Մենք անցեալին այս ուղղութեամբ շատ ակտիւօրէն աշխատած ենք, եւ համոզուած եղէք, որ Միացեալ Նահանգները պիտի շարունակէ աջակցիլ խնդրի կարգաւորման՝ նաեւ ապագային»:

«ՌԱՏԻՕ ԱՐՄԵՆԻԱ»-Ի ԴԱԴՐԵՑՈՒՄԷՆ ԵՏՔ ՈՒՐՈՒԿՈՒԷՅԻ ՄԷՋ ԿԸ ՍԿՍԻ ԳՈՐԾԵԼ «ՌԱՏԻՕ ԱՐԱՔՍ»

Ուրուկուէյի մայրաքաղաք Մոնթեվիտէոյի մէջ տասնամեակներէ ի վեր գործող «Ռատիօյ Արմենիա» հայկական ամենօրեայ հաղորդումը վերջին անգամ ըլլալով հնչած է Յուլիսի 8-ին, փակուելու համար պետական մէկ որոշումով:

Արդարեւ՝ Ռուբէնեան ընտանիքին պատկանող ռատիոյի չորս ալիքներու՝ երեք «էֆ-էմ» եւ մէկ Միջին ալիք, արտօնագիրները խլուած են հարկային խախտումներու մեղադրանքով:

«Ռատիօյ Արմենիայի» անձնակազմի եւ համայնքի կարգ մը կազմակերպութիւններուն կողմէ բարձրացած բողոքները՝ փրկելու համար չորս ալիքներէն առնուազն Միջինը, որու վրայ օրական երկու ժամ կը սփռուէին հայկական հաղորդումները, մնացած են ապարդիւն:

Պետական ներկայացուցիչներ հանդիպում ունենալով Թեմի առաջնորդ Յակոբ Արք. Գըլըճեանի հետ հաւաստիացուցած են թէ, առնուած որոշումները ուղղուած չեն հայ համայնքի դէմ, սակայն ոչ մէկ երաշխիք տուած են, որ ռատիօալիքը հետագային կը տրամադրուի հայ համայնքին:

«Ռատիօյ Արմենիայի» դադրեցումէն անմիջապէս ետք, տեղական այլ ալիքի մը վրայ կարելի եղած է ապահովել շաբաթական երկու եւ կէս ժամ հաղորդում՝ «Ռատիօյ Արաքս» անուան տակ:

«Ռատիօյ Արաքս»-ի նախաձեռնողն է «Ռատիօյ Արմենիայի» հաղորդավար Տիէկօ Գարամանուկեան:

Հարաւային Ամերիկայի հայութեան ձայնը նկատուող «Ռատիօյ Արմենիա» հիմնադրուած էր 1935-ին Ընկ. Յարութիւն Ռուբէնեանի կողմէ, դառնալով կամուրջ՝ Հայաստանի եւ հայկական այլ գաղութներու հետ: Իր մահունէ ետք, Ռատիոկայանի անխափան գործունէութիւնը ապահոված էին Տիկ. Արաքսի Ռուբէնեան եւ իր զաւակները:

«Մենք քաղաքական հետապնդումներու զոհը դարձանք», յայտարարած է Պերճ Ռուբէնեան, հաղորդելով «Ռատիօյ Արմենիան» ստիպողաբար փակելու տխուր լուրը:

«ՄԱՍԻՍ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻ ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԸ

Տարեկան արձակուրդի առիթով «Մասիս» լոյս պիտի չտեսնէ յաջորդ երկու շաբաթներուն: (Օգոստոս 4ին եւ 11ին): Արձակուրդի ընթացքին փակ է նաեւ խմբագրատունը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ԵՒ ԹՈՅՆ, ԵՒ ԴԵՂ

Ինչպէս յայտնի է, վերջին 20 տարում Հայաստանում ամէն ինչ սկսւում է Ղարաբաղից: 88-ի յանուն անկախութեան եւ ժողովրդավարութեան պայքարի հիմնական իմպուլսը տուեց Ղարաբաղը: 98-ի իշխանափոխութեան պատրուակը Ղարաբաղն էր: 90-ականների այլանդակութիւնների խորացնողն ու բազմապատկողն այսօր ղարաբաղեան ծագում ունեցող ՀՀ ղեկավարներն են: Յայտնի ճշմարտութիւն է՝ չկայ բացարձակ թոյն եւ բացարձակ դեղամիջոց, ամէն ինչ կախուած է օգտագործման չափից եւ տեղից: Ղարաբաղը նոյնպէս կարող է հանդէս գալ ե՛ւ որպէս դեղ, ե՛ւ որպէս թոյն: Երբ ինձ փողոցում մարդիկ են բռնացնում եւ դառնացած ասում՝ «Երեւանում տղամարդ չկայ, հալալ ա սրանց, որ եկել՝ սաղին կգացրել են»՝ դրանք նողկալի, լիւմպենական խօսակցութիւններ են, որոնց, ճիշդ է, «թոն տուեց» ՀՀ ներկայիս նախագահը իր՝ «ո՞վ է այն տղամարդը» յայտնի տղայական, պետական գործչին ոչ վայել բացականչութեամբ: Սա, անշուշտ, թոյն է, որն առաջացել է Ղարաբաղի «սխալ եւ չդոզաւորուած կիրառումից»: Այդ «թոյնի» մի մասը առասպելն է ղարաբաղցիների մասին՝ որպէս նէնգ, ագրեսիվ եւ հայ մշակութային աւանդոյթներից շատ հեռու հրէշների: (Պարզ է, թէ ում պատճառով է ստեղծուել այդ առասպելը): Եւ պատահական չէ, որ նոյնիսկ դրական համատեքստում ղարաբաղցիներին յիշատակելիս անպայման նշում են յայտնի զինուորականներին: Իսկ ինչո՞ւ ոչ, ասենք, Մուրացանին, Վաղարշ Վաղարշեանին կամ Ալեքսանդր Մելիք-Փաշաեւին: Կամ ինչո՞ւ չյիշել, որ հենց Արցախն էր Հայաստանի մարզերից մէկը, որտեղ Մաշտոցը հիմնել էր առաջին «հայատառ» դպրոցները:

Բայց թոյնի կողքին միշտ էլ կայ դեղամիջոցը: Դրա արտայայտութիւնն ունենք՝ ի դէմս Արկադի Ղուկասեանի, որը երեք տարի շարունակ կրկնում էր, որ չի պատրաստւում առաջադրուել երրորդ անգամ: «Աչքը վախեցած» լրագրողները, բնականաբար, կասկածում էին պարոն Ղուկասեանի անկեղծութեանը, եւ ԼՂՀ երկրորդ նախագահը ստիպուած էր դա կրկնել գրեթէ ամէն օր: Նման միանշանակ հաւաստիացումներ Ռոբերդ Քոչարեանից մենք, կարծես թէ, չենք լսել, ինչը որոշակի կասկածների տեղիք է տալիս՝ գուցէ ՀՀ նախագահը ինչ-որ խորամանկ «իրաւական» ելքե՞ր գտնի՝ աթոռին մնալու համար: Մի խօսքով, այս առումով Ղարաբաղը Հայաստանից մի քայլ առաջ է՝ քաղաքակիրթ եւ ժողովրդավարական պետութիւն կառուցելու գործում: Երկրորդ «դեղամիջոցը» երէկ տուեց ԼՂՀ նախագահի՝ արդէն նախկին թեկնածու Մասիս Մայիլեանը. Նա յայտարարեց, որ, չնայած ընտրութիւններում թոյլ տրուած խախտումներին, շնորհաւորելու է նախագահ ընտրուած Բակօ Սահակեանին: Դա էլ քաղաքական մշակոյթի մի օրինակ է, որով Հայաստանը 17 տարուայ ընթացքում չի կարող պարծենալ: Այդ երկու փաստերը աղոտ յոյս են տալիս, որ այս անգամ էլ գուցէ Հայաստանի համար մի ինչ-որ լաւ բան Ղարաբաղից կը սկսուի:

...Տատս ֆրանսերէն էր սովորել Շուշիի գիմնազիայում՝ 20-րդ դարի սկզբին, եւ յետոյ հնարաւորութիւն չէր ունեցել լեզուն ուսումնասիրելու: Բայց մանկութեան գիտելիքներն այնքան ամուր էին, որ նա մինչեւ խոր ծերութիւն ազատ խօսում եւ կարդում էր այդ լեզուով:

ԱՐԱՄ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ
«ԱՌԱՒՕՏ»

ԺԱՄԱՆԱԿԱՒՈՐ ՌՈՒԴՈԼՖ ՓԵՐԻՆԱՅԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԽՕՍՔԸ

Լեռնային Ղարաբաղում անցկացուած նախագահի ընտրութիւնների փաստի հետ չեն համակերպւում ոչ աշխարհակալի յաւակնութիւններ ունեցող երկրները, ոչ էլ այդ երկրների շահը իրենց նաւթային ռեզերվուարներին յարմարեցրած Ատրպէյճանը: Թէպէտ ընտրութիւններն արդէն կայացել են եւ մի երկու օրից կ'արձանագրուի, որ շրջուեց ԼՂ անկախութեան պատմութեան հերթական էջը, բայց դեռ հնչում են դատապարտող յայտարարութիւններ: Օրինակ՝ Հայաստանում ԱՄՆ գործերի ժամանակաւոր հաւատարմատար Ռուդոլֆ Փերինան յայտարարել է, թէ աշխարհի ոչ մի երկիր, այդ թւում՝ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգները, Լեռնային Ղարաբաղը չի ճանաչել իբրեւ անկախ պետութիւն, եւ հետեւաբար ԱՄՆ-ն չի ճանաչում նաեւ Յուլիսի 19-ն կայացած ԼՂ նախագահի ընտրութիւնները: «Այդ իսկ պատճառով մենք պաշտօնապէս դիտորդներ չենք ուղարկել, ու նաեւ գնահատական չենք տուել այդ ընտրութիւններին, բայց մենք յոյս ունենք, որ այդ ընտրութիւնները որեւէ կերպ չեն խոչընդոտի ընթացող բանակցութիւններին, եւ յոյս ունենք, որ այդ բանակցութիւնները կը շարունակուեն նորմալ ընթանալ»,- ասել է Փերինան: Գերտէրութեան ներկայացուցչի վստահութիւնն իհարկէ նրան թոյլ է տալիս Հայաստանի նման խեղճ ու կրակ երկրում արտայայտուել աւելի ազատ, քան թոյլ է տալիս դիւանագիտութիւնը, բայց դժուար թէ Փերինայի յայտարարութիւնը միտում չունենար: Մարդը յստակ ասել է, որ Ղարաբաղի խնդրի կարգաւորման հարցը ԱՄՆ-ի համար առաջնային է եւ որ այն կարեւոր է Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի կայունութեան համար: Ի՞նչ է սա նշանակում. որ ղարաբաղցիները թող անեն ինչ ուզում են, բայց Ղարաբաղի հարցը պէտք է լուծուի Հայաստան-Ատրպէյճան քննարկման արդիւնքում, եւ որ ԱՄՆ-ն անպայման կը միջամտի այդ հարցի լուծման գործում: Բնական է, որ ԱՄՆ-ն այն կը լուծի իր զանգակատանը յարմար եղանակով, եւ ԱՄՆ դիւանագէտները դա չեն էլ թաքցնում: «Մենք անցեալում այս ուղղութեամբ շատ ակտիվօրէն աշխատել ենք, եւ համոզուած եղէք, որ Միացեալ Նահանգները շարունակելու է աջակցել խնդրի կարգաւորման հարցում նաեւ ապագայում»,-բացատրել է Փերինան: ԼՂ հարցի ցանկացած շրջադարձի համար մենք, ի հարկէ, երախտապարտ պիտի լինենք Ռոբերդ Քոչարեանին, միջազգային բոլոր կառոյցներում, քաղաքական բոլոր հարթութիւններում եւ դիւանագիտական ցանկացած չփման ասպարէզում տանուլ տալու եւ Ատրպէյճանին ամուր հիմքեր ապահովելու համար: Մեր իշխանութիւնն, իհարկէ, հմտութիւն եւ առաւել եւս հաւես չունի դիւանագէտների ասածներին հետեւելու եւ համապատասխան եզրակացութիւններ անելու համար: Չէ՞ որ կան շատ աւելի կարեւոր բաներ՝ հսկել ու վերահսկել Հայաստանի տնտեսութիւնը, որ յանկարծ մենաշնորհային «քաղաքականութիւնը» ձեռքից չգնա, չսեփականացուած հանքեր, մայթեր, ծառ ու ծաղիկ չմնայ, ժողովուրդը յագենայ ժամանակակից տեխնոլոգիայով ու յանկարծ այնպէս չլինի, որ առանց բջջայինի մարդ պատահի փողոցներում եւ այլն, եւ այլն: Իսկ ԼՂ հա՞րցը... կը կարգաւորուի էլի, ինքն իրեն, կամ էս կողմ, կամ էն կողմ:

Գ. ԱՌՈՒՍՏԱՄԵԱՆ
«ՏԱՐԵԳԻՐ»

ԶԱՐՄԱՆՔ

*Աշխարհում բոլորից շատ ժողովրդական արժէքներից խօսում է մեր հայրենակիցների մի մասի «երազանքի երկիր» **ԱՄԵՐԻԿԱՆ**, որը «փիս խասեաթ» ունի նաեւ «ժողովրդավարութիւն տարածել» զէնքի միջոցով այն երկրներում, որոնց ժողովուրդը կառավարման այդ ձեւը համարում է խորթ: Եւ զարմանալին այն է, որ «սուպերժողովրդավար» ԱՄՆ-ն, փոխանակ ողջունի ԼՂՀ-ում կայացած ժողովրդավարական ընտրութիւնները, պեքարտուղարութեան պաշտօնեաների շուրթերով յայտարարում է. «Միացեալ Նահանգները յարգում է Ատրպէյճանի տարածքային ամբողջականութիւնը, չի ճանաչում «ԼՂՀ-ն» եւ այնտեղ անցկացուող «ընտրութիւնները»...»: Զարմանալի է, որ ԱՄՆ-ն այդքան բացասաբար է վերաբերւում այն հանգամանքին, որ Արցախում իշխանութիւնը փոխուել է ժողովրդավարական ընտրութիւնների, այլ ոչ թէ ժառանգական փոխանցմամբ, զինեալ յեղաշրջման կամ բռնակալական նշանակման միջոցով:*

*Ի դէպ, մամուլի մասին: Մեր գործընկեր Արման Բաբաջանեանը, ում իշխանութիւնները «աւանակի յամառութեամբ» չեն ուզում ազատ արձակել, Յուլիսի 20-ից ճարահատեալ սկսել է անժամկէտ հացադուլ: Սակայն ամենազարմանալին ոչ թէ այն է, որ «պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկէտ ազատելու հարցերով» անկախ յորջորջուող յանձնաժողովը մեր գործընկերոջը թողեց բանտում, այլ յանձնաժողովի անդամ, փաստաբան **ՆԻԿՈԼԱՅ ԲԱՂԴԱՍԱՐԵԱՆԻ** դիպուկ գնահատականը. «Կարծում եմ այս դէպքում գործել է իշխանութիւնների դրսեւորած քաղաքական կամքը, քանի որ, եթէ մի բան տրամաբանուած չէ, պատճառաբանուած չէ, ապա կարելի է եզրակացնել, որ այո, քաղաքական կամքի դրսեւորում է եւ որեւէ տրամաբանութեան չի ենթարկւում»: Նրա խօսքից պարզ է դառնում, որ Արման Բաբաջանեանի ազատ արձակմանը դէմ են քուէարկել հենց ուժային կառոյցների ներկայացուցիչները, այսինքն՝ յանձնաժողովը կոչւում է անկախ, սակայն զարմանալիօրէն ամբողջովին կատարում է ուսադիր կրողների կամքը, եւ այդտեղ վաղուց ժամանակն է արմատական բարեփոխում անցկացնել, քանզի յաճախ մէկ երրորդով ազատ են արձակւում իսկական կրկնայանցագործները, իսկ առաջին անգամ դատուած եւ դրական բնութագիր ունեցող մարդիկ յաճախ շարունակում են փտել բանտերում:*

*Ասուած զարմանալի երեւոյթը երեւում է եւ Նուբարաշէն համայնքում տեղի ունեցած դաժան սպանութեան քննութեան գործի ընթացքից: Այդտեղ մի քանի հոգի ծեծելով սպանել են 55-ամեայ Գէորգ Գաբրիելեանին, եւ կասկածեալներից մէկից՝ Բարձրաշէնի դաշնակցական գիւղապետ **ԿԱՄՕ ԲԱԲԱՆԵԱՆԻՑ**, ընդամէնը ստորագրութիւն են վերցրել բնակավայրից չբացակայելու: Զարմանալի է՝ յաճախ իրաւապահները մտածում են, թէ կալանաւորե՞ն արդեօք, ասենք, վիրաւորանք հասցնելու մեղադրանքի տակ գտնուող անձանց, թէ՞ սահմանափակուեն ստորագրութիւն վերցնելով, իսկ տուեալ դէպքում զարմանալիօրէն սահմանափակւում են ստորագրութեամբ այն դէպքում, երբ խօսքը սպանութեան մասին է: Միգուցէ տուեալ դէպքում գիւղապետի «ինդուլգենցիան» այն է, որ նա ՀՅԴ անդա՞մ է...*

*Մեզ հերթական անգամ զարմացրեց Գիւմրու քաղաքապետ **ՎԱՐԴԱՆ ՂՈՒԿԱՍԵԱՆԸ**: Թէեւ ամբողջ աշխարհը գիտի, որ իրեն ստիպել են յանցագործ որդուն յանձնել իրաւապահներին, նա զարմանալիօրէն պնդում է, որ որդու յանձնուելուց առաջ որդու երեսը ո՛չ տեսել է, ո՛չ էլ հետը զրուցել է: Բայց էլ աւելի զարմանալի է, որ նա պնդում է. «Վերին ատեանի շատ են սիրում իմ տղային Գիւմրիում: Շատերից շատ»: Զարմանալի է, նա գիւմրեցիներին գժի տե՞ղ է դնում: Չէ՞ որ միայն խելապակասը կարող է սիրել այն անձնաւորութեանը, որը իր քաղաքի կենտրոնում կէսժամանոց փոխհրաձգութիւն է կազմակերպում: Սակայն, կարելի ասել, որ տուեալ պարագայում գիւմրեցիները թերեւս էժան են պրծել, քանզի իրենց ընդամէնը գժի տեղ են դրել, մինչդեռ ամբողջ ժողովրդին, արդէն քանի տարի է, էշի տեղ են դնում:*

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԱԼԱՋԵԱՆ
«ԻՍԿԱԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՀՆՉԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ՝
ՏՕՔԹ. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ
ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ՝
ՍԱՀԱԿ ԹՈՒԹՃԵԱՆ
ՎԱԶԳԷՆ ԽՈՏԱՆԵԱՆ
ՅԱՐՈՒԹ ՏԷՐ ԴԱՒԻԹԵԱՆ

Հեռ. (626) 797-7680
Ֆաքս. (626)797- 6863
E:Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA $50.00, Canada $60 (Second Class), $75.00 (Air Mail)
Overseas $85.00 (2nd Class Mail), $125.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104

ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻՆ «ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ» ՀԱՐՑԸ ՆՈՐԻ՞Ց ԿԸ ԼՍՈՒԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆՈՒՄ

ԵՐԵՒԱՆ, «ԱՅԲ-Ֆէ»: «Ղարաբաղում իշխանութիւնները ընտրւում են միայն ու միայն ընտրութիւնների միջոցով»,- լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ ասաց ՀՀԿ անդամ, խմբակցութեան քարտուղար Սամուէլ Նիկոյեանը: Նա շտապեց շնորհաւորել Լեռնային Ղարաբաղի նորընտիր նախագահ Բակօ Սահակեանին եւ յոյս յայտնեց, որ նրա պաշտօնավարման ընթացքում Ղարաբաղը կը պայքարի անկախութեան եւ երկրի զարգացման համար:

Սամուէլ Նիկոյեանի խօսքերով՝ ընտրութիւնների անցկացումը կարեւոր քաղաքական իրադարձութիւն է, որը մի քայլ է դէպի անկախացում: Եւ Ղարաբաղում իւրաքանչիւր քաղաքացի գիտակցում է, որ ընտրութեանը մասնակցելն իր քաղաքացիական պարտքն է:

Առաջիկայ նախագահական ընտրութիւններից առաջ ընտրական օրէնսգրքում մասնակի փոփոխութիւններ կը լինեն եւ հնարաւոր է, որ այդ փոփոխութիւնները քննարկուեն Սեպտեմբերին ԱԺ-ի կայանալիք առաջին նիստերից մէկի ժամանակ: Ըստ Սամուէլ Նիկոյեանի, ընտրական օրէնսգրքում պէտք է վերանայուի հիմնադրամի եւ հիմնադրամի ծախսման մեխանիզմի Թափանցիկութեանը, վերահսկողութեանը վերաբերող կէտերը: Եւ, ըստ նրա, պէտք է հանուի Թեկնածուի քաղաքացիական նախաձեռնութեամբ առաջադրուելու կարգը. Թեկնածուն պէտք է ինքնառաջադրուի:

Սամուէլ Նիկոյեանը կարծում է, որ նախագահի ընտրութիւններում կը լինեն բաւարար Թուով Թեկնածուներ Թէ ընդդիմութիւնից, Թէ արտախորհրդարանական ուժերից, եւ Թէ «նորայայտ Թեկնածուներից» եւ կը ծաւալուի լուրջ մրցապայքար: Իսկ իշխանութիւնը իմիտացիոն Թեկնածու չի ներկայացնելու, քանի որ դրա անհրաժեշտութիւնը չկայ:

Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի վերադարձի կապակցութեամբ նկատեց.«Շրջապատը ուզում է, որ նա գայ, բայց մենք չգիտենք, նա ուզո՞ւմ է, Թէ ոչ: Ոչ յայտարարութիւն է անում, ոչ խօսում»:

Նախագահական ընտութիւններում, նրա կարծիքով, լինելու է անձերի եւ կատարած գործերի պայքար:

Իսկ «Հեռուստատեսութեան եւ ռադիոյի մասին» օրէնքում փոփոխութիւնների նախագիծը Սեպտեմբերին կրկին խորհրդարան բերելու հնարաւորութեան մասին «Ա1+»-ի հարցին նա դժուարացաւ պատասխանել եւ ասաց, որ դա կառավարութեան եւ նախագծի հեղինակի որոշելիք հարցն է, եւ եԹէ որոշուի բերել, ապա անպայման կը քննարկեն:

ԱՐՄԱՆ ԲԱԲԱՋԱՆԵԱՆԸ ԴԱԴԱՐԵՑՐԵԼ Է ՀԱՑԱԴՈՒԼԸ

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՈՅ»: «Ժամանակ - Երեւան» Թերթի գլխաւոր խմբագիր Արման Բաբաջանեանը ժամանակաւորապէս դադարեցրել է անցած շաբաԹավերջին յայտարարած հացադուլը՝ ի նշան բողոքի Դատապարտեալների պայմանական-վաղաժամկէտ ազատման յանձնաժողովի որոշման, որով մերժուել էր «Նուբարաշէն» քրէակատարողական հիմնարկի ադմինիստրացիայի միջնորդութիւնը Բաբաջանեանին պայմանական-վաղաժամկէտ ազատելու մասին:

Հացադուլը Բաբաջանեանը դադարեցրել է պայմանով, որ իրեն բացատրեն մերժման պատճառը:

Նա հանդիպում է ունեցել արդարադատութեան նախարարութեան քրէակատարողական վարչութեան պետ Աշոտ Մարտիրոսեանի, մի քանի իրաւապաշտպանների հետ, որոնք նրանք յորդորել են դադարեցնել հացադուլը:

Բաբաջանեանը յոյս է յայտնել, որ իրեն պայմանական-վաղաժամկէտ ազատելու պահանջը, այնուամենայնիւ, կը կատարուի:

«Ազատութիւն» ռադիոկայանի հարցին, Թէ ինչ ակնկալիքներ ունի Բաբաջանեանը, նրա փաստաբան Նիկոլայ Բաղդասարեանը պատասխանեց, Թէ Բաբաջանեանը «հաւատում է, որ այս երկրում դեռ հնարաւոր է օրինական ճանապարհով որեւէ հարց լուծել»:

«ՄԻԱՅՆ ՏԷՐ-ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԸ ԿԱՐՈՂ Է ՅԱՂԹԵԼ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ»

ԵՐԵՒԱՆ, «ԱՅԲ-Ֆէ»: Առաջիկայ ՀՀ նախագահական ընտրութիւններին ՀՀՇ վարչութեան կողմից Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի առաջադրման մասին շրջանառուող լուրերի վերաբերեալ ՀՀՇ վարչութեան անդամ Արամ Մանուկեանը նշեց, որ պէտք է մի քիչ էլ սպասել, Թէեւ փորձեց, այնուամենայնիւ, «շատ կարճ եւ դիւանագիտօրէն» պատասխանել. «Մենք Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի անձը չէ, որ ուզում ենք առաջադրել, այլ առաջադրել այն ծրագիրը, այն տեսակէտները, մօտեցումները, որոնք մեզ համար հարազատ են եւ Հայաստանի զարգացման համար գտնում ենք ճիշդ»:

Այդ առաջադրումը, ըստ նրա, կը լինի ոչ միայն ՀՀՇ-ինը, այլեւ «կը լինեն քաղաքական այլ ուժեր, որոնք նոյն կերպ են մտածում»: «Թիւ մէկ խնդիրն այսպէս է դրուած՝ ո՞վ կարող է յաղԹել այս իշխանութիւններին»,- աւելացրեց Արամ Մանուկեանը: Իսկ այդ հարցի պատասխանն աւելի կոնկրետ, ըստ Մանուկեանի, կը լինի մի փոքր ուշ:

«ԱՐԹՈՒՐ ԲԱՂԴԱՍԱՐԵԱՆԸ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒՄ Է ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐԻՆ»

ԵՐԵՒԱՆ, «ԱՅԲ-Ֆէ»: «Օրինաց երկիր» կուսակցութեան անդամ Յովհաննէս Մարգարեանը կարծում է, որ նախագահական ընտրութիւններին եւ իշխանութիւնը եւ ընդդիմութիւնը պէտք է հանդէս գան միասնական Թեկնածուով: «Ցաւօք, արդէն երկու դաշտերում էլ խօսւում է տարբեր Թեկնածուների մասին,- այսօր «Փաստարկ» ակումբում ասաց նա,- այնպէս որ ընդդիմութիւնը չի կարողանայ հանդէս գալ մէկ Թեկնածուով. կը լինեն 2-3 Թեկնածուներ: Սա չարիքի փոքրագոյնն է»:

ՕԵԿ-ի անդամը յայտարարեց, որ իրենք ողջունում են ցանկացած համագործակցութիւն ընդդիմադիր ճամբարում, սակայն նշեց, որ. «Այսօր կան քաղաքական գործիչներ, որոնք անգամ 1% ձայն հաւաքելու շանս չունեն, բայց խօսում են իրենց Թեկնածութեան մասին»: Նման քաղաքական գործիչներին Պրն Մարգարեանը համարում է յաւակնոտ: Նա առանձնացրեց մի շարք չափորոշիչներ, որոնց, պէտք է համապատասխանի նախագահի Թեկնածուն. «Այդ չափորոշիչներն են տարիքը, կրԹութիւնը,հեղինակութիւնը, աշխատանքի արդիւնքը, ժողովրդի կողմից նրա ընկալումն ու ներդրումը քաղաքականութեան մէջ»:

ՆՈՐԱՅԱՅՏԵՐԸ ԽԱՆԳԱՐՈՒՄ ԵՆ ՀԻՆ ԱՍՏՂԵՐԻՆ

Նունէ Եսայեան

Շուշան Պետրոսեան

ԵՐԵՒԱՆ, «ԱՅԲ-Ֆէ»: Նորայայտ երգիչները խանգարում են աստղերին: Նման կարծիք յայտնեցին հանրայայտ երգչուհիներ Նունէ Եսայեանը եւ Շուշան Պետրոսեանը. «Նրանք հիմա զբաղեցնում են ստուդիաները, գործիքաւորողներին՝ փչացնելով նրանց ճաշակը նոյնպէս: Մեր մէկ ամսուայ գործը մենք չենք կարողանում աւարտել նոյնիսկ մէկ տարում, իսկ այդ երգիչները արդիւնքում աղբ են տարածում»,- այսօր հրաւիրած ասուլիսում ասաց Նունէ Եսայեանը: Նա այսօրուայ երիտասարդութեանը բնորոշեց իբրեւ ինքնահաւան, լկտի:

Շուշան Պետրոսեանը կարծիք չյայտնեց միայն այն պատճառով, որ համոզուած է՝ նրանք դա վերագրելու են չարակամութեան:

Ընտրութիւնների քարոզարշաւին երգիչների մասնակցութիւնը, ըստ Նունէ Եսայեանի, միակ հնարաւորութիւնն է գումար վաստակելու. «Իշխանութիւնները գալիս-գնում են, սակայն խոստումները չեն իրականանում»:

Իսկ Շուշան Պետրոսեանն տեղեկացրեց, որ Հանրապետական կուսակցութեան համար աշխատել է միայն այն պատճառով, որ այդ կուսակցութիւնն է զօրամասեր այցերի ժամանակ իրեն աջակցում համերգների կազմակերպման հարցում:

Երգչուհիները հերքեցին պտտուող այն լուրերը, որ իրար չեն սիրում: Նունէ Եսայեանն ասաց, որ չկայ որեւէ կոլեգա, որին ինքը չսիրի: Պետրոսեանն էլ յաւելեց, որ ցանկացած ընտանիքում տարաձայնութիւններ լինում են:

Առաջիկայում կայանալիք համերգի մասին երգչուհիներն ասացին, որ այն լինելու է կենդանի հնչողութեամբ եւ որեւէ դեկորացիա չի լինելու: Յուլիսի 27-ին եւ 28-ին տեղի ունենալիք համերգը Նունէ Եսայեանի համար մինչեւ մայրանալը կը լինի վերջինը:

Թէեւ Շուշան Պետրոսեանը մայրանալու է Նունէ Եսայեանից մէկ ամիս անց, բայց չի որոշել մինչ այդ համերգներ կ'ունենայ, Թէ՝ ոչ:

ՇՕՇԱՓԵԼԻ ԱՆԿՈՒՄ Է ԱՊՐԵԼ ԱԿՆԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՈՍԿԵԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՈԼՈՐՏԸ

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՈՅ»: Ոսկեգործութեան եւ ակնագործութեան ոլորտը Հայաստանում լուրջ խնդիրներ ունի ԱՄՆ-ի տոլարի արժեզրկման եւ ազգային դրամի արժեւորման հետեւանքով: Ամբողջութեամբ արտահանումից կախուած այս ոլորտում, ինչպէս յայտարարեց առեւտրի եւ արդիւնաբերութեան նախարարութեան ոսկեգործութեան եւ ակնագործութեան բաժնի պետ Գագիկ Մկրտչեանը, անկումը ընթացիկ տարուայ առաջին կիսամեակում կազմել է գրեԹէ 50 տոկոս:

Մկրտչեանը երկուշաբԹի օրը լրագրողներին վստահեցրեց, այդուհանդերձ, որ ոլորտում արձանագրուած անկման պատճառը միայն տոլարի արժեզրկումը չէ. ի նպաստ ակնագործութեան չեն աշխատում նաեւ համաշխարհային միտումները:

Նա չհերքեց, որ ոսկեգործութեան եւ ակնագործութեան ոլորտն այսօր «լրջագոյն խնդիրներ ունի». գործատուները ստիպուած են կրճատել աշխատավարձերը, հարկադիր արձակուրդ ուղարկել աշխատակիցներին:

Հրապարակելով առաջին վեց ամսուայ ցուցանիշները՝ Գագիկ Մկրտչեանը ցուցանիշները բերեց դրամով, քանի որ տոլարային համարժէքով գրեԹէ ոչինչ չի փոխուել, իսկ դրամով տարբերութիւնը նախորդ տարիների համեմատ «ակնյայտ եւ մտահոգիչ» է:

«Առաջին վեց ամիսներին արտադրուել է (եւ գրեԹէ նոյնքան արտահանուել) 25 միլիարդ դրամի արտադրանք», - ասաց նա: - «Պէտք է նշել, որ անցեալ տարուայ նոյն ժամանակահատուածի նոյն ցուցանիշի համեմատ մենք ունենք գրեԹէ 50 տոկոսի չափով անկում՝ 48 տոկոս անկում է կազմել»:

ԼՈՒՐԵՐ

ԱԺԿ-Ն ՀՆԱՐԱՒՈՐ Է ՉՄԱՍՆԱԿՑԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ

ԵՐԵՒԱՆ, «ԱՅԲ-Ֆէ»: ԱԺԿ-ն չի պատրաստւում վերամիաւորուել ԱԺԴ-ի հետ եւ երկուսով մտնել ԱԺՄ՝ այսպիսով վերականգնելով այն, ինչ ժամանակին պառակտուեց: Իսկ այդ մասին լուրերը Շաւարշ Քոչարեանը կարդացել է մամուլում: Որեւէ բանակցութիւն, կամ որեւէ խօսակցութիւն այդ մասին իր հետ չի եղել: Ինչ վերաբերում է առաջիկա նախագահական ընտրութիւններին, ապա դրանցով, ըստ ԱԺԿ նախագահ Շաւարշ Քոչարեանի, իշխանութեան հարց չի լուծւում:

ԱԺԿ նախագահ Շաւարշ Քոչարեան

«Իշխանութեան հարցը լուծուել է խորհրդարանական ընտրութիւնների ժամանակ»,-սահմանադրական փոփոխութիւնների էութիւնը յիշեցնելով ասում է Քոչարեանը: Ուղղակի, եթէ նախագահ ընտրուեց քաղաքական մեծամասնութեան ներկայացուցիչը, ապա նա կ'ամրապնդի մեծամասնութեան իշխանութիւնը, իսկ եթէ կ'ընտրուի ընդդիմութեան ներկայացուցիչն, ուրեմն նա կը լինի ոչ մեծ լծակներով հակակշիռ քաղաքական մեծամասնութեանը: Բայց թէ ներքին, թէ արտաքին քաղաքականութեան հարցում որոշիչ է լինելու քաղաքական մեծամասնութեան կարծիքը՝ «քանի որ սահմանադրական փոփոխութիւններով մենք այլեւս կիսանախագահական երկիր ենք»:

Ընդդիմութիւնը նախագահական ընտրութիւններից առաջ պէտք է վերլուծի խորհրդարանական ընտրութիւնների սխալները, եթէ դա չանի, ըստ նրա, չի կարող յաջողութիւն ունենալ նախագահականում: Իսկ եթէ խորքային փոփոխութիւններ ընդդիմութիւնը չիրականացնի իր գործելաոճում, այլ իմիտացիոն բնոյթի, ապա յաջողութիւն ակնկալելու իմաստ Շաւարշ Քոչարեանը չի տեսնում: Ի դէպ, եթէ իմիտացիոն լինեն ընդդիմադիր կուսակցութիւնների միասնական գործելու բանակցութիւններն ու գործընթացները, ԱԺԿ-ն հնարաւոր է չմասնակցի ընտրութիւններին:

«ԺՈԶԷ ԲԱՐՈԶՈՆ ԵՒ ԽԱՎԻԷՐ ՍՈԼԱՆԱՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԼՐՏԵՍՆԵՐ ԵՆ»

ԵՐԵՒԱՆ, «ԱՅԲ-Ֆէ»: ԼՂՀ նախագահի ընտրութիւններում բոլոր միջազգային դիտորդական խմբերն իրենց յայտարարութիւններում արձանագրեցին, որ ընտրութիւններն ընթացել են ազատ, արդար եւ թափանցիկ, սակայն դիտորդները աւելի հետաքրքիր էին առանձին զրոյցներում:

«ԼՂՀ -ն անկախ պետութիւն է, եւ դա փաստ է: ԵՄ-ն ու ԱՄՆ-ն դա պէտք է ընդունեն իբրեւ փաստ», -ԼՂՀ նախագահի ընտրութիւններից յետոյ «Ա1+»-ին յայտնեց Սերբիայի «Բելգրադի կրիմինոլոգիայի եւ սոցիոլոգիական ուսումնասիրութիւնների ինստիտուտի» տնօրէն Միրոսլաւ Իվանովիչը:

Նա վստահ է, որ Եւրոպական հանրութիւնը եւ ԱՄՆ-ն ԼՂՀ-ի անկախութիւնը չեն ընդունում՝ ելնելով իրենց անձնական շահերից. «Նրանք տնտեսական ակնկալիքներ ունեն Ատրպէյճանից, եւ դա սխալ, անընդունելի եւ էգոիստական մօտեցում է ԼՂՀ-ի նկատմամբ»:

Պարոն Իվանովիչի կարծիքով, ԼՂՀ-ի նկատմամբ Ատրպէյճանի, ԱՄՆ-ի եւ Եւրոպայի քաղաքականութիւնը դեռ երկար կարող են մնալ անփոփոխ, սակայն դա չպէտք է հետաքրքրի ԼՂՀ-ին. «ԼՂՀ հայ ժողովուրդը պէտք է ապրի իր կեանքով: Որքան էլ Ատրպէյճանն ու միջազգային կառոյցները շարունակեն իրենց քաղաքականութիւնը, միեւնոյն է՝ ուշ թէ շուտ նրանք պարտաւոր են հաշուի նստել Ղարաբաղի որոշումների հետ: Եւ որքան շուտ Ատրպէյճանը ճանաչի ԼՂՀ-ի անկախութիւնը, դրանից կը շահի առաջին հերթին ինքը: ԼՂՀ-ն այսպէս, թէ այնպէս կառուցում է իր ժողովրդավար ապագան»:

Ընտրութիւնների ընթացքում Միրոսլաւ Իվանովիչը շրջել է ԼՂՀ տարբեր շրջաններում եւ գիւղերում ու վստահեցրեց, որ որեւէ խախտում չի արձանագրել. «Եթէ խախտում լինէր, հնարաւոր չէր այն չնկատել: Չկայ որեւէ հիմք, որ միջազգային հանրութիւնը չընդունի ԼՂՀ նախագահի ընտրութիւնների արդիւնքները: Իսկ չընդունելու դէպքում միջազգային հանրութիւնն ընդամէնը հաստատում է, որ ԼՂՀ-ի նկատմամբ օբիեկտիւ չէ»:

Ինչ վերաբերում է ԼՂ-ի յարակից տարածքների վերաբերեալ ԵԽԽՎ գլխաւոր քարտուղար Թերի Դեւիսի տեսակէտին, ապա Սերբիայի «Բելգրադի կրիմինոլոգիայի եւ սոցիոլոգիական ուսումնասիրութիւնների ինստիտուտի» տնօրէն Միրոսլաւ Իվանովիչն ասաց. «Նա խորապէս սխալւում է: Նրան պէտք է ԼՂՀ հրաւիրել, որպէսզի տեսնի, թէ ովքեր եւ ինչպէս են այստեղ ապրում: Թերի Դեւիսն ընդամէնը աչք է փակում իրականութեան վրայ»:

ԼՂՀ նախագահի ընտրութիւնները ժողովրդավարութեան չափանիշներին համապատասխան գնահատեց նաեւ Ֆրանսիացի փորձագէտ Իվ Բաթայը: Միջազգային հանրութեան եւ յատկապէս ԵՄ-ի կողմից ԼՂՀ ընտրութիւնների արդիւնքները չճանաչելը նա բացարձակ չի կարեւորում եւ գտնում է. «Իրականում ԵՄ գոյութիւն չունի, այն ընդամէնը տնտեսական միութիւն է: ԵՄ-ն ներկայացնող Ժոզէ Մանուէլ Բարոզոն ընդամէնը ամերիկեան լրտես է: Ամերիկեան լրտես է նաեւ Խավիեր Սոլանան: Նրանք չեն ներկայացնում Եւրոպան»:

Իվ Բաթայը գտնում է, որ ԼՂ հիմնախնդրին նոյնիսկ մակերասային ծանօթները գիտեն, որ ԼՂ-ն հայկական հող է, եւ այսօր հարցը քննարկելու կարիք չկայ. «Դա շատ լաւ գիտի նաեւ Ատրպէյճանը եւ ընդամէնը պէտք է իր մէջ ուժ գտնի եւ դա խոստովանի: Ես իրատեսական չեմ համարում նաեւ այն տեսակէտը, թէ ատրպէյճանցիները կարող են վերադառնալ Ղարաբաղ: Այդ մասին յայտարարողներն էլ վստահ են, որ ԼՂ-ն հայկական տարածք է, սակայն այդ մասին բացայայտ չեն խօսում՝ ելնելով իրենց երկրների շահերից»:

ԼՂՀ-ն անկախ եւ կայացած պետութիւն է համարում նաեւ աշխարհաքաղաքական փորձագէտ սլովակ Սաշա Պոպովիչը:

ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆ ՉԻ ՆՇԱՆԱԿՈՒՄ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՐԳԸ ԲՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ՏԱՊԱԼԵԼՈՒ ԿՈՉ

Վարդան Մալխասեան

Յուլիսի 24-ին Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատեանի դատարանում շարունակուեց «Հայ կամաւորականների համախմբում« հասարակական նախաձեռնութեան անդամներ Վարդան Մալխասեանի, Ժիրայր Սեֆիլեանի եւ նրանց ընկեր Վահան Արոյեանի նկատմամբ պետական կարգը բռնութեամբ տապալելու կոչերի եւ ապօրինի զէնք պահելու մեղադրանքներով յարուցուած քրէական գործի դատաքննութիւնը: Վարդան Մալխասեանը հարկ համարեց լրացուցիչ ցուցմունք տալ եւ որոշակիօրէն պարզաբանել իր ելոյթը, որն էլ համարուել է պետական կարգը բռնութեամբ տապալելու կոչ:

Սահմանադրութեան 27-րդ յօդուածը իրաւունք է տալիս կարծիք արտայայտել, եւ ոչ ոք իրաւունք չունի անձին ստիպել փոխելու իր կարծիքը, յայտարարեց Վարդան Մալխասեանը: ՀՀ քրէական օրէնսգրքի մեջ վերագրուող 301-րդ յօդուածը հակասում է ՀՀ սահմանադրութեանը, անորոշ է եւ անյստակ եւ «այդ անորոշութիւնը իշխանութիւններին հնարաւորութիւն է տալիս կամայականօրէն եւ ընտրովի կիրառել այս յօդուածը ընդդիմադիր եւ անցանկալի գործիչների նկատմամբ քաղաքական հաշուեյարդար կիրառելու համար»:

Վարդան Մալխասեանը դահլիճին դիմեց. «դուխներդ չգցէք, պէտք է յաղթենք»: Ցուցմունք տալիս էլ նա աւելի շատ նայում էր դահլիճին, քան դատարանին: Վարդան Մալխասեանը յայտարարեց, որ իր ելոյթը եղել է քննադատութիւն, խիստ քննադատութիւն, բայց ոչ երբեք պետական կարգը բռնութեամբ տապալելու կոչ: Ես ասել եմ, որ նրանք, ովքեր ազատամարտիկների արիւնով ձեռք բերածը վաճառում են, ովքեր խեղճացրել են հային, քողարկուած թշնամի են, ներքին թշնամի, յանցագործ աշխարհի թափթփուկներ. «եթէ դատարանը կ'որոշի, որ դրանք ՀՀ իշխանութիւններն են, ես կ'ընդունեմ իմ մեղքը», յայտարարեց Վարդան Մալխասեանը: Իր ելոյթում նա ասել է, որ «Սերժն ու Քոչարեանը հայրենավաճառութեամբ են զբաղուած: Սա բոլորն են ասում, մենակ ես չեմ ասում»: Վարդան Մալխասեանը չի հրաժարւում իր ելոյթից, բայց յայտարարում է, որ պետական կարգը բռնութեամբ տապալելու կոչ չի արել եւ առաջարկում է ելոյթը լեզուաբանական փորձաքննութեան ենթարկել:

«Զարմանում եմ, թէ իշխանութիւններն ինչու են վախենում քննադատական խօսքից», յայտարարեց Վարդան Մալխասեանը եւ հենց դատարանի դահլիճում քննադատեց իշխանութիւններին: Օրերս Ռոբերտ Քոչարեանը յայտարարել է, թէ դատարանների նկատմամբ անվստահութիւն կայ: Դա նրանից է, որ «Հայաստանում կան իրենց օրէնքից եւ արդարադատութիւնից վեր դասող անձիք, ովքեր չեն թողնում, որ դատաւորը ճիշդ մտածի, արդարադատութիւն իրականացնի, եւ սրա հիմքերը գալիս են նախագահից»:

Ըստ Վարդան Մալխասեանի՝ իրենց նկատմամբ որպէս խափանման միջոց կալանք կիրառելը դատարանին դրել է մի վիճակի մէջ, երբ դատարանը ստիպուած է լինելու առաւելագոյն պատժաչափ սահմանել: «Մենք ազատազրկուած ենք արդէն 7.5-8 ամիս: Եթէ դատարանը որոշի մեզ պատժել ոչ նուազագոյն պատժով՝ տուգանքով, ոչ առաւելագոյն պատժով՝ 3 տարի ազատազրկում, այլ միջին՝ երեք ամիս ազատազրկում, ո՞վ է պատասխան տալու նրա համար, որ 5 ամիս աւել ենք ազատազրկուած», հարցրեց Վարդան Մալխասեանը: Հենց սա էլ դատարանին ստիպելու է առաւելագոյն՝ 3 տարի ազատազրկում որոշել, կարծում է Վարդան Մալխասեանը: «Միեւնոյն է, հայը պայքարելու է», ամփոփեց Վարդան Մալխասեանը:

Դատաքննութեան ժամանակ նրանց ընկեր «Հայ կամաւորականների համախմբում» հասարակական նախաձեռնութեան անդամ Արմէն Աղայեանը յայտարարեց, որ «Հայ կամաւորականների համախմբում» հասարակական նախաձեռնութեան հաւաքում եղել են ելոյթներ, բայց պետական կարգը բռնի տապալելու կոչեր չեն եղել: Հաւաքն ինքը չի ունեցել այնպիսի նպատակներ, որն առնչութիւն ունենային Վարդան Մալխասեանին, Ժիրայր Սեֆիլեանին առաջադրուած մեղադրանքների հետ, հաւաքը գաղտնի չի եղել, ներկայ են եղել ինչպէս «Հայ կամաւորականների համախմբման» հետ կապ չունեցող գործիչներ, այնպէս էլ՝ լրագրողներ:

Ընդհանրապէս Արմէն Աղայեանը պահանջում է «մեզ խելագարների ամբոխ չհամարել, Նաիրի Յունանեանի մակարդակի»: «Հայ կամաւորականների համախմբման» մէջ համախմբուածները գիտեն, որ «պետական մեքենայի դէմ զէնքով գնալը ինքնասպանութեան պէս բան է» եւ իշխանափոխութեան իրենց անսահման ցանկութիւնը պատրաստւում են իրականանցնել բացառապէս քաղաքական միջոցներով եւ ազգային, գաղափարական, կազմակերպուած եւ կարգապահ ուժ ձեւաւորելով:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ԼՂՀ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՐԿԱԴԻ ՂՈՒԿԱՍԵԱՆԻ ՀԵՏ «ԴԺՈՒԱՐ ԹԷ ԹՈՇԱԿԱՌՈՒ ԴԱՌՆԱՄ»

*Ընտրական գործընթացների առումով առաւել ժողովրդավարական համբաւ ունեցող Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութիւնը հերթական՝ 4-րդ անգամ ընտրեց իր նախագահին: Մինչ նախագահի թեկնածուների առաջադրումը՝ տեւական ժամանակ քաղաքական-լրագրողական շրջանակներում քննարկւում էր ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասեանի՝ երրորդ անգամ առաջադրուելու հարցը: Իսկ երբ յայտնի դարձաւ, որ Արկադի Ղուկասեանը չի առաջադրուելու, միանգամից գրեթէ բոլորին յուզող հարցը դարձաւ հետեւեալը՝ արդեօք Արկադի Ղուկասեանը կը դառնայ՞ ամենաերիտասարդ թոշակառուն, կամ արդեօք նա որեւէ պաշտօն կը զբաղեցնի՞ Երեւանում: Մինչ **ԱՐԿԱԴԻ ՂՈՒԿԱՍԵԱՆԻ** հետ զրոյցն ամբողջութեամբ ներկայացնելը՝ նշենք, որ IWPR կազմակերպութեան նախաձեռնած ծրագրի շրջանակներում մի խումբ լրագրողներ՝ ինչպէս Երեւանից, այնպէս էլ Վրաստանից, Աբխազիայից, Հիւսիսային Օսիայից, մասնակցեցին թէ՛ նախընտրական, թէ՛ ընտրական գործընթացներին:*

Տեղեկացնենք, որ ԼՂՀ արդէն նախկին նախագահի հետ մեր զրոյցը տեղի է ունեցել ընտրութիւնների նախօրէին՝ Յուլիսի 18-ին, ԼՂՀ նախագահի նստավայրում:

- Պարոն Ղուկասեան, Ձեր գնահատմամբ՝ ինչպիսի՞ն էր Արցախում նախընտրական իրավիճակը:

- Ընդհանուր առմամբ, եթէ չհաշուենք որոշ մանր թերութիւնները, որոնք եղել են, իրավիճակը, կարծում եմ, բարեյաջող էր:

- Պարոն Ղուկասեան, Դուք պատրաստւո՞ւմ էք ընտրութիւններից յետոյ դառնալ ամենաերիտասարդ թոշակառուն:

- Այդ հարցերի շուրջ բազմիցս արտայայտուել եմ: Այսօր կոնկրետ ծրագիր չունեմ: Դժուար թէ թոշակառու դառնամ, քանի որ դեռ շատ կայ 90 տարեկան դառնալուն: Յուսով եմ՝ դեռ ուժ ու հնարաւորութիւն ունեմ ծառայելու եւ օգտակար լինելու հայրենիքիս:

Ինչ վերաբերում է՝ ե՞րբ դա կը լինի, պարզ է, որ ինչ-որ ժամանակ թոշակառու լինելու եմ, չեմ կարող ասել: Այսօր կոնկրետ պաշտօնի վերաբերեալ ես պլաններ չունեմ, ինչ կը լինի վաղը՝ չգիտեմ:

- Քաղաքականութի՞ւն, թէ՞ բիզնես. ո՞րն է առաւել իրատեսական Ձեզ համար:

- Բիզնէսը կատեգորիկ բացառւում է: Ինքս բիզնեսի համար, կարծես թէ, ծեր եմ: Եթէ մինչեւ հիմա բիզնէսով չեմ զբաղուել, նշանակում է՝ դժուար թէ ինձանից լաւ գործարար դուրս գայ, իսկ վատ գործարար լինել չեմ ցանկանում:

- Այսինքն՝ կը շարունակէ՞ք քաղաքական կարիերան:

- Չգիտեմ, դա անպայման կարիերա՞ կը կոչուի, թէ՞ ոչ: Գուցէ պարզապէս քաղաքական կամ հասարակական գործունէութիւն լինի: Էլի եմ կրկնում՝ կոնկրետ պատասխան այդ հարցին այսօր տալ չեմ կարող: Սակայն սկզբունքօրէն կարելի է ծառայել հայրենիքին՝ առանց որեւէ պաշտօն զբաղեցնելու: Իմիջիայլոց, դա էլ շատ հետաքրքիր է: Ամենեւին էլ պարտադիր չէ մարդկանց ցոյց տալ, որ հայրենիքին օգտակար լինելու համար անպայման պէտք է պաշտօն ունենաս: Ես կարծում եմ, որ դա պարտադիր չէ:

- Նախագահի հիմնական թեկնածուներից երկուսը պաշտօններ են զբաղեցրել կառավարութիւնում, ընտրութիւններից յետոյ հնարաւո՞ր է պարտուած թեկնածուն զրկուի իր այսօրուայ պաշտօնից:

- Այդ հարցն, ինչպէս գիտէք, արդէն ես չեմ լուծելու: Չեմ կարող ասել՝ պարտուածը կարո՞ղ է ինչ-որ բան կորցնել, թէ՞ ոչ, բայց ամէն դէպքում կարող եմ ասել, որ եթէ մարդը մասնակցում է ընտրութիւններին իր դիրքորոշմամբ, եւ եթէ իշխանութիւնների գործողութիւնները չեն համապատասխանում այդ դիրքորոշմանը, այդ թեկնածուն ինքը պէտք է որոշի՝ շարունակի՞ աշխատանքը գործող իշխանութեան հետ, թէ՞ ոչ: Բայց ինձ համար բացարձակապէս նշանակութիւն չունի՝ ով կ՚ընտրուի: Կարծում եմ՝ նախագահի համար գլխաւոր խնդիրը ազատ եւ արդար ընտրութիւնների ապահովումն է: Ես բացարձակ վստահ եմ, որ այդպէս էլ լինելու է, քանի որ դա մեզ մօտ արդէն աւանդոյթ է դարձել: Ես կարծում եմ, որ մենք յետխորհրդային երկրների համեմատ՝ ամենալաւ ընտրութիւններն ենք անցկացնում, եւ, որպէս կանոն, ընտրութիւնները Ղարաբաղում թշնամանք չեն ծնում: Հասկանալի է, որ ընտրութիւններին չափազանց շատ է պոպուլիզմը, շատ է ինքնագովասանքը, շատ է, ցաւօք, սեւ PR-ը, եւ այս տեխնոլոգիաները ներթափանցեցին նաեւ Ղարաբաղ, ինչը ինձ չափազանց վշտացնում է, սակայն այդ տեխնոլոգիաների մի մասը հենց ընտրութիւնների համար է նախատեսուած:

- Աւանդոյթ է ձեւաւորուել, որ Ղարաբաղում պաշտօնից հեռացած մարդիկ լքում են Ղարաբաղը, գալիս են Երեւան կամ Բելառուս:

- Չէի ասի, թէ աւանդոյթ է դարձել, քանի որ խօսքը եզակի՝ մէկ-երկու դէպքի մասին է: Իսկ նման աւանդոյթ մեզ մօտ չկայ: Առաջին հերթին՝ բացառութիւնները հաստատում են կանոնները: Երկրորդ՝ խօսքը Բելառուսի մասին է, աւարտուել են պատգամաւորական լիազօրութիւնները, բայց այդ մարդը կրկին առաջադրուել է, եւ ոչ ոք չի կարող հաստատել, որ նա չէր կարող պատգամաւոր ընտրուել:

Ես կատեգորիկ յայտարարել եմ, որ մնալու եմ Ղարաբաղում:

- Ձեզ համար զարմանալի չէ՞ր, որ ԼՂՀ նախագահի միասնական թեկնածուին պաշտպանում են ինչպէս իշխանական, այնպէս էլ ընդդիմադիր ուժերը:

- Իհարկէ, զարմանալի է, սակայն ինձ անձամբ դա ուրախացնում է, քանի որ կարծում եմ՝ եզակի հնարաւորութիւն կայ ժողովրդին միաւորելու: Դա չի նշանակում, որ Ղարաբաղում ընդդիմութիւն չկայ. ընդդիմութիւն միշտ էլ կայ, դժգոհներ միշտ էլ կան, նեղացածներ միշտ էլ կան եւ կը լինեն: Դժբախտաբար, մեզ մօտ «ընդդիմութիւն» եւ «նեղացածներ» հասկացութիւնները դեռեւս բաւական համարժէք են: Ցաւօք, մեզ մօտ դեռեւս ընդդիմադիր պայքարի, ընդդիմադիր գործունէութեան մշակոյթը չկայ: Որպէս կանոն, մեզ մօտ բոլոր կամ գրեթէ բոլոր ընդդիմադիրները նեղացածներն են:

Չեմ կարծում, որ եթէ առաջադրուած լինէր մէկ այլ թեկնածու, բոլոր այդ կուսակցութիւնները կը միաւորուէին: Կարծում եմ, որ դա հետեւանք է նրա, որ հենց Բակօ Սահակեանը այն ֆիգուրն էր, որի շուրջը համախմբուեցին: Լա՞ւ էր, թէ՞ վատ՝ կեանքը ցոյց կը տայ: Ես կարծում եմ, որ դրանում ոչ մի վատ բան չկայ: Վերջին հաշուով, եթէ մարդիկ, կուսակցութիւնները ազատ են մտածելու այնպէս, ինչպէս անհրաժեշտ են կարծում, ինչո՞ւ պէտք է մենք մտածենք, որ դա վատ է, ոչ ոք իրենց չի ստիպել միաւորուել Բակօ Սահակեանի շուրջ: Ոչ մի տրամաբանութիւն չկայ, որ Ղուկասեանն է իրենց ստիպել միաւորուել: Եթէ Ղուկասեանը կարողանար կամ ցանկանար դա անել, կ՚անէր այն ժամանակ, երբ ինքն էր նախագահ: Այնպէս որ, կարծում եմ, ոչ մի դժբախտութիւն այդ հարցում չկայ:

- Պարոն Ղուկասեան, որքա՞ն է իրական պատերազմի վերսկսման վտանգը:

- Չեմ կարծում, որ այսօր պատերազմական գործողութիւնների վերսկսման համար օբիեկտիւ՝ քաղաքական, տնտեսական, բարոյական նախադրեալներ կան: Սակայն, իհարկէ, բացարձակ ճշգրտութեամբ բացառել այդ գործողութիւնների վերսկսումը, հնարաւոր չէ: Մի կողմից՝ մենք գործ ունենք բաւական անկանխատեսելի երկրի հետ, որի խօսքերն ու գործողութիւնները ոչ միշտ են համարժէք լինում, եւ իրենք այդպիսի յայտարարութիւններ անելով՝ դառնում են իրենց իսկ յայտարարութիւնների գերին: Բայց ցանկանում եմ ընդգծել, որ օբիեկտիւ նախադրեալներ, անգամ՝ ռազմական, չեմ տեսնում, քանի որ պատերազմը հաւանաբար սկսում են այն ժամանակ, երբ վստահ են

Շար.ը էջ 19

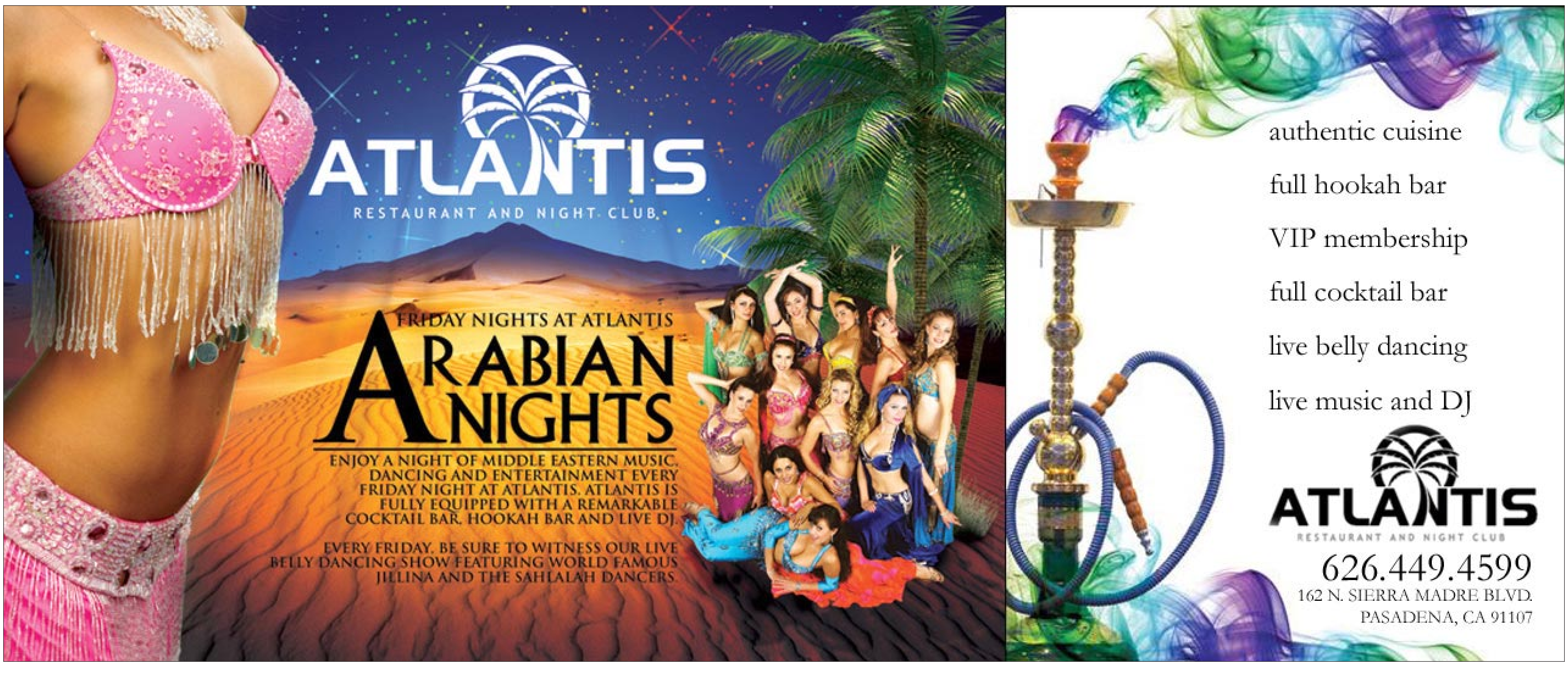

ՔԱՂՈՒԹԱՅԻՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԶԱՒԷՆ ԽԱՆՃԵԱՆԻ «ԱՅՍ ՏՈՒՆԸ ՔՈՒ՞ԿԴ Է ԹԷ ԻՄՍ» ՆՈՐ ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ ԳՐՔԻՆ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՂՐԵԱՆ

Գաղութային մեր կեանքէն ներս պարբերաբար կը հանդիպինք դրական զարգացումներու, որոնք ինքնագոհութեան եւ հաւանութեան արտայայտութիւններ կրնան նկատուիլ: Այս խորհրդածութիւնը ունեցանք Զաւէն Խանճեանի նոր լոյս տեսած գրքի հրապարակային ներկայացման առիթով, գիրք որ ունէր հետաքրքրական խորագիր մը.

«Այս Տունը քո՞ւկդ է թէ իմս»: Այս խորագիրը ինքնին շատ բան կը նշանակէ, քանի որ կը վերաբերի տան մը, որ ներկայիս կը գտնուի աշխարհագրական շրջանի մը մէջ ուր, ժամանակին, հայեր կը բնակէին, եւ ներկայիս, Ցեղասպանութեան արդիւնք, Թուրքեր եւ քիւրտեր կը բնակին:

Հեղինակ Զաւէն Խանճեան եւ տիկինը Սոնա ելոյթի պահուն

Այս տան նոր բնակիչը, Թուրք մը, նախկին տիրոջ, Զաւէն Խանճեանի ընտանիքին, կ'ուղղէ այս հարցումը.

«Այս տունը քո՞ւկդ է թէ իմս»:

Պէտք է կարդալ Զաւէն Խանճեանի գիրքը իրազեկ դառնալու համար այս հետաքրքրական երկխօսութեան, հին եւ նոր տէրերու միջեւ, երկխօսութիւն մը արդարեւ, որ իր մէջ կը պարունակէ երկու ժողովուրդներու, հայ եւ Թուրք, որոնք դարերու ընթացքին շփում ունեցած են իրարու հետ:

Ինչ կը վերաբերի մուտքին ակնարկուած գաղութային դրական երեւոյթին, այն էր որ Խանճեանի գրքին հրապարակային ներկայացումը միատեղ կազմակերպութեամբ եղած էր գաղութէն ներս գտնուող չորս պատասխանատու մշակութային միութեանց.

Թէքէեան Մշակութային Միութիւնը.

Համազգային Կրթական եւ Մշակութային Ընկերակցութիւն.

Նոր Սերունդ Մշակութային Միութիւն.

Պոլսահայ Միութեան Մշակութային Յանձնախումբ.

Ձեռնարկը տեղի ունեցաւ Հինգշաբթի, 12 Յուլիս 2007, երեկոյեան ժամը 8:00ին Կլէնտէյլի կեդրոնական գրադարանի սրահէն ներս, որ ժամանակէ մը ի վեր դարձած է հայ համայնքի գրական երեկոներու ժամադրավայրը:

Պէտք է արձանագրել որ այս չորս միութիւններով կազմակերպուած երեկոն չէր կարողացած հաւաքել սրահը լեցնելու չափ գրասէրներ, եւ ասոր ալ պատճառը հաւանաբար Զաւէն Խանճեանի նոյն թեմայով նախապէս ունեցած ելոյթներն էին, դասախօսական ձեւի տակ, եւ մարդիկ լեցուցած էին սրահները: Այս չորս մշակութային միութեանց համատեղ կազմակերպումը պէտք է վերագրել գրքի հեղինակ Զաւէն Խանճեանի հանդէպ գաղութէն ներս գոյութիւն ունեցող յարգանքին եւ համակրանքին, եւ իր ընդհանուր ազգային-հասարակական կեանքէն ներս ունեցած գովելի գործունէութեան:

Ամէն պարագայի, երեկոն ինքնին լաւ կազմակերպուած եւ խիստ հետաքրքրական բովանդակութիւն մը ունէր, եւ իր ընդհանրութեան մէջ, կարելի եղաւ քննարկուող գրքին, էութեան թափանցումը, զոր կարելի է նկարագրել իբրեւ գեղուն, յուզիչ եւ հայրենասիրական զգացումներով արտայայտուող պատմում մը, հեղինակին եւ իր տիկնոջ ուխտագնացութեան դէպի կորսուած հայրենիք:

Երեկոյի բացման խօսքը եւ հանդիսավարութիւնը ըրաւ Վաչէ Սեմերճեան, գաղութիս ծանօթ մտաւորական մը, որուն բեմական իւրաքանչիւր ելոյթը յատկանշուած կ'ըլլայ լրջութեամբ եւ խղճամիտ պատրաստութեամբ: Առաջին

Շար.ը էջ 18

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱՏԵՆԱՊԵՏ՝ ՅԱՐՈՒԹ ՏԷՐ ԴԱՒԻԹԵԱՆԻ ԵԼՈՅԹԸ

Երբ կը ծնիս միջավայրի մը մէջ ու կեանքիդ տարիները կ'ապրիս հոն, մտածելակերպդ զարգացման որոշ ուղի մը կը բոլորէ: Բայց երբ պարագաները կը ստիպեն քեզի որ լքես ծննդավայրդ ու կեանքիդ տարիները ապրիս տարբեր երկիրներու մէջ, ապա վստահաբար մտածելակերպդ զարգացման տարբեր ուղի մը պիտի բոլորէ: Ու թափառական վիճակդ քեզի փնտռել կու տայ հիմք մը, Աւետարանի պատգամած ապառաժեայ հիմքին նման, որու վրայ կ'ուզես խարսխել գոյութիւնդ եւ էութիւնդ, լաւագոյնս արժեւորելու համար կեանքդ: Սուրիա, Լիբանան, Արաբական Միացեալ Էմիրութիւններ, Քուէյթ, Սէուտական Արաբիա եւ վերջապէս Ա.Մ.Ն.երու մէջ իր տարիները ապրած Զաւէն Խանճեանի համար այդ հիմքը Մասիս սարն է: «Մասիսը, որ վեհապանծօրէն կը կանգնի մեր դէմ, իսկականին մէջ մեր սրտերուն մէջ, մեր հոգիներուն մէջ է, ամուր փաթթուած մեզի, այս կողմը, միւս կողմը, եւ կամ ուր որ ալ գտնուինք երկրագունդին վրայ: Մասիսը մեր պատմութիւնն է, մեր պատկանելիութիւնն է: Մեր յոյսն ու ապաւէնն է: Մասիսը մենք ենք եւ մենք՝ Մասիսը: Մեր էութեան եւ գոյութեան, անցեալի, ներկայի եւ ապագայի ամենախտացած խորհրդանիշը ոչ խաչն է եւ ոչ ալ լեզուն, այլ ամէն հայու հոգիի մէջ անջնջելի կնիքով մը դրոշմուած Մասիս սարն է»:

Այդ հիմքի հետ վերահաղորդուելու կանչն էր, որ մղեց Զաւէն Խանճեանն ու իր ուղեկիցները կատարելու, այս ուխտագնացութիւնը: Եւ ոչ միայն կանչը, այլ նաեւ պարտքը, եւ այդ պարտքի գիտակցութիւնը: Մեր արագընթաց կենցաղը հակամէտ է մեր ուշադրութիւնը շեղեցնելու մեր կիզակէտէն: Ուստի ո՞ւր որ ալ գտնուինք, ի՞նչ վիճակի մէջ ալ ըլլանք, մեր պարտքը պէտք է ըլլայ այդ հիմքի հետ, մեր անցեալի ու արմատներու հետ հաստատուն կապի պահպանումը: Զաւէն Խանճեանի համար, իր հօրենական հարազատ տան կանգուն մնացած ըլլալը, catalyst-ի դեր կատարած է այդ կապի ամուր պահպանման համար: Իսկ ի՞նչ ըսել հայութեան այն ջախջախիչ մեծամասնութեան համար, որոնց պապենական տուները փլատակ դարձած են: Ահա այդ բոլորին համար Մասիսը տուն պէտք է դառնայ ու անջնջելի կնիքով մը դրոշմուի անոնց հոգիներուն, սրտերուն եւ գիտակցութեանց մէջ:

Բայց նկատելով որ մարդ միայն անցեալով չի կրնար ապրիլ, ուստի այդ անցեալը պէտք է նաեւ խթան հանդիսանայ մեր սլացքին, դէպի ապագան: Մեր գոյութեան եւ էութեան խորհրդանիշ Մասիսը գերուած է: Այս վիճակը կը պատկերացնէ մեր անցեալն ու ներկան: Բայց կը սպասէ ազատագրութեան: Ուր պէտք է ըլլայ այն ապագան, որուն պարտաւոր ենք ձգտիլ: Կորուստի ահաւորութիւնը նոյնաչափ պէտք է խթանէ նաեւ վերատիրացման պահանջատիրութիւնը: Պահանջատիրութիւն, որ առաջին հերթին կը սկսի մնացորդացի պահպանումով ու հզօրացումով: Վանի ազատագրման լաւագոյն գրաւականը, հզօր Երեւանն է: Կ'եզրափակեմ Զաւէն Խանճեանի բառերով, «ուխտագնացութեան անխախտելի եզրակացութիւնս, անդրադարձս եւ համոզումս է՝ ամրապնդել Հայրենիքի պետականութիւնը իր ամրակուռ բանակով, հզօր տնտեսութեամբ, անբասիր եւ անշահախնդիր ղեկավարութեամբ եւ հայրենի հողին վրայ ապրող ժողովուրդի երջանկութեամբ: Հարկաւոր է եւ անհրաժեշտ՝ բարձր պահել Հայաստանի, Արցախի եւ հայրենաբնակ մեր ժողովուրդի պատիւն ու արժանապատուութիւնը: Բայց մանաւանդ հարկաւոր է եւ անհրաժեշտ բարձր պահել՝ մեր, իմ եւ քու, պատիւն ու արժանապատուութիւնը: Որովհետեւ վա՜յ մեզի, եւ ճակատագրականօրէն աններելի՝ պատմական Հայաստանի ահաւոր կորուստի փորձառութենէ ետք՝ մէկ թիզ հող իսկ կորսնցնել, հայրենի մէկ գիւղ իսկ պարպել եւ հայրենաբնակ մէկ հատիկ հայ իսկ պերջանկացնել:

ԳԱՂՈՒԹԱՅԻՆ

ՊՈԼՍԱՀԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԾ ԳԻՆԵՃՕՆԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆԸ ՅՈՎԱՆ ՍԻՄՈՆԵԱՆԻ ՀԵՂԻՆԱԿԱԾ «ՀԷՄՇԻՆ» ՀԱՏՈՐԻՆ

ՄԱՐԻԷԹ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Ուրբաթ, Յունիս 28, 2007 երեկոյեան ժամը 8:00ին, Burbankի Առաջնորդարանի «Գալայճեան» սրահին մէջ, «Գինեձօն»ի հանդիսութեամբ մը Յովան Սիմոնեան հրաշալիօրէն ներկայացնուեց իր հեղինակած «Հէմշին» հատորը՝ կազմակերպուած Պոլսահայ Միութեան Կեդրոնական Վարժարանի Սանուց Յանձնախումբի, ինչպէս նաեւ Հարաւային Գալիֆորնիոյ Հայագիտական Ուսմանց Հիմնարկի կողմէ, 130 հոգիի հասնող գրասէր հասարակութեան մը ներկայութեամբ:

Բարի գալուստի խօսքը կատարեց Պոլսահայ Միութեան Մշակութային Յանձնախումբի ատենապետ եւ Կեդրոնական Վարժարանի Սանուց Յանձնախումբի երկրորդ ատենապետ՝ Տքթ. Յովհաննէս Գուլակ Աւետիքեան, որ շնորհակալութիւն յայտնեց Սրբազան Հօր, Պոլսահայ Միութեան Մայր Վարչութեան, Կեդրոնական Սանուց Յանձնախումբի ատենապետ՝ Յովսէփ Թոքաթին, Հարաւային Գալիֆորնիոյ Հայագիտական Ուսմանց Հիմնարկի պատասխանատուներուն, ինչպէս նաեւ հետազօտիչ, մտաւորական, ընկեր Յովան Սիմոնեանին: Ապա ներկայացուց օրուայ հանդիսավար՝ բանասէր Յովսէփ Նալպանտեանի հակիրճ կենսագրականը ու հրաւիրեց զայն վարելու հանդիսութիւնը: Տիար Նալպանտեան մշակուած եւ ուժական ձայնով, բեմական ներկայութեան ոճով ու կորովով, շնորհակալութիւն յայտնեց որ իրեն վստահուեցաւ այդ օրուայ ձեռնարկին հանդիսավարութիւնը, յայտնելով թէ որակաւոր գիրքերը կը լուսաւորեն մեր հոգին, կը բարձրացնեն ու կը զօրացնեն մարդը, անոր մէջ յառաջացնելով լաւագոյն ձգտումներ: Սոյն հատորը հարուստ տուեալներով, գիտական լուրջ աշխատանք մըն է որուն մասին ծանօթութիւններ պիտի տայ Պոլսահայ Միութեան Կեդրոնական Վարժարանի Սանուց Յանձնախումբի ատենապետ՝ Տիար Յովսէփ Թոքաթ: Ապա ան ներկայացուց Տիար Թոքաթի հակիրճ կենսագրականը եւ հրաւիրեց զայն ներկայացնելու «Հէմշին» հատորը:

Տիար Թոքաթ իր ուրախութիւնը յայտնեց ըսելով թէ «Այսօր հաւաքուած ենք այստեղ վայելելու սոյն հատորին գինեձօնի հանդիսութիւնը»: Ընթերցեց հեղինակին կենսագրականը, թէ ինչպէս ան հետաքրքրուած էր իսլամացած Համշէնահայերով որոնց մասին որոշած էր գրել, ան 1998ին ճամբորդած է «Համշէն» մօտէն ծանօթանալու անոնց մասին որոնք դիտումնաւոր կերպով ձերբազատուած էին իրենց ինքնութենէն եւ մոռացութեան ենթարկելով իրենց սովորութիւններն ու մշակոյթը: Սիմոնեան նրբանկատ աշխատանք մը տարած է հինգ տարի եւ ամիս մը տեւող ժամանակամիջոցի մը վրայ 417 էջերու պարունակութեամբ մեր դիմաց պարզելով «Համշէն» առասպելի պատմութեան պատկերը»: Տիար Թոքաթ յաջորդաբար ներկայացուց Համշէնահայերու ծագման մասին երբ 791ին, 12,000 հայեր ձգեցին Օշական գիւղը փախչելու արաբներուն «ճնշիչ եւ կոշտ» սահմանադրութենէն, Սեւ Ծովու Պոնտական մասին շրջակայքը, որ կը զանազանուի իր աշխարհագրութեամբ եւ ցեղային ու լեզուական այլազանութեամբ երկրին միւս մնացեալ մասէն: Այսօր, անոնք բաժնուած են երեք շրջաններու, «արեւելեան» մասը Հոբա շրջանին մէջ, «Միջին» մասը Էրզրումի շրջանին մէջ եւ «արեւմտեան» մասը Տրապիզոնի շրջանին մէջ: Տիար Թոքաթ խօսեցաւ նաեւ անոնց իսլամացման եւ պատճառներուն մասին, 19րդ դարու երկրորդ կիսուն անոնց իրավիճակին, կենցաղին, տարածուած վայրերու, բարբառին եւ երաժշտութեան մասին:

Ապա բեմ հրաւիրուեցաւ Տիար Վաչէ Մանկրեանը որ դաշնակի վրայ նուագեց Առնօ Պապաճանեանէն կտոր մը, ամբողջատիրութեամբ եւ յաջողութեամբ կալանելով գեղանուագը:

Հանդիսավարը յաջորդաբար բեմ հրաւիրեց Հարաւային Գալիֆորնիոյ Հայագիտական Ուսմանց Հիմնարկի տնօրէն, քաղաքական գիտութիւններու մասնագէտ, դասախօս, հասարակական եւ մշակութային գործիչ՝ Փրօֆ. Տէքմէճեանը որ անգլերէն լեզուով ներկայացուց հատորը: Ան ըսաւ. «Իսկապէս որ առանձնաշնորհեալ կը զգամ կատարելու այս գիշերուայ հիացում առթող այս հատորին ներկայացումը»: Մի քանի խօսք ըսաւ հեղինակին եւ այս հոյակապ ծրագրին դժուար ծագման մասին: Հեղինակը կու գայ մտաւորական սերունդէ: Ան ուսումնասիրած է «Հէմշին»ը որ եղաւ իր մտքի լման գրաւումն ու անձկութիւնը: 11 գրողներ միասնաբար իրար մօտ գալով գրեցին գիրք մը 15 համարներով: Սոյն խումբը կազմուած էր երկու Թուրքերէ, երեք հայերէ, երկու գերմանացիներէ, ամերիկացիէ մը, անգլիացիէ մը, հունգարացիէ մը եւ ֆրանսացիէ մը: Գիրքը կը բաղկանար 417 էջերէ: Վերոյիշեալ 15 համարներէն երեքը՝ գրած է Սիմոնեան, համար մը՝ 15րդ դարու սկզբնաւորութեան տարիներուն մասին, ուրիշ մը՝ հայերու մահմետականացման մասին որ շատ ցաւալի էր, նաեւ Հէմշինահայերու փոխ-յարաբերութեանց մասին այլ հայերու հետ: «Վերջապէս, ըսաւ Փրօֆ. Տէքմէճեան, ինծի համար իբրեւ քաղաքական գիտնական «Հէմշին»ը կը խորհրդանշէ քաղաքական տկարութեան համեմատութիւններ: Իտէալներու փոխանորդ չկայ որուն համար կրնանք ենթադրել թէ ուժը կը պաշտպանէ ինքզինք: Այս դասը, դաս մըն է Հայաստանի Հանրապետութեան համար: Մինչ այդ՝ մեր շնորհաւորութիւնները հեղինակին»:

Գերշ. Յովնան Արք. Տէրտէրեան, հասարակական եւ մշակութային գործիչներ կը կատարեն «Գինեձօն»ի արարողութիւնը

Շար.ը էջ 19

DON'T MISS your chance to introduce your businesses or products to thousands of Armenians and non-Armenians in a single day!

RESERVE your BOOTH today for the most anticipated event of the year!

THE ARMENIAN INDEPENDENCE DAY

Festival

on Sunday, September 23, 2007 at the Verdugo Park in Glendale

Ձեր արուեստը, ձեռնակերտը եւ արհեստը հազարաւոր մարդկանց ներկայացնելու լաւագոյն առիթը ՄԻ ՓԱԽՑՆԷՔ

ԱՊԱՀՈՎԵՑԷՔ ձեր ԿՐՊԱԿՆԵՐԸ այսօր իսկ, տարուան ամենէն շատ ժողովրդականութիւն վայելող ձեռնարկին

Հայաստանի Անկախութեան Օրուայ ՓԱՌԱՏՕՆ-ին

Կիրակի, Սեպտեմբեր 23, 2007 Գլենտէյլի Verdugo Park-ին մէջ

THE BOOTH SIZE IS 10' LONG AT $300

To reserve your booth, just fill in this form and mail with your payment to:
NSCA, AIDF Committee, 440 W. Colorado Blvd., Suite #201, Glendale, CA 91204

NAME: ____________________
BUSINESS NAME: ____________________
ADDRESS: ____________________
PHONE NO.: ____________________
EMAIL ADDRESS: ____________________

For Inquiries or Faster Service, call:
(818) 391-7938 or (818) 395-7967

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ■ ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION

Բեղմնաւոր Անցեալ, Լուսաշող Ապագայ:

Proud Past, Exciting Future.

AGBU SOCIETY DINNER - OCTOBER 13, 2007

HUNTINGTON RITZ CARLTON HOTEL - PLEASE MARK YOUR CALENDARS

THE QUALITY AND SAFE CHOICE...

AGBU HIGH SCHOOL PASADENA

2007-2008 SCHOOL YEAR

NEW STUDENT ENROLLMENT GRADES 9-12

Experienced & Caring Faculty
College Preparatory Academic Programs

AGBU HIGH SCHOOL - PASADENA

2495 E. MOUNTAIN STREET, PASADENA, CA 91104

(CORNER OF ALTADENA DRIVE AND MOUNTAIN STREET)

For more information, campus tour
and a meeting with the administration
contact the school office at 626-794-0363

UNDER THE PATRONAGE OF
AGBU PRESIDENT BERGE SETRAKIAN

THE AGBU SOUTHERN CALIFORNIA
DISTRICT COMMITTEE PRESENTS

A TRIBUTE TO DR. ZAVEN MESSERLIAN

*In Recognition to His Services to the AGBU,
the Armenian Community and Church,
as a Dedicated Volunteer, Teacher, Historian & Author,
as well as His 40th Anniversary as
Principal of the Armenian Evangelical College, Beirut*

REMARKS - ARTISTIC PROGRAM - RECEPTION

FRIDAY, AUGUST 17, 2007, 8PM

AGBU ALEX MANOOGIAN CENTER

2495 E. MOUNTAIN ST., PASADENA, CA 91104 (626) 794-7942

THE PUBLIC IS INVITED

AGBU Pasadena Chapter

SUMMER BASKETBAL CLINIC

- *Learn the game of basketball*
- *Improve your technique*
- *Make friends & have fun*

TWO SESSIONS:

Session One: July 23 - July 27
Session Two: July 30 - Aug 3

Noon - 1:30 PM 8-10 yr. old Boys & Girls
2:00 - 3:30 PM 11-12 yr. old Boys & Girls
4:00 - 6:00 PM 13-14 yr. old Boys & Girls

ONLY 100 PER SESSION

Basketball T-Shirt Included

AGBU Pasadena Center
2495 E. Mountain St., Pasadena, CA 91104

SIGN UP NOW
Mon-Thurs 6-8 at the AGBU Center

For more information,
contact Mr. Hratch Mankerian at 626-705-2675

YOGA CLASSES CONTINUING

For reservation or information, call A.G.B.U. office (626) 794-7942

AGBU Pasadena Chapter
Cultural Committee

Presents

Art Classes

Bring out the inner artist in your child.

Raffi "Bo" Boyadjian, Instructor

Ages 6 and Up

LESSONS OFFERED
EVERY FRIDAY NIGHT

Session One: 6:00 - 7:00pm
Session Two: 7:00 - 8:00pm

The Art Room - AGBU Pasadena Center

2495 E. Mountain Street, Pasadena, CA 9110

For more information, please call (626) 794-7942

AGBU / AYA SCOUTS

Glendale / Pasadena Chapter

SCOUTS SUMMER CAMP 2007

Lake Isabella / Kern County

August 4 – 12, 2007

Cubs, Webelos, Juniors & Brownies Ages 7 – 11
Boy Scouts & Girl Scouts Ages 12 – 17

Join us now and attend summer camp with the troop!

"Havak" every Saturday 3:00 – 5:00 pm

AGBU Pasadena Center
2495 E. Mountain St., Pasadena, CA 91104
For more information, please call (626) 794-7942

An Unprecendented Art Show in Southern California!

NINE CONTEMPORARY ARTISTS FROM ARMENIA

September 28-30, 2007 - Boyajian Hall, AGBU Center, Pasadena

Massis Weekly

Volume 27, No. 27 Saturday, JULY 28, 2007

Armenian Public Radio Refuses To Re-Sign Contract For RFE/RL Programs

Statement by Radio Free Europe/ Radio Liberty

(Washington, DC—July 24, 2007) Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL) and its oversight agency, the U.S. Broadcasting Board of Governors (BBG), expressed dismay at Armenian Public Radio's rejection of a new contract to continue carrying programs of RFE/RL's Armenian Service.

RFE/RL Armenian programs have been aired on Armenian Public Radio — Armenia's top radio network — since 1998, where they have earned the trust of a significant number of listeners. Survey data shows that 15 percent of Armenian adults listen to RFE/RL programs each week.

Three days of discussions in Yerevan, Armenia last week between U.S. and Armenian broadcast officials ended without agreement on a new contract to replace one that had lapsed in February.

"Our delegation was asked to go to Yerevan to iron out some minor technical issues and conclude a contract to extend this successful partnership," said BBG Chairman James K. Glassman. "All these issues were resolved. Our delegation was told there are no deadlines, and no threat was made to take RFE/RL programs off Public Radio. Yet the contract remains unsigned, and our offers to make payment were refused. It seems clear that whatever is holding up an agreement has nothing to do with legal, contractual, or technical issues."

"We value our relationship with Armenian Public Radio," added Glassman, "and certainly want it to continue. We look forward to signing the contract, and making all payments stipulated in the contract, as soon as our partners in Armenia tell us they are ready."

The Armenian parliament on July 3 did not adopt amendments to the country's media regulations that would have banned RFE/RL and other foreign broadcasters from public airwaves. One week later, Armenian Public Radio indicated that it planned to stop RFE/RL broadcasts on August 9, citing contractual and payment issues. Last week's visit to Armenia by RFE/RL and BBG contracting officials was intended to resolve these issues. \"The potential end of our very fruitful relationship with Public Radio has no economic or other legitimate justification," said RFE/RL President Jeffrey Gedmin. "Armenians go to the polls in eight months to choose their next President, and therefore it is particularly important that RFE/RL's broadcasts, which are widely respected for their accuracy, objectivity and timeliness, reach the largest possible audience. Our coverage of the May 12 parliamentary elections was singled out for praise by OSCE observers for its balance and thoroughness."

RFE/RL's Armenian Service has been on the air since 1953 and produces more than three and one half hours of Armenian-language programming daily in Prague and its Yerevan Bureau.

Bako Sahakian Elected President of Nagorno-Karabakh

Bako Sahakian casting his vote

STEPANAKERT/YEREVAN -- The candidate backed by the leadership and main political parties of Nagorno-Karabakh scored a resounding victory in last Thursday's presidential election. According to the preliminary vote results released by the Central Election Commission (NSS), Bako Sahakian, the former head of Karabakh's National Security Service, won 85 percent of the vote. They showed his main challenger, Masis Mayilian, coming in a distant second with only 12 percent.

The CEC put the voter turnout at just over 77 percent.

Mayilian quickly conceded defeat, saying that he will congratulate Sahakian after the publication of the final vote results. "I consider Bako Sahakian a legitimately elected president and respect the choice of our people," he told a news conference in Stepanakert.

Mayilian, who was the republic's deputy foreign minister until recently, described the election as a further boost to Karabakh's "democratic image." "Our team has done everything in its power to give our citizens a real choice and to hold the elections within the bounds of law," he said.

The nearly one hundred observers from Armenia, Russia, Europe and the United States, most of them monitoring the vote in their private capacity, also described it as largely democratic in separate statements on Friday.

Leading international organizations and Western governments have

Continued on page 4

Turkish Prime Minister Bans Calling the Armenian Genocide "Alleged"

Turkish Prime Minister Recep Tayyip Erdogan has prohibited to use the expression "the so-called Armenian Genocide" in the country.

According to Ulusal Kanal, the Turkish government, on July 3, sent a circular letter to all Turkish ministries, structures attached to them, governors' offices, municipalities, the Higher Education Council, judicial bodies, and the General Headquarters of Armed Forces, according to which, it is prohibited to use the expression "the so-called Armenian Genocide" in the country. Instead of this expression, it is required to use the expressions "the events of 1915" or "the Armenian allegations connected with the events of 1915."

Congressman Sarbanes Joins Armenian Caucus

WASHINGTON, DC -- Congressman John P. Sarbanes (D-MD) has officially joined the Congressional Caucus on Armenian Issues this week, bringing the total Caucus membership to 155.

"I am honored to be a part of the Armenian Caucus," said Sarbanes who is also a cosponsor of the Armenian Genocide Resolution. "With H. Res. 106 gaining momentum, I look forward to working with my Caucus colleagues to continue raising awareness of this critical human rights issue as well as other issues affecting the Armenian-American community."

Sarbanes, who is currently serving his first term in office, is a member of the Committee on Education and Labor, the Committee on Natural Resources and the Committee on Oversight and Reform. He joins Maryland Representatives Steny Hoyer (D-5), Christopher Van Hollen (D-8) and Albert Wynn (D-4), in championing Armenian-American interests on the Caucus. Sarbanes represents Maryland's Third Congressional District, which includes portions of Anne Arundel County, Baltimore City, Baltimore County and Howard County.

A Maryland native, the Congressman is an alumnus of the Woodrow Wilson School of Public and International Affairs at Princeton University as well as a graduate of Harvard Law School.

PM Erdogan's AK Party Wins Parliamentary Elections in Turkey

AK Party leader
PM Recep Tayyip Erdogan

ANKARA -- The ruling Justice and Development Party (AK Party) of Prime Minister Recep Tayyip Erdogan won a landslide victory in Turkey's general elections, leaving its nationalist rivals far behind as it secured an unparalleled 46,9 percent of the national vote, comfortably ensuring that it will again form a single-party government.

The center-left but nationalist Republican People's Party (CHP), the closest rival of Erdogan's AK Party, won 20,7 percent of the vote, finishing the race close to the far-right Nationalist Movement Party (MHP). The MHP secured a return ticket to Parliament, following a five-year break, with 14,3 percent. The results reflected 98 percent of the votes having been already counted.

"Our democracy successfully passed a significant test in a manner that would constitute a model to the world and proved its maturity. Our democracy emerged stronger. The winner of the elections is democracy, security and stability," Erdogan told supporters packing a street outside his party headquarters, Zaman reports.

In response to accusations of opponents, who say Erdogan wants to turn Turkey into an Islamic state, the PM pledged to maintain secular democracy and work for national unity. "We are not going to reconsider attitude to human values and fundamental principles of our republic. We promise to secure Turkey as a united country with no signs of discrimination," Erdogan said.

Vote in Turkey is compulsory. According to the CEC, 80% of those 42 million eligible to vote, took part in the parliamentary elections.

Annual Vacation

Massis Weekly will not be published the first two weeks of August for annual vacation. Our next issue will be dated August 18, 2007

Armenian Diamond Industry In Further Decline

Armenia's diamond-processing industry, once a driving force of economic growth, recorded a further steep decline in the first half of this year, a senior government official said on Monday.

According to official data made public by Gagik Mkrtchian, head of the jewelry department at the Ministry of Trade and Economic Development, local plants produced 25 billion drams ($74 million) worth of gem diamonds, down by 48 percent from the same period last year.

Armenia's total diamond output similarly dropped by over 17 percent to 93 billion drams in 2006, continuing a serious downturn in the sector that began in 2004. As a result, refined diamonds ceased to be the country's single largest export item and now account for just 1 percent of its gross industrial production.

Citing the sharp appreciation of the Armenian dram, which began in late 2003, foreign investors dominating the export-oriented sector have laid off a considerable part of their workforce. Shoghakn, the country's biggest diamond-cutting company owned by an Israeli billionaire, alone slashed about a thousand jobs before suspending its manufacturing operations last month. The company located in a small town 15 kilometers north of Yerevan is now facing an uncertain future.

While admitting the stronger dram's negative impact on the dollar-based industry, Mkrtchian said company owners exaggerate their losses. He argued that their workers' wages are paid in U.S. dollar equivalents, meaning that the latter now earn considerably less than they did a few years ago.

"Workers complain less than their employers who have cut their wages," Mkrtchian told a news conference. "Practically speaking, [the employers] have not been incurring huge losses."

The official reiterated his view that continuing weak global demand for refined diamonds, 60 percent of them sold in the United States, is another major reason for the crisis. He said the Armenian government has drawn up an anti-crisis program aimed at helping the industry avoid complete collapse.

"We are primarily talking about financial, insurance, transport and other infrastructures and speeding up our integration into international processes," Mkrtchian said. He singled out the need for local manufactures to boost their efficiency and productivity.

The sector's decline has only been compounded by the fact that a 2001 intergovernmental agreement that entitled Armenia to importing large quantities of Russian rough diamonds has essentially remained on paper. Imports of those diamonds began falling sharply in 2004 and ceased altogether in 2006.

Mkrtchian confirmed reports that the Russian diamond mining giant Alrosa is considering setting up a joint venture with another major Armenian company, DCA. The latter is believed to be controlled by Ara Abrahamian, a Russian diamond tycoon of Armenian descent. His brother Gagik, who runs DCA, told RFE/RL last week that the two parties are close to cutting a deal.

According to Mkrtchian, Alrosa is also discussing with the Yerevan government the possibility of resuming supplies of Russian raw diamonds to other Armenian firms.

Taxi Drivers Protest Stricter Licensing Rules

Taxis blocking central Republic Square

Several dozen taxi drivers parked their cars outside the main government building in Yerevan Wednesday in protest against new government regulations that could lose them and many of their colleagues their jobs.

The protesters honked on the horns as they drove from the southern Erebuni suburb to the city's central Republic Square in a convoy of some 60 cars, their headlights full on.

The taxi business has had a huge expansion in Armenia in the past few years, creating thousands of new jobs and catering for a growing clientele. The government moved to regulate the thriving industry last March with a decision that set for stringent licensing requirements for tax firms and independent cab drivers.

In particular, they will now have to install electronic fee meters and pay an annual state duty of 200,000 drams ($590) per vehicle. The new rules, effective from August 1, also ban use of cars older than 10 years. Government officials say this will complicate tax evasion and improve passenger safety.

But critics say the measure will force most small taxi firms and self-employed drivers dominating the sector and ensuring tight competition there out of business. They claim that it will only benefit large carriers that are owned by wealthy business and can afford buying new cars. Some senior government officials are thought to partly or fully control such firms.

The protesting cab drivers, most of them self-employed, made similar claims as they stood outside the government building, demanding a meeting with Prime Minister Serzh Sarkisian. But only Arshak Petrosian, head of a Transport Ministry division regulating public transportation, was on hand to hear their complaints.

"By gathering here you are interfering with the government's day-to-day work," Petrosian told the protesters before agreeing to meet five of them in his office in the nearby ministry building.

The protest organizers were dissatisfied with what they were told, saying that the official made it clear that the government will not reconsider the new rules. "Mr. Petrosian only said, 'Guys, don't worry, we won't let any of you starve to death, I too was born to a poor family, and will help you find jobs in taxi companies,'" one of them told RFE/RL.

He and other organizers pledged to hold more such protests in the coming days.

Armenia Condemns Azeri Efforts to Take Karabakh Issue to UN General Assembly

Armenia has condemned Azerbaijan's efforts to take the Nagorno-Karabakh case to the UN General Assembly's session, saying through a foreign ministry spokesman that every effort to disrupt the work of the OSCE Minsk Group, the sole international body mandated to help the sides find a solution to their dispute, will affect the entire process of seeking a peaceful settlement of the conflict.

Vladimir Karapetian, a spokesman of the foreign ministry, retaliated to media reports quoting Novruz Mamedov, an Azeri presidential advisor on foreign policy, as saying on Monday that his country will appoint a delegation to the 62nd UN General Assembly only after the issue of the Nagorno-Karabakh conflict resolution is placed on its agenda.

Viktor Karapetian recalled that the previous 61-st session of the UN General Assembly had two Nagorno-Karabakh related items, one submitted by Azerbaijan and the other by GUAM (Georgia, Ukraine, Azerbaijan and Moldova), but none had been discussed. He said under the UN procedure these items are incorporated into General Assembly's next session.

Armenia, Iran Pledge To Widen Commercial Ties

Armenia and Iran pledged to give a new boost to the development of bilateral commercial ties following a regular meeting in Yerevan on Friday of their intergovernmental commission on economic cooperation.

Iranian Foreign Minister Manouchehr Mottaki and Armenian Energy Minister Armen Movsisian, the two co-chairmen of the commission, signed a memorandum on the start of feasibility studies on the ambitious ideas of building an Armenian-Iranian railway and oil refinery.

Movsisian said work on a third high-voltage line linking the power grids of the two neighboring states will get underway "in one or two months." He said Yerevan and Tehran are also pressing ahead with the construction of a major hydro-electric plant on the river Arax that marks the Armenian-Iranian border.

"I am convinced that we still start concrete work on the Arax plant next year," he told a news conference.

"Iran's economic cooperation with Armenia is very broad-based," Mottaki said, for his part. He welcomed a rise in bilateral trade, saying that its volume could more than double to $500 million this year.

It was also announced that Iran's President Mahmoud Ahmadinejad will pay an official visit to Armenia before the end of this year.

Armenia's growing ties with Iran prompted concern from the United States last month, with a senior American diplomat warning that they might run counter to international sanctions imposed on Tehran over its controversial nuclear program. "We have expressed our concerns to the government of Armenia on all levels," said the then U.S. charge d'affaires in Yerevan, Anthony Godfrey.

Mottaki brushed aside the warning. "Armenian-Iranian relations are not directed against any third country," he said. "They stem from the interests of the two countries. No third country must allow itself to meddle in the friendly Armenian-Iranian relations."

Asked to comment on the Iranian nuclear program, Movsisian said: "We respect the Iranian people's right to use nuclear energy for peaceful purposes,"

Meeting with Mottaki earlier in the day, Foreign Minister Vartan Oskanian was reported to have asked his Iranian counterpart to brief him on the ongoing international negotiations on the issue. According to the Armenian Foreign Ministry, Mottaki assured Oskanian that the Islamic Republic is committed to finding a negotiated solution to the dispute "within the framework of the International Atomic Energy Agency."

Elitomania the Art of Building

By James Hakobyan
Lragir.am

What is underway in Yerevan has an official definition – urban planning. However, after a deeper look it becomes clear that the ongoing building has nothing to do with urban planning, at least for the simple reason that the building for which the center of Yerevan is in a mess now is absolutely incompliant with the demands of Yerevan at present. It is enough to make inventories, like the president of Armenia Robert Kocharyan likes to put it, to make sure that it is incompliant, to make an inventory of the problems of Yerevan and what now is being built in Yerevan. Let's start with the problems. They are many, of course, but the most important ones could be enumerated: passable roads, apartments, not elite ones but for a major class of the society, because even the official data show that about 80 percent of available housing is worn. Hence, roads, apartments, as well as green area and relieved center because it is evident that for some capacity of the center it is necessary to finally spoil the center because what had been foreseen by the architect Tamanyan does not suppose such heavy traffic at the center.

Now it is time to make an inventory of "urban planning" efforts. What is being built in Yerevan? It is obvious to everyone, and perhaps nobody would let me cheat them, but even if they allow, I simply cannot cheat anyone. The city needs roads. No significant efforts are made yet to relieve traffic in the center of the city through other ways. And what are these ways? It could be multi-level parking, improvement of operation of traffic lights, removal of minibus routes from the city center. These are some of the efforts that could be made if there was wish to make traffic in the center at least a little bearable and predictable. After all, the authorities should acknowledge that it is also a political issue because one day the drivers stuck in a traffic jam at some intersection will become the critical mass who will be full of deep indifference towards political stability in the country and will do what failed in more dangerous periods for the government.

Yerevan needs new apartments because the old ones are worn and are already dangerous for residents, as we witnessed a few days ago. What does the government offer in return? The government does not encourage a social housing policy but the so-called elitomania. Elite buildings are erected everywhere which only the oligarchs who build and the government officials who sign their license can afford to buy. And these buildings directly affect the two major problems of the city: green area and heavy traffic. The major part of building is at the center of the city which means it is becoming heavier. Besides apartments business centers and places of entertainment are being built, which means that the center is loaded with not only residents but also people who come to the center to work or to have fun. Besides, most building is done at the expense of green areas, and the vivid evidence to it is the recent incident at Pushkin Street.

There is no need to tell to what degree the so-called urban planning programs address the problems of the city. Perhaps it is clear to every citizen that what is being built, including the subways, will not make life in Yerevan easier and more comfortable because it is impossible to cram the center and make it comfortable at the same time. The center is not made of rubber, it is not elastic. It is impossible to add concrete and cut trees at the same time and claim that this is for the sake of the comfort of the citizens. The government had better confess that urban planning in Yerevan is the only way to keep the economy of the country alive. In other words, a problem of employment is solved, that's all. Of course, employment is not bad, it is even necessary. But when it is not for the future but at the expense of the future, it already causes concern, especially that it is impossible to build Yerevan endlessly.

Point of View

A Different Ideology

By Shavarsh Khachatryan

It is the assumption here that the Armenian society is engulfed in the domination of values of personalized power over the rule of law and the domination and exercise of solely personal interests over such interests that are protected and exercised together with others. This assumption is based on the modern relations of the ruling parties and clans and the atmosphere of public distrust both within itself and against the ruling powers of the country. As a way-out the essay suggests a brief reflection on the ideas of republicanism, liberalism and humanism. It is a hope of expectation that deliberating on these ideas even only virtually some change is brought forward over a passage of time. Such a change may become an alternative to the domination of the current religious, social, political and cultural demoralization of the individuals in our society.

It is the assertion here individuals in Armenia live by customs of family ties and they live by little if any national ties of their own. An individual in Armenia knows that in his/her activities intended to reach a goal it is hopeless or absurdly useless to rest on the canon of law. The law exists where there exist ties and connections preferably kinship ties and kinship connections. It is often assumed to be good to bypass the law if an individual can exercise his capacity and connections where he/she can. In a philosophy like this no nation and no society can live. The rigidity of the modern structures and institutions of state that are in total control of the monopoly interests of very few it is indeed an imagined community rather than a nation. The degrading and demoralizing effects of such a philosophy are counterproductive for what a nation should be. In a summary it is possible to say in our definition of a nation "We are individuals who understand that we are separated by personal interests and have stopped at some point in history to invent out things that will unite us legally and morally like many nations did". To advocate a contrary point of view it is the western philosophies that are appealed to here.

It was a Protestant church that at some point in the past suggested looking towards reason instead towards revelation. R. Descartes demanded to contest and overthrow authority that has only historical justifications. It is a complete fallacy that praises family and not individual "The basis of the Armenian society is a traditional family. Formation of strong and healthy families, retention and development of national values in a family must be among the matters of high importance for the State". Our moral stagnation and national estrangement of the individuals flows from the historical sources of exalting of our blood ties of family and kinship only. As a result we have not been able so far to learn to trust and believe in an individual. We have not been able to learn to trust in an individual who is next to us but who is not tied to us family connections but only language and self-consciousnesses of being an Armenian. What is said here is that in the era of nationalism we completely missed our chance to build a nation. Nations are created yet they are created through general rules and rights for all.

What is the essence of such rules? They should be based on declaring that it is the law that must rule and not the people. The power must be distributed among the groups of society [not the families but the interest groups] and expressed via fair balance of power and not individual and personalized monopoly of power. The power must be distributed so that the minority and the smallest part of any majority an individual must be protected in any sphere of his/her social, economic and political life. The national union shall be expressed in the common interest of the protection of an individual as the protection of the individual that makes the nation common for all. The contrary thought is the destructive one.

This above said does not mean there should be no competition of interests. On the contrary, any economic and political competition is welcome when it is aimed at the common good of everyone. It is possible to say wherever an individual works for personal advance but who does it via creating conditions (economic, political, social and so on) and establishing goals healthy to the common good it is a part of the values of the national interest. All of this can be reached provided that both the individual and groups of society believe in common or 'universal' legality of rules for everyone without exceptions. This is possible only if the there exist a healthy system of norms and trust in the judicial system. So creating a nation at this stage must become fighting for the fair and just judicial system which must be independent from any combination of political and economic power, single individual or clans or families. Thus, we must forsake the historical belief that justice is in the power of family. Justice is the principle expressed through a state power but by means of an independent judicial system and not the parody of it as it is now in Armenia.

It is a correct observation made by A. Smith that the legal bond makes us a greater family and such a family is the nation[6]. Thus, we do need to make a reform of values and reform of a legal system to 'invent a nation' not just a family. It is probably long time that we possess family but possess no nation. We do need to invent a nationalism of our own. Thus, the reform that is needed to be carried out is the one that goes just contrary to this statement "Any reform must match the traditional system of values of the society and be directed to the modernization of that system". It is the traditional system that prevented all of us from noticing an individual and a citizen. While failing to notice an individual we failed and will fail to see the nation. We do need a reform and the reform must be total starting from family values to especially our legal system and individual thinking. This is not however, the only a small conclusion of this essay and a small summary of thought. Other thoughts will follow.

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք «Մասիս» Շաբաթաթերթին

T: (626) 797-7680 F: (626) 797-6863
Email:massis2@earthlink.net

Djanbazian "Armenia Summer 2007" Tour

If the first Tour of Djanbazian Dance Company to Armenia was called "Return to Cultural Roots", what should we call the second journey? Reunification with unforgettable memories?

Djanbazian dance Company, with an invitation from state of Armenia and following its objective of preserving the Armenian dance and culture in Diaspora is announcing the exciting news of their second tour to historical Armenia for two performances.

18 dancers of the company under direction of multiple award winner choreographer, Ms Anna Djanbazian, accompanied by their family and friends will be on the road from Tuesday July 24th through Tuesday August 7th 2007. Although 14 days will not be enough; but in - between rehearsals and the performances the dancers and their family members will be exploring the beauty of Yerevan by visiting its historical monuments, museums in addition to meeting with local Artists for cultural exchanges between Armenia & Diaspora and to continue on their mission of building bridges between both countries.

The Djanbazian Dance Company will present two full evening length dance performances, the first performance will be held on Sunday July 29, 2007 in Vanadzor at 5pm and the next one on Friday August, 3, 2007 at 7pm at Yerevan Legendary National Opera House, which underwent a complete refurbishing in past years, providing outstanding state-of-the-art venue. The premiere dance pieces represent diverse genre of classical to traditional and contemporary choreographic works of the Djanbazian Dance Company.

Bako Sahakian Elected President of Karabakh

joined Azerbaijan in denouncing the election, saying that it can not be deemed legitimate in the absence of the region's former Azerbaijani minority.

The CEC put the voter turnout at over 77 percent

"The European Union underlines that it does not recognize the independence of Nagorno-Karabakh," the EU's Portuguese presidency said in a statement on Thursday. "Neither does it recognize the legitimacy of these 'presidential elections,' which should not have any impact on the peaceful settlement of the Nagorno-Karabakh conflict."

Armenia Rejects International Criticism

Armenia on Monday hit back at international criticism of last week's presidential election in Nagorno-Karabakh and hailed the vote as proof of the Karabakh Armenians' "commitment to democracy and rule of law."

"Various OSCE and other international documents clearly indicate that not only should Nagorno-Karabakh be a party to settlement negotiations, but that their elected authorities should represent them," the Armenian Foreign Ministry said in a statement.

"To dismiss these or any elections is disingenuous and simply contrary to modern political values," the statement said. "Further, rejection cannot be understood given the fact that in other areas of the world, in places where final political status and settlement are also absent, such elections are indeed supported, promoted, observed and encouraged."

The United States and the European Union made it clear at the same time that they believe the latest vote will not have an adverse impact on the ongoing Armenian-Azerbaijani peace talks mediated by the OSCE Minsk Group. The group's American, French and Russian co-chairs routinely travel to Stepanakert and meet the NKR leadership during their visits to the conflict zone.

"This is just one expression of the commitment the people of Nagorno-Karabakh have made to democracy and rule of law," the Armenian Foreign Ministry said of the election.

17-19ՐԴ ԴԱՐԵՐՈՒ ՀԱՅ ՔԱՂՔԵՆԻՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ՝ ՉԵԼԵՊԻՆԵՐ, ԽՈՃԱՆԵՐ, ԱՄԻՐԱՆԵՐ ԵՒ ԷՖԷՆՏԻՆԵՐ

ՏՕՔԹ. ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՉԵԼԵՊԵԱՆ
(Պատմագէտ, Անդրանիկագէտ)
(Տարունակուած նախորդ թիւէն)

1743ին Նոր Ջուղայի նախկին իշխաններէն խոճա Աղազար Լազարեանը իր մէկ մանչը Մոսկուա ղրկեց: 1747ին ինք ալ ընտանեօք Մոսկուա հաստատուեցաւ միւս երեք մանչերուն հետ: Անոնք միասին մետաքսի գործարան մը հիմնեցին: 1815ին Աղազարի որդիներէն մին հիմնեց Մոկսուայի Լազարեան ճեմարանը, որ հետագային կը վերածուէր Արեւելեան ուսմանց կեդրոնի:

Հնդկաստանի մէջ հայերը մետաքսի եւ ոսկեղէն-ադամանդեղէնի առեւտուրով զբաղեցան եւ մեծապէս հարստացան: Սկիզբի տարիներուն Եւրոպայի «Իսթ Ինտիա» ընկերութիւններուն հետ որեւէ բախում չկար: Նոյնիսկ անգլիական հզօր «Իսթ Ինտիա» ընկերութեան հետ յարաբերութիւնները լաւ էին: Աւելի ուշ, երբ հայ վաճառականները տնտեսապէս զօրացան, ընդհարում սկսաւ հայ խոճաներուն եւ Անգլիոյ «Իսթ Ինիտիա» ընկերութեան միջեւ: Անգլիական ընկերութիւնը, որ հիմնուած էր 1599ին եւ 1600 թուականի հրովարտակով մը արտօնուած՝ Էլիզապէթ Թագուհիին կողմէ, պարտութեան մատնեց իր հակառակորդները Հնդկաստանի մէջ, ներառեալ՝ հայ խոճաները:

Հայ խոճաները, հարստութեան եւ բարգաւաճումի նոր ճակատներու իրենց փնտռտուքին մէջ տարտղնուեցան դէպի Տաքքա՝ Պանկլատէշ, Ռանկուն՝ Պուրմա, Սինկափուր՝ Մալեզիա, Ճաքարթա՝ Ինտոնեզիա, Շանկհայ Ջինաստան, մինչեւ Հարպին՝ Մանչուրիա: Անոնք հարստացան, գեղեցիկ եկեղեցիներ կառուցեցին եւ մէկ երկու հարիւր տարի ետք ուծացան, չքացան: Սինկափուրի հայոց գեղակերտ եկեղեցին, ամերիկեան դեսպանատան շէնքին կից, այսօր Մալեզիոյ ազգային յուշարձաններէն մէկն է:

1950ական թուականներուն Ինտոնեզիոյ նախագահ Սուքարնօ Ճաքարթայի հայ համայնքի մեծերուն ըսաւ, որ մայրաքաղաքի գլխաւոր պողոտային վրայ գտնուող իրենց եկեղեցին արուարձանի մէջ կառուցեն՝ խոստանալով հոգալ ծախսերը:

Այսօր Փոքր Ասիոյ հայ չելեպիներուն հետքն անգամ չէ մնացած: Հայ մեծատուն խոճաներու մայրաքաղաք Հին Ջուղայէն մնացած է գերեզմանաքար-խաչքարերու անտառ մը միայն, իսկ Նոր Ջուղայի մէջ՝ քանի հազար հայ: Հարաւային Ասիոյ եւ Խաղաղականի հայ գաղութներէն մնացած են դատարկ եկեղեցիներ՝ իբրեւ տապանաքարեր շրջանի երբեմնի բարգաւաճ հայութենէն: Մնացեալներս՝ Երեւանէն մինչեւ Լոս Անճելոս, կը շարունակենք բղաւել, թէ՝ «կա՛նք, պիտի մնա՛նք եւ դեռ՝ շատանանք»:

Շատանա՞լ: Խե՜ղճ Պարոյր Սեւակ, ողջ ըլլարե ւ տեսնէր: Հայաստանէն միլիոնուկէս հայորդիներու արտագաղթին պատճառով, ջախջախիչ մեծամասնութեամբ զինուորական տարիք ունեցող երիտասարդներ, գաղթաշխարհի հայութիւնը սկսած է շատանալ, անշուշտ ժամանակաւորապէս...: Իսկ եթէ հայրենիքի «արիւնահոսութիւնը» շարունակուի, հայութիւնը կրնայ հոն, Արարատի շուքին ներքեւ փոքրամասնութեան վերածուիլ, եթէ չէ վերածուած արդէն...:

1800ական թուականներու սկիզբները, Պոլիսը ունէր 860 հազար բնակիչ, որուն 374 հազարը՝ մահմետական, 152 հազարը՝ յոյն, 150 հազարը՝ հայ, եւ 44 հազարը՝ հրեայ, մնացեալ՝ 90 հազարը եւրոպացի, ղպտի, ասորի եւայլն:

1850ական թուականներու Պոլսոյ հայ գաղութը դարձած էր արեւմտահայերու տնտեսական, քաղաքական եւ մշակութային մեծ կեդրոն: Գաղթօճախը երթալով կ'ընդարձակուէր Թուրքիոյ արեւելեան նահանգներու հայաշատ բնակչութեան հաշւոյն: Ամէն մարդ կ'ուզէր Պոլիս հաստատուիլ:

Ի դէպ, պէտք է աւելցնել, թէ դէպի Պոլիս խուժող հայերուն մէկ մասը պանդուխտներ էինեւ ոչ՝ գաղթականներ: Տարբերութիւնն այն է, թէ պանդուխտը կու գայ կ'աշխատի եւ դրամ վաստկելէն ետք կը վերադառնայ իր ծննդավայրը, իսկ գաղթականը կը ձգէ իր ծննդավայրը եւ վերջնականապէս կը հաստատուի ուրիշ քաղաք կամ երկիր:

1860-1880 թուականներուն, հայերուն թիւը Պոլսոյ մէջ շուրջ 275 հազար կը գնահատուէր: Իմ նիւթէն դուրս է, սակայն անցողակի ըսեմ, թէ այդ տարիներուն պոլսահայ գաղթօճախի կրթական գործն ու ուսման մակարդակը բարձրագոյնն էր ամբողջ աշխարհի հայութեան մէջ, ներառեալ Հայաստանը: 1859 թուականին Պոլսոյ մէջ կար 42 վարժարան, 5531 աշակերտ-աշակերտուհիներով եւ 197 ուսուցիչներով: 1871 թուականին հայ վարժարաններուն թիւը Պոլսոյ մէջ բարձրացած էր 48ի՝ 5822 աշակերտ-աշակերտուհիներով եւ 224 ուսուցիչներով:

1850ական թուականները հայոց պատմութեան մէջ աննախընթաց կրթական այս վերելքը կ'իմաստաւորուի, երբ աւելցնեմ, թէ Պէյրութի հռչակաւոր Ամերիկեան համալսարանը, որ հիմնուած էր 1866ին, մինչեւ 1945 միայն 500 ուսանող ունէր, իսկ արեւելահայոց Երեւանը մինչեւ 1920ական թուականներուն, 30 հազար բնակիչ ունէր, որուն շուրջ 13 հազարը հայ, իսկ 17 հազարը թաթար: Այլ խօսքով, մինչեւ Խորհրդային Հայաստանի սկիզբի տարիները, Երեւանի 30 հազար բնակչութեան մեծամասնութիւնը թաթարներ էին, իսկ փոքրամասնութիւնը՝ հայեր: Պիտի հարցնէք, ուրեմն ո՞ւր կ'ապրէին արեւելահայերը: Պատասխանը պիտի ըլլար գլխաւորաբար՝ Պաքու եւ Թիֆլիս: Դարձեալ, իմ նիւթէն դուրս ըլլալով, պիտի չխօսիմ 19րդ դարու երկրորդ կիսուն պոլսահայութեան գրական իրագործումներուն մասին:

Դժբախտաբար կրթական-մշակութային այս աննախընթաց վերելքը պիտի խանգարուէր 1876էն ետք, հասկնալի պատճառներով:

Այս շրջանին Պոլսոյ մէջ վաճառականութիւնը հայերու եւ յոյներու ձեռքն էր: Երկար տարիներ Օսմանեան կայսրութեան պետական կեանքին կարեւոր բազկերակը պոլսահայ ամիրաներուն ձեռքն էր: «Ամիրա» տիտղոսը արաբական ծագում ունի եւ կը նշանակէ «հրամայող, «իշխան»: Օսմանեան կայսրութեան մէջ «ամիրա» պատուանունը կը տրուէր հայազգի ամենէն ունեւոր եւ ազդեցիկ անձնաւորութիւններու: Ամիրաներուն կարեւոր մէկ մասը Ակնէն Պոլիս եկած առեւտրականներ էին՝ ինչպէս՝ Տատեանները, Ճէզայիրլեանները, Խորասանճեանները եւ այլ տուներ: Ամիրաներուն մեծամասնութիւնը, 80-100 հոգի, կը զբաղէր սեղանաւորութեամբ: Անոնք կը հարստանային գաւառներու ազգաբնակչութենէն գանձուող հարկերու հաշւոյն: Թուրքիոյ մէջ հարկերուն գանձում վստահուած էր փաշաներուն, որոնք պարտաւոր էին ժամանակին գանձել հարկերը եւ լեցնել պետական գանձարան: Սակայն փաշաները պետութեան աչքին անբարեյոյս էին եւ իրենց պարտականութեանց մէջ երբեմն թերի: Պէտքը կը զգացուէր դրամատէր հայ հարուստներու: Դառնալով փաշաներու սեղաւանորներ, հայ ամիրաները իրենց վրայ վերցուցին հարկերը պետական գանձարան յանձնելու պարտականութիւնը: Հին չելեպի սեղանաւորներու յաջորդ ամիրաները կազմեցին «սարրաֆ»ութեան երկու ընկերութիւններ՝ «Անատոլու» եւ «Ռումէլի»: «Անատոլու» ընկերութեան անդամներն էին՝ Յարութիւն Ուզունեանը, Մկրտիչ Ճէ-

Շար.ը էջ 16

WWW.GILIGIACOLLEGE.COM
(818) 956 9600
CAMPUS
2361 FLORENCITA DRIVE MONTROSE, CA 91020
OFFICE
1650 FLOWER STREET, GLENDALE, CA 91201

Managerial Courses
1- Office Administrator
2- Computerized Accounting
3- Administrative Assistant
4- ESL
5- Computerized Taxing
6- Medical Billing

Design Courses
7- Web-Site Design
8- Video & DVD Editing
9- 3-D Modeling
10- 3-D Animation
11- Graphic Design
12- Photo Editing
13- AutoCAD

Technical Courses
14- PC Systems Technician
15- Network Administrator
16- Desktop Publishing
17- Visual Basic programmer

Our Dedication Is
To educate key job skills for a better workforce performance.
To give you access to the opportunities and tools of the modern employment markets.
To support the workforce development with a sustainable education.
To improve your job performance by developing your skills.
We offer efficient course clusters for an intensive and competent training.

We Provide State Funded Program For Employers and Employees (ETP)
We Accept Workers Compensation Training Vouchers

ԱՇՆԱՆԱՅԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 10-ԻՆ

ԽՈՀԵՐ

ԺՈՂՈՎ ԼԵՌԱՆ ՎՐԱՅ
(ՅՈՒՇԵՐ ՄՕՏ ԱՆՑԵԱԼԻՑ)

Ռ. ԿՈՐԻՒՆ
(Շարունակուածնախորդ թիւէն)

Արեւն իր դանդաղ սահումով բարձրացել եւ մօտենում էր զենիթին, երբ տղաները ուսապարկերը մէջքներին , շարան իրար յետեւից, ճամբայ ընկան ժայռակտորների միջից բացուած կածանով դէպի լեռան գագաթը: Սառը քամին անարգել փչում էր դանդաղեցնելով ընթացքը լեռնագնացների, որոնք կառչած իրենց գաւազաններին զգոյշ քայլեր էին վերցնում յանկարծ չսայթաքելու եւչգահավիժելու համար, նրանք որքան աւելի էին մօտենում կատարին, այնքան ձեան շերտերը յաճախակի աջ ու ահեակ կողմերում տեսնուում էին:

-Արդեօ՞ք այս մէկն ինչ է, որ Անդրանիկը կ՛ուզէ խօսակցութեան նիւթ դարձնել.

Իւրաքանչիւրը հարց էր տալիս իրեն:

Երթը լեռնագնացութեան շարունակւում էր լրջօրէն գագաթ հասնելու համար: Իւրաքանչիւր մարդ-անհատ ուզում է իր կեանքում գագաթի հասնել, բայց ինչպէ՞ս, երազելո՞վ, ո՛չ, անհնար է, միակ ճամբան՝ կամք, աշխատանք եւ հետեւողականութիւն: Մեր տղաները երկար քայլելուց եւ քրտինք թափելուց հասան Փալանգչայ, այնտեղ մենակ իրենք չէին, այլ կային նաեւ պարսիկ հայրենակիցներ, որոնք եւս ընկերներով էին : Այս մեր օրերին Շեմրանի սար բարձրանալու համար ստեղծուած դիւրութիւններն ու յարմարութիւնները պատճառ են դարձել, որ արձակ օրերին հարիւրաւոր մարդիկ դիմեն սար՝ լեռնագնացութեան մարզանքից հաճոյք ստանալու համար:

Գագաթը սիպ-սպիտակ ծածկուած էր ձիւնով: Ամպի ծուէնները խանգարում էին, որ արեւի ճառագայթները առատօրէն հասնէին իրենց, սառնամանիք ցուրտ էր, սակայն մեր երիտասարդները բուք ու բորանի վարժ որեւէ դժուարութիւն չէին զգում, որեւէ թուլութիւն եւ սարսուռ ցրտի դիմաց, այլ՝ հաճոյանում էին բնութեան պարգեւած գեղեցիկ տեսարաններից՝ գլուխ ցցած եւ իրար յաջորդող լեռներ ու լեռներ:

Պարսիկ խմբակը, թուով չորս հոգի երիտասարդներ էին, լեռնագնացութեան պատշաճ հագուստներով: Նրանց կողմից ցանկութիւն նկատուեց՝ ծանօթութիւն հաստատուի մեր տղաների հետ:

Նրանք մօտենալով մերոնց յարգալից բարեւեցին:

-Բարի օր սիրելի հայրենակիցներ.

-Ձեր օրը նոյնպէս թող բարի լինի:

Մերոնք պատասխան ողջոյն փոխանակեցին եւ սկսուեց անձերի ներկայացում եւ մտերմիկ զրոյց:

-Ձեր առաջին անգամն է այս լեռնագնացութիւնը, պարսիկ խմբակի աղայէ Քամալին էր խօսակցութեան բռնուելով Անդրանիկի հետ:

-Ո՛չ, այս քանիերորդ անգամն է, որ այս սարն ենք բարձրանում.

-Դուք ինչպէ՞ս.

-Լեռնագնացութիւնը մեր սիրած մարզանքն է, ամիսը գոնէ մի երկու անգամ այս չորս հոգով տարբեր լեռներ ենք դիմում բարձրանալու համար, նոյնիսկ այս սարը ձիւնով ծածկուած գիշերով ենք բարձրացել Թոչալ գագաթը գնալու համար.

-Շատ դժուար կը լինի գիշերով բարձրանալ.

-Հէնց այս չորս հոգիս էինք, մի օր իրիկնապահին կազմ ու պատրաստ եկանք, որ սար բարձրանանք, պահակ-ոստիկանները արգելեցին ասելով.

-Հիմա էս ցուրտ եղանակին շատ վտանգաւոր է, մանաւանդ որ օրն էլ մթնում է.

-Մենք այս գիշեր սար բարձրանալու համար պատրաստուել ենք, մենք լեռնագնացներ ենք, չէք հաւատում, զանգէք լեռնագնացութեան կազմակերպութիւն եւ մեր անունները մէկ-մէկ թուէք.

-Բաւական սպասելուց յետոյ մեզ թոյլատրուեց, որ գիշերով սար բարձրանանք, սակայն ասեմ որ այս սարը մեր մատների պէս ճանաչում ենք: Պարզկայ գիշեր էր, երկինքը կախարդական անհամար աստղերով ծածկուած, լուսնի սկաւառակն իր ամբողջ լոյսով էր ցոլում, որը դիպչելով ձեան սպիտակութեան պարզ յայտնի էր դարձնում մեր ճամբան, սակայն երբեմն էլ մեր լուսամփոփներից էինք օգտուում: Գաւազանով էինք քայլում, ձիւնը կոխկրտելով էինք առաջ գնում, մենք ամուր թոկով կապուել էինք մէկս - մէկու, քայլելու ժամանակ մինչեւ մեր ծունկերը մտնում էինք ձիւնի մէջ, երբեմն էլ փոսեր էինք ընկնում: Ցուրտ սառնամանիք էր, արտաբերած շունչը սառոյց էր կապում.

-Իրօք մեծ քաջութիւն է գիշերով սար բարձրանալ՝ էն էլ ձիւն - ձմեռ ժամանակ.

-Դեռ էն ժամանակ հասած պատանիներ էինք, բայց անվախ ու յանդուգն: Չորս ժամ էր ձիւնի վրայ քայլում էինք, կէս գիշեր էր, յոգնել էինք, մեր գիտցած ապաստարանը մտանք, սառել էինք, գայլերի ոռնոցն էլ մէկ կողմից մեզ էր մօտենում, կրակ վառեցինք, մեր ոտքերը ցրտից անզգայ էին դարձել, սապոգները հանեցինք եւ օրաթերթերով լաւ փաթաթեցինք եւ նորէն հագանք, նաեւ մեր մարմնի տարբեր մասերը հագուստների տակ թուղթերով ծածկեցինք, թուղթը հագուստի տակ ցրտի դիմաց մարդուս տաք է պահում: Լաւ տաքացել էինք, պառկեցինք, որ քնենք, սակայն գայլերի վոհմակը մեզ շրջապատել էր, բայց քանի որ տեղներս ապահով էր, չէինք վախենում, միայն թէ չկարողացանք նրանց գզուռտոցից հանգիստ քնել:

-Հետաքրքիր յուշ:

-Լեռնագնացութեան ժամանակ հազար ու մի դէպք է պատահում, որոնք անմոռանալի պատմութիւն են դառնում, դեռ այս իմ պատմածը շատ հասարակն էր: Բայց ներողութիւն, ես մոռացայ ձեզանից հարցնել, դուք հայեր է՞ք, թէ՝ ասորի.

-Ինչպէս չիմացաք, որ հայ ենք.

-Ախր որոշ հայերի եւ ասորիների պարսկերէն լեզւի առոգանութիւնը գրեթէ նոյնն է, ես շատ ուրախ եմ, որ այս բարձունքում, անարատ բնութեան գրկում, հիասքանչ տեսարաններով շրջապատուած գագաթում ձեզ ենք հանդիպում: Այս չորսիս որ տեսնում էք համալսարանականներ ենք, մենք թէ հայ դասախօսներ ունենք եւ թէ հայ ուսանող ընկերներ: Մեր հայ ընկերներին շատ ենք յարգում, որովհետեւ հայերը համեստ են, մարդասէր են՝ ճշմարտախօս եւ աշխատասէր, հայերը մեր Իրանին շատ ծառայութիւններ են արել եւ նուիրաբար շարունակում են ծառայել տարբեր բնագաւառներում.

-Շնորհակալ ենք ձեր գովասանքի համար, արդարեւ դուք հայրենասէր Իրանցու նման կը մտածէք եւ կը խօսէք, մենք հայերս ուր որ գտնուենք նոյն շինարար աշխատանքին ենք լծուած, մեր պարտքն ենք կատարում եւ կը շարունակենք նոյն ոգով,

-Հաւատում եմ ձեր ասածին, արդէն իսկ անցեալի ձեր կեանքն է ցոյց տուել, այդ պատճառով դուք յարգուած տարրն էք մեր երկրի:

-Հիմա որ մեր խօսակցութիւնը այս տեղերը քաշուեց, ես կ՛ուզեմ իմանալ ձեր կարծիքը խառն ամուսնութիւնների կապակցութեամբ, նկատելով՝ տարբեր կրօնների եւ ժողովուրդների գոյութիւնը Իրանում.

-Ամուսնութիւնը անձնական խնդիր է, անձին է կապուում: Ինչպէս գիտենք, սէրը սահման չի ճանաչում, բայց խառն ամուսնութիւնները մեծամասնութեամբ տեւական չեն լինում եւ այդ սէրն աստիճանաբար խամրում է ու բաժանութեան հանգում: Մշակոյթը, կրօնը եւ սովորութիւնները ամուսնութեան մէջ դերակատար են: Նոյն ժողովրդի զաւակների ամուսնութեան կապը աւելի տրամաբանական եւ ճիշտ է նկատուում իմ համոզմամբ: Մի առած ունենք, որ ասում է՝ բազէն բազէի հետ կը թռչի, իսկ՝ աղաւնին աղաւնու հետ:

-Ես էլ ձեր կարծիքին եմ, այսպիսի ամուսնութիւնները թէ մեծամասնութեամբ գոյատեւում են մինչեւ խորին ծերութիւն եւ թէ ծնուած երեխան այդ ժողովրդի հարազատ զաւակն է, ոչ թէ խառնածին անունը կրելով:

-Բաւական հետաքրքրական խօսակցութիւն է գնում, բայց քանի որ մենք Թոչալ գագաթը պիտի բարձրանանք, կ՛ուզեմ ձեզ հրաժեշտ տալ, յոյսով եմ դարձեալ կը հանդիպենք, մնաք բարով.

-Իմ կեանքիս անմոռանալի դէպքերից կը յիշուի այսօրը, իսկապէս դուք էն լուսամիտ հայրենասէր անձնաւորութիւններից էք, որ ձեր արժանի գոյութիւնը երկրի հարստութիւն կը նկատուի, երթաք բարի, Աստուած ձեր հետ:

Կէսօրն անցել էր, երբ Անդրանիկը վայրէջքի պատուէր տուեց: Արեւը մերթ արշաւող ամպի ծուէնների ետեւն էր թաքնուում խնայելով իր ճառագայթների ջերմութիւնը, մերթ ամբողջ գունդը ճառագում էր եւ իր սառը շողերը սպիտակափառ ձիւնին հպելով կազմում էր մետաքսէ նուրբ թելերից գոյնզգոյն սիւներ, հազիւ նշմարուող, որոնք խտիտ էին տալիս տեսողաց աչքերին:

Նրանք չէին շտապում, իջնում էին հանդարտ իրար նկատմամբ ուշադիր:

-Ախպրտիք ջա՛ն, նկատելով որ կէսօրուայ հաց չենք կերել, բո-լորս էլ քաղցած կը լինենք, ուստի յարմար մի տեղում կանգ առնենք ճաշելու համար, Անդրանիկն էր, որ նրանց ուշադրութիւնը իր կողմը գրաւեց:

Վերադարձը կատարուում էր գրեթէ նոյն եկած ծանօթ ճամբայով՝ լեռնակտորների, ապառաժների եւ ժայռերի միջեւ բացուած արահետներով:

-Տղե՛րք, կարծեմ այս տափարակ տեղում ժայռին մօտ նստենք՝ վատ չի լինի ճաշելու համար, Արամայիսն էր առաջարկողը:

Վայրը հաւանութեան արժանացաւ եւ միասնաբար լծուեցին կէսօրուայ ճաշի պատրաստութեան, այդուհանդերձ որ կէսօրուայ ժամից մի երկու ժամ անցել էր:

Ուտելիքների համեստ սփռոց փռուեց, անշուշտ առանց ոգելից խմիչքի, Անդրանիկն արգելել էր իրենց հետ խմիչք վերցնել: - Սար բարձրացողի համար խմիչքը վտանգաւոր է. ասել էր նա: Նստատեղից Թեհրան քաղաքի ուրւականն էր երեւում, պզտիկացած՝ տուներ տուփիկների պէս շարուած խիտ կանաչութեամբ ու Թեհրանի վրայ երեւացող ամպերի կտորտանքով:

-Ախպրտիք ջա՛ն, կարծեմ՝ ժամանակն է մեր երկրորդ նիստի, Անդրանիկն յարեց.

-Ինչպէս իմանում էք, մեր ժողովուրդը գիւղերը լքել Թեհրան են գաղթել, շատեր գտնուում են անո-

Շար.ը էջ 17

ՀԱՃՆՈՅ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Վ Ի Ճ Ա Կ Ա Հ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն
Ի նպաստ
Նոր Հաճնոյ Մեծն Մուրատ դպրոցին

Մեծ Պարգեւ՝ **2008 Lexus ES 350**
Ա. Պարգեւ՝ **Երկու Երթ ու Դարձ Տոմս Հայաստան**
Բ. Պարգեւ՝ **Laptop Համակարգիչ**
Գ. Պարգեւ՝ **42" Plasma TV**

Վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ
Կիրակի, Մարտ 16, 2008, Կ.Ե. ժամը 8:00ին
Verdugo Hills Country Club
400 West Glenoaks Blvd., Glendale, CA 91202

Նոր Հաճըն Քաղաքի 50-ամեակի տօնակատարութեան առիթով

Նուէր՝ $100
Տոմսերը ստանալու համար հեռաձայնել՝
(626) 351-0695, (626) 577-7234, (818) 243-7029

ՍՈՒՐԲ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ՀԱՑԻ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ
ԲԱՆ.ԳԻՏ. ԹԵԿՆԱԾՈՒ

«Հացը սուրբ է», «Էս սուրբ հացը վկայ», «Հացն ու գինին՝ Տէր կենդանին» արտայայտութիւններն ունեն կրօնական հիմք:

Տէրունական աղօթքում ասում ենք. «Զհաց մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ այսօր»: Հացի սուրբ լինելու խորհուրդը հաստատւում է նաեւ վերջին ընթրիքի ժամանակ՝ սուրբ հաղորդութեամբ, երբ Յիսուս Քրիստոս վերցնում է հացը, օրհնում եւ տալիս աշակերտներին, ասելով՝ «Առէ՛ք, կերա՛յք, այս է մարմինն իմ» (Մատթ. 26. 28): Ապա մատուցւում է սուրբ հաղորդութեան գինին՝ որպէս տէրունական արեան խորհուրդ (Մատթ. 26.27-28):

Հացի երկնատուր լինելու մասին հանդիպում ենք նաեւ Հին ուխտում: «Եւ կերիցեն զմիսն ի գիշերիս յայսմիկ. խորովեալ հրով եւ բաղարջ ընդ եղեգի կերիցեն» (Ելից, 12.8): «Զեւթն օր բաղարջ ուտիցէք. յառաջնըմէ իսկ օրէ անտի անհետ առնիջիք զխմոր ի տանց ձերոց» (Ելից, 12.15):

Հացը աստուածային պարգեւ է, որի մասին հայոց Խորհրդատետր-Պատարագամատոյցում գրուած է. «Որով զհացս օրհնեալ մարմին ճշմարտապէս արասցես Տեառն մերոյ եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի»:

Ընդհանրական եկեղեցին, ինչպէս եւ Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին, սուրբ հացը համարում է Քրիստոսի մարմնի խորհրդանշանը: Ագաթանգեղոսն այն կոչում է «եկեղեցու օրհնեալ հաց», որը սուրբ պատարագի խորհրդակատարութեամբ փոխակերպւում է Յիսուս Քրիստոսի մարմնի:

Սուրբ նկանակը եւ դրա տարատեսակները գրական արեւելահայերէնում եւ արմտահայերէնում ունեն տարբեր բառանուանումներ՝ նշխար, մաս, սուրբ հաղորդութեան հաց, բաղարջ, բոկեղ եւ այլն: Հայերէնի բարբառներում կան նշուած բառերին հոմանիշ բառեր եւ հնչիւնական տարբերակներ:

ա) Նշխար. պահլաւերէն բառ է. նշանակում է կտորտանք, փշուր:

Սուրբ նշխարը սբ. պատարագի ժամանակ կիրառուող սբ. հաղորդութեան նիւթերից (հաց ու գինի) մէկն է: Այն խաչելութեան կամ տնօրինական այլ խորհրդի պատկերով փոքր, բոլորաձեւ, նուրբ, անթթխմոր հաց է, որ երկու երեսին ունի մակագրութիւն՝ Յիսուս Քրիստոս: Ցընթացս սբ. պատարագի սբ. հաղորդութեան հացը Սուրբ Հոգու ներգործուն զօրութեամբ այլակերպւում է կենաց Բանին՝ Յիսուսի մարմնին, որ ակնածանքով ճաշակւում է հաղորդուողի կողմից: Սբ. նշխարի աստուածային փոխակերպման մասին հաւաստում են նաեւ մեր սուրբ հայրերը՝ Խոսրով Անձեւացին, Ներսէս Լամբրոնացին, Գրիգոր Տաթեւացին եւ այլք:

6-10 սմ տրամագիծ եւ 5-7մմ բարձրութիւն ունեցող նշխարը թխում են թիթեղի վրայ՝ մինչեւ վարդագունելը:

Առաքելական կանոնների համաձայն՝ սուրբ պատարագի հացը պատրաստւում է նոյն օրը եւ թարմ վիճակում բարձրացւում է Սուրբ սեղան, որը հաւատացեալներին է բաժանւում պատարագիչ քահանայի ձեռքով: Տնօրհնէքի, հոգեհանգստի կամ քահանայական դասին կարելի է տալ նախապէս պատրաստուած նշխար: Տաղավար տօներին, երբ հաղորդուողների մեծ բազմութիւն է լինում, պատրաստւում են առաւել մեծ նշխարներ: Հայերէնի բարբառների մեծ մասին բնորոշ են նշխար բառի հնչիւնական տարբերակները, օրինակ,

Ըրշխարf, Ախալցխա, Առտիալ, Գորիս, Խարբերդ, Կռզեն, Կարին, Կարճեւան, Համշեն, Մեղրի, Մուշ, Շամախի, Ջուղա, Սեբաստիա, Սալմաստ, Թիֆլիս, Ղարաբաղ, Նըշխարք, Մոկս, Շատախ, Վան,

Ըրխշարf, Բուլանըխ, Ալաշկերտ, Երեւան, Ուրմիա, Ալիճադրակ, Բիթլիս,

Ըրխշարf, Մանդան,

Ըրխշա"f, Արտամետ,

Ըրշխարկ, Գելիեզուզան, Սադդուն, Գոմք,

Ըրխշար, Էգնախոջա, Բադնոս,

Ըախշար, Մալաթիա,

Ըրշխար, Բուրդուր, Սուեդիա, Աչաջուր, Գանձա, Արմտլու,

Ըիխշարf, Նոր Նախիջեւան,

Ըիշխարf, Երզնկա, Պոլիս, Ռոդոսթո, Նիկոմեդիա,

Ըիշխարf, Մարաղա,

Ըիշխար*, Ասլանբեգ,

Ըրխշարկ, Արծափ, Գեաբոլներ, Կարս, Խութ,

Ըրխշա"րf, Աղաւնատուն, Խոյ,

Ըրշխա"րf, Տիգրանակերտ,

Ըրշխօրf, Ագուլիս, Տանակերտ, Բէյլան,

Ըրշղարf, Ախալքալաք, Բեժանօ,

Ըիշխուր, Սուեդիա,

Ըիշխօր, Մարաշ,

Ըէշխօյ, Հաջըն, Զէյթուն, Ը էշխոր, Ըէշխօյf, Ըէշխօրf, Զէյթուն եւ այլն:

Նշխար բառի փոխարէն Համշէնի բարբառի ճանիկ, Սամսոն, Օրմօնքոյ բնակավայրերում գործածելի են ջաշագ, Բուլանըխում՝ բանձրահեմ եւ նըշօշ, Մարաղայում՝ մանանա, Սասունում՝ պարծրարիգ հոմանիշները: Ղարաբաղի բարբառի մանկական բառապաշարին բնորոշ է ժամի տատա արտայայտութիւնը: Շատ սակաւաթիւ բարբառային տարածքներում, օրինակ, Ոզիմում, Ղափանի Ներքին եւ Վերին Խոտանանում նշխար բառի բարբառային զուգաբանութիւն գրանցուած չէ:

Նշխար բառն ունի նաեւ «սրբոց մասունքներ» իմաստը:

բ) Մաս. Յունարէն antidoron (anti-հակա, փոխարէն, doron-նուէր, պարգեւ) նշանակում է նուէրի փոխարէն, այսինքն՝ սուրբ հաղորդութեան նշխարի փոխարէն: Սուրբ սեղանի վրայ բարձրաստիճան հոգեւորականի կողմից օրհնուած նշխարի փշուրները կոչւում են մաս: Ովքեր սուրբ պատարագին չեն հաղորդւում, սուրբ սեղանից անմասն չմնալու համար հաղորդութեան փոխարէն մաս են ստանում: Մասը բաժանելիս քահանան ասում է. «Սա եղիցի մաս եւ բաժին քեզ», այսինքն՝ մասնակից լինես սուրբ հաղորդութեան հացին եւ նրա շնորհին:

Հայերէնի բարբառներում մաս հասկացութիւնը որպէս սուրբ հաղորդութիւն է ընկալւում Բուլանըխում, Կռզենում, Ղարաբաղում, Ղարադաղում, Սուչաւայում, իսկ որպէս մաս է ընկալւում Այնթապում, Ադանայում, Պոլսում եւ այլուր: Մասը Վանում կոչւում են պանցրաց, իսկ մասնըուելն ունի հաղորդուել իմաստը: Պոլսի եւ Մալաթիայի բարբառներում մաս բառով կազմւում է երդման արտայայտութիւն՝ Խաչ որ, մաս որ ես չէի:

Գորիսի խօսուածքում անմասն կամ ամաս(ն)ը նշանակում է «առանց հաղորդութիւն ստանալու»:

գ) Բաղարջ եւ բոկեղ. այս հացատեսակները եւս ունեն կրօնաեկեղեցական հիմք եւ անեկ ու անթթխմոր են: Իւղով կամ ռուպով թխուած կլոր կամ մանեկաձեւ փափուկ հացի այս տեսակները թխում են յատկապէս կաղանդին եւ պահում են մինչեւ Տեառնընդառաջ՝ այդ օրը բաժանելու համար: Եթէ նշխար բառը հիմնականում հանդիպում է հնչիւնական տարբերակներով, ապա բաղարջը ի յայտ է բերում բազմաթիւ բառային հոմանիշներ:

Հայերէնի բարբառներին բնորոշ են բաղարջ բառի հնչիւնական տարբերակներ եւ հոմանիշներ: Օրինակ,

բ'աղարջ, Մուշ,

բ'աղաջ, Կոդակ, Լօռի, Կարին,

բ'աղաճ, Հաղպատ,

Շար.ը էջ 19

The Quality and Safe Choice…

AGBU HIGH SCHOOL -PASADENA

2007-2008 School Year

New Student Enrollment

Grades: 9-12

Experienced and Caring Faculty
College Preparatory Academic Program
Honors & AP Level Instruction

For further information, campus tour and a meeting with the administration, please call for an appointment

(626) 794 – 0363 ❖ (818) 612-1079

2495 E. Mountain Street (corner of Altadena Street), Pasadena, CA 91104

17-19ՐԴ ԴԱՐԵՐՈՒ ՀԱՅ ՔԱՂՔԵՆԻՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐ՝ ՉԵԼԵՊԻՆԵՐ, ԽՈՃԱՆԵՐ, ԱՄԻՐԱՆԵՐ ԵՒ ԷՖԷՆՏԻՆԵՐ

Շարունակուած էջ 13–էն

գայիրլեանը, Պաղտասար Ջերագեանը եւ ուրիշներ: «Ռումէլի» ընկերութեան գլխաւորներն էին՝ Յարութիւն Ուզունեանը, Մկրտիչ Ճէզայիրլեանը, Պաղտասար Ջերագեանը եւ ուրիշներ: «Ռումէլի» ընկերութեան գլխաւորներն էին՝ Ճանիկ եւ Մագսուտ ամիրաները, Աբրահամ Ալլահվէրտին, Յովհաննէս Թնկըրեանը եւ ուրիշներ:

«Անատոլու» ընկերութիւնը իր գործակատարներուն եւ հարիւրաւոր պաշտօնեաներուն միջոցով կը հաւաքէր տէրութեան արեւելեան, այսինքն Պոլսէն դէպի արեւելք՝ Անատոլու երկարող տարածութեան հարկերը, իսկ «Ռումէլի» ընկերութիւնը կը հաւաքէր Պոլսէն դէպի արեւմուտք երկարող շրջանին հարկերը: Ամիրաները օգտուելով այն հանգամանքէն, թէ մինչեւ 1856 թուական Պոլսոյ մէջ կանոնաւոր դրամատուներ չկային, իրենք կը կատարէին այդ գործառնութիւնները: Անոնք դրամական փոխատուութիւններ կ՚ընէին վաճառականներու, առեւտրական ընկերութեանց, պետական գրասենեակներու եւ նոյնիսկ սուլթաններու՝ 20–25 առ հարիւր տոկոս գանձելով: Տատեան գերդաստանին գլխաւորը՝ Առաքել Տատ ամիրան, 1795 թուականին պալատ կանչուեցաւ եւ նշանակուեցաւ արքունի վառօդարանի, այսինքն՝ զինագործարանի ղեկավար: Այնուհետեւ, 75 տարի Տատեան ամիրայական տան զաւակները ժառանգաբար ղեկավարեցին Թուրքիոյ զինագործարանները, առաւել՝ թուղթի արտադրութեան եւ բանակի հանդերձաւորման գործերը:

19րդ դարու առաջին կէսին պոլսահայութեան տիտաններէն էր նաեւ Յարութիւն ամիրա Պէզճեանը, «Գազազ Արթին» անուանեալ, 1771-1834: Յարութիւն ամիրա հայ քաղքենիութեան այն մեծագոյն դէմքերէն էր, որ իր նիւթական միջոցները ի սպաս դրաւ պոլսահայութեան մշակութային ու կրթական զարգացման գործին:

Իբրեւ սուլթան Մահմուտ Բ.ի անձնական սեղանաւորն ու խորհրդականը՝ այնքան մեծ էր իր ազդեցութիւնը հասարակական կեանքի մէջ, որ պատմաբաններ իր շրջանը կը կոչէին «Պէզճեանի դար»:

Պէզճեանի նիւթական միջոցներով հետեւեալ ազգային հաստատութիւնները կառուցուած էին Պոլսոյ մէջ. Հայոց Պատրիարքարանի նոր շէնքը՝ 1823, Ս. Փրկիչ Ազգային Հիւանդանոցը՝ 1832, Բերայի Օրիորդաց վարժարանը՝ 1826, Գումգաբուի Մայր դպրոցը՝ 1828, Մայր տաճարը՝ 1829, Ս. Առաքելոց Ազգային վարժարանը՝ 1830, Պօղոսեան Տղայոց վարժարանը՝ 1832, Վառվառեան Օրիորդաց դպրոցը՝ 1832, Գումգաբուի Պէզճեան վարժարանը՝ 1832 եւ Ջորս Դասեաց Եկրսեւ Էյուպեան վարժարանը՝ 1832: Ընդամէնը՝ եօթը վարժարան եւ երեք մեծ հաստատութիւններ: Ասոնցմէ դուրս, 1828 թուականին Յարութիւն ամիրա Պէզճեանը Բերայի մէջ կը հիմնէր ասեղնագործութեան դպրոց մը, որ փաստօրէն կը հանդիսանար պոլսահայերու իգական սեռին պատկանող առաջին վարժարանը: Յարութիւն ամիրա Պէզճեանի ծախսով հրատարակուած էր Գէորգ Դպիր Պալաթեցի Տէր Յովհաննէսեանի «Բառարան պարսկերէն ըստ կարգի հայկական այբուբենից» խորագրով աշխատասիրութիւնը: Պէզճեան մասամբ հոգացած էր նաեւ «Հայկազեան Բառարան»ին հրատարակութեան ծախսերը: Պէզճեան ամիրա թաղուած է Գում Գափուի Հայոց Մայր տաճարին գաւիթը: 1828 թուականին կը հիմնուէր Գում Գափուի «Ընծայարան» ուսումնարանը, ուր տնօրէն եւ գլխաւոր ուսուցիչ կը նշանակուէր հռչակաւոր բառարանագիր, քերականագէտ, փիլիսոփայ եւ մանկավարժ Գրիգոր Փէշտիմալճեանը:

Փէշտիմալճեան ուսուցչութեան պաշտօն վարած էր նաեւ Մայր տաճարի դպրատան մէջ՝ ուսուցանելով ճարտասանութիւն, տրամաբանութիւն, հայոց լեզուի քերականութիւն եւ կրօնագիտութիւն:

Մեր ժամանակը չի ներեր աւելի խորանալու Գր. Փէշտիմալճեանի բազմաթիւ ու բազմերանգ այլ իրագործումներուն մէջ, միայն կարելի է անվարան ըսել, թէ իր շրջանի գերագոյն բանասէր-դպրագէտն էր ան Պոլսոյ մէջ:

Մայրաքաղաքին արքունի ճարտարապետութիւնը կը գլխաւորէին Պալեանները, որոնք իրենց «ոսկի մատներով» կը շէնցնէին սուլթանին պալատները: Ծնունդ կ՚առնէր չքնաղ Տոլմա Պահչէն, կը վերանորոգուէր Այա Սոֆիան:

Ամբողջ Թուրքիոյ մետաքսագործութեան ճարտարարուեստը, ինչպէս նաեւ հարկահաւաքման գործը վստահուած էր Մկրտիչ ամիրա Ճեզայիրլեանին:

Ակնեցի Արփիարեան ամիրայական տունը երկար տարիներ վարեց Թուրքիոյ արծաթի հանքերու վերատեսչութեան գործը:

ԷՖԷՆՏԻՆԵՐ

Աւարտելէ առաջ քանի մը խօսք ըսեմ նաեւ պոլսահայ ամիրաներուն յաջորդող էֆէնտիներուն մասին.

1856 թուականին Սուլթան Ապտիւլ Մեճիտի հրամանագիրով կը հաստատուէր Օսմանեան դրամատունը, որ պատմութեան մէջ ծանօթ է իբրեւ Պանք Օթոման: Այս պատմական եղելութենէն ետք, սուլթանը, իր պալատականները, նահանգապետ փաշաները եւ այլն, իրենց դրամը կը վերցնէին ոչ թէ հայ ամիրաներէն, այլ՝ Պանք Օթոմանէն: Հետեւաբար հայ մեծահարուստ քաղքենի ամիրաներուն գործն ու տնտեսական դերը մայրաքաղաքին մէջ կը սկսէր շիջիլ:

Կը կազմակերպուէին ելեւմտական, ռազմական, ներքին եւ արտաքին գործերու նախարարութիւններ, կը վերակառուցուէր արքունիքը, կը ծաղկէր պետական պաշտօնեաներու եւ մանր առեւտրականներու նոր դաս մը (մանր քաղքենիութիւն), որոնք կը կոչուէին էֆէնտիներ: Մանր քաղքենիութեան պատկանող այս էֆէնտիներէն ոմանք կը նուաճէին տնտեսական բարձունքներ եւ կը տիրանային բարձր պաշտօններու:

Պոլսահայ առեւտրականներէն ոմանք հայ խոճաներու հետքերով Հնդկաստանէն կը ներածէին շալեր, համեմներ եւ գոհարեղէն, Իրանէն՝ կերպասներ, Դամասկոսէն՝ բեհեզներ: Ուրիշ հայ վաճառականներ Ֆրանսայէն եւ Իտալիայէն կը բերէին ծանրագին կերպասներ, վենետիկեան հայելիներ, ապակիէ ճրագարաններ, գերմանական սաթ եւ այլ առարկաներ:

1861 թուականին Մանչեսթըրի հայ վաճառականներուն թիւը կը հասնէր 30ի: Երկու տարի ետք Մանչեսթըրի մէջ կային 25 հայ մեծ առեւտրականներ, որոնք գաղթած էին Պոլիսէն, Իզմիրէն եւ Կեսարիայէն:

Ինչ կը վերաբերի պետական հայ պաշտօնեայ-էֆէնտիներուն, 19րդ դարու երկրորդ կիսուն Պոլսոյ մէջ կային 494 էֆէնտիներ, պետական պաշտօնեաներով: Պետական պաշտօնեաներու այս համեմատութեան ամէնէն փայլուն աստղը, անկասկած, Գաբրիէլ էֆէնտի Նորատունկեանն էր: Ծնած 1852ին, Նորատունկեան իր նախնական կրթութիւնը ստացած էր Սկիւտարի ճեմարանին մէջ եւ ապա՝ Գատը գիւղի ֆրանսական դպրոցը: 1870 – 75 Նորատունկեան իր համալսարանական կրթութիւնը կը ստանար Ֆրանսա՝ մասնագիտանալով քաղաքական գիտութիւններու եւ իրաւաբանութեան ճիւղերուն մէջ: Վերադառնալով Պոլիս՝ ան կը վարէր բարձր պաշտօններ, մինչեւ որ 1912 – 13 թուականներուն կը նշանակուէր Օսմանեան կայսրութեան արտաքին գործոց նախարար:

Բարեգործականի հիմնադիր Նուպար Փաշայէն ետք Նորատունկեան կը գլխաւորէր Արեւմտահայոց Ազգային պատուիրակութիւնը Փարիզի մէջ:

Գաբրիէլ Նորատունկեան իր կեանքի վերջին տարիները կ՚անցընէր Ֆրանսա, ուր կը մահանար 1936ին:

Նորատունկեանի ժամանակակից պոլսահայ համայնքի յայտնի դէմքերէն էր նաեւ Բարեգործականի հիմնադիրներէն տոքթ. Նազարէթ Տաղաւարեանը: Նախապէս Զատրճեան՝ Տաղաւարեան իր բժշկական ուսումը ստացած էր Սորպոնի համալսարանին եւ Փասթէօր հիմնարկին մէջ: Վերադառնալով Պոլիս՝ ան կը սկսէր աշխատիլ մայրաքաղաքի Ֆրանսական հիւանդանոցը: Շուտով կը սկսէր հալածանք Տաղաւարեանի դէմ, այն պատրուակով, թէ ան ազգային գործերով կը զբաղի: Իր կինն ու զաւակները Պուլկարիա փախցնելէ ետք Տաղաւարեան կը ծպտուէր իբրեւ ֆրանսական դեսպանատան պաշտօնեայ եւ, յունական նաւ մը մտնելով, կը հասնէր Մարսէյ: Իր կինն ու զաւակները բերելէ ետք կ՚երթար Եգիպտոս ու կը հաստատուէր Գահիրէ: 1906 թուականին, Պօղոս Նուպար Փաշա, տոքթ. Նազարէթ Տաղաւարեան եւ եօթը այլ անձնաւորութիւններ կը հիմնէին Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը, նախագահ՝ Պօղոս Նուպար Փաշա, ատենադպիր՝ տոքթ. Նազարէթ Տաղաւարեան:

Երկու տարի ետք, 1908, Երիտթուրքերու յեղափոխութենէն ետք, Տաղաւարեան, Նեղոսի խաղաղ ու ապահով ափերը լքելով եւ խաբուած՝ Երիտթուրքերու ստապատիր լոզունգներէն, իր ընտանիքին հետ կը վերադառնար Պոլիս: Մնացեալը՝ Հայոց պատմութիւն...

Եզրակացնելու համար իբրեւ պատմաբան՝ ես կրնամ անվարան ըսել, թէ 19րդ դարու Կ. Պոլսոյ հայ համայնքին պատմութիւնը, տնտեսական բարգաւաճումը, կրթական աննախընթաց վերելքը, աշխարհաբար լեզուին մշակումն ու հայ գրականութեան ծաղկումը, յատկապէս մայրաքաղաքին մէջ, կը կազմեն հայոց երեքհազարամեայ պատմութեան ամէնէն փայլուն ու պանծալի էջերէն մէկը:

(Շար. 2 եւ վերջ)

Երեւանի պետական համալսարանում սփիւռքահայ ուսանողների ուսումնառութեան սկզբնաւորման 50-ամեակին նուիրուած գիտաժողովի եւ միջոցառումների նախաձեռնութեամբ Երեւանի պետական համալսարանի Յոկտեմբեր 3-6, 2007

Երեւանի պետական համալսարանը սիրով հրաւիրում է Ձեզ մասնակցելու Երեւանի պետական համալսարանում սփիւռքահայ ուսանողների ուսումնառութեան սկզբնաւորման 50–ամեակին նուիրուած գիտաժողովին եւ միջոցառու!մներին, որոնք կը կայանան 2007 թ. Հոկտեմբերի 3–ից մինչեւ 6–ը:
Ձեր ուշադրութեանը ներկայացնելով գիտաժողով–միջոցառման ծրագիրը միաժամանակ խնդրում ենք լրացնել մասնակցութեան համար անհրաժեշտ տուեալները եւ ուղարկել այն հետեւեալ հասցէով.

Հասցէ՝ ՀՀ, Երեւան–25, Ալեք Մանուկեան 1
ԵՊՀ Սփիւռքի բաժին
Հեռ. (+374–10) 555–244
Ֆաքս՝ (+374–10) 554–641
Էլ. փոստ՝ diaspora@ysu.am

Մասնակցութեան համար անհրաժեշտ տուեալներ են.
1. **Անուն, Ազգանուն**
2. **Աշխատավայր, պաշտօն**
3. **Հասցէ, հեռախօս, ֆաքս, էլ. փոստ**
4. **ՀՀ–ում աւարտած բուհի անուանումը եւ տարեթիւը**

Յայտերի ներկայացման վերջնաժամկէտն է 2007 թ. Սեպտեմբերի 15–ը:
Ցանկութեան դէպքում Երեւանի պետական համալսարանը պատրաստ է ապահովել կացարան ԵՊՀ հիւրերի տանը կամ այլ հիւրանոցում ձեր կողմից բնակութեան ծախսերը հոգալու պայմանով:

ԺՈՂՈՎ ԼԵՌԱՆ ՎՐԱՅ

Շարունակուած էջ 14-էն

րոշ եւ անմխիթար պայմաններում, շատեր սպասում են հայրենիք մեկնելու համար: Ինչպէս տեղեկացուած ենք՝ աստիճանաբար եւ հերթաբար են տանելու, ոչ թէ 1944 - 47ի նման անկազմակերպ, անշուշտ դա էլ իր տրամաբանական պատճառն է ունեցել, հիմա պատրաստուած բնակարանների համապատասխան ընտանիքներ են տանելու՝ մտածուած ու կազմակերպուած: Բոլորին տեղափոխելու կարելիութիւնները չկան, ուստի գաղութն երկար ու երկար ժամանակ կը շարունակի իր կեանքը: Մեր ժողովուրդը գիւղերում ապրում էին համախմբուած եւ կարիք չէր զգացւում օտարների հետ յաճախակի յարաբերութիւն եւ շփում: Ինչպէս տեսնում էք այստեղ Թեհրանում բոլորովին տարբեր է, չի կարելի սահմանափակ ապրել, քաղաքի կեանքի դրուածքն է պահանջում, տարբեր բնոյթի շփում եւ յարաբերութիւն: Այն ինչ մտահոգում է ինձ՝ չլինի որ մեր երիտասարդները տարուեն օտարներով եւ խառն ամուսնութիւնների տեղի տան, եթէ այս դէպքերում մենք ազգային - կրօնական դաստիարակչական քարոզչութիւն չտանենք եւ չկարեւորենք ու հակազդեցութիւն ցոյց չտանք որեւէ շեղուած արարքի դիմաց ու խնդիրը անտարբերութեան մատնենք, հաւատացէք կայլասերուենք եւ կը դադարենք հայ լինելուց, ինչպէս որ պատահեց Փերիա գաւառում, հայերի հետ բռնագաղթեցուած վրացիներին, որոնք կրօնափոխ դարձան: Ձեր մեծերից լսած կը լինէք, որ հազուադէպ դէպքեր եղած են, օտարի հետ մօտիկ շփման հետեւանքով հայ աղջկան փախցրել են, բայց ուժով վերադարձրել են, ուրիշ դէպքում էլ չեն կարողացել, քանի որ աղջիկը կամաւ կրօնափոխուել էր:

-Տղե՛րք, խնդիրը լրջութեամբ ընդունէք, մեր ազգային պատիւն ու հաւատն է խնդրոյ առարկայ, ուստի դիմում եմ ձեզ մէկ-մէկ ձեր կարծիքն ու առաջարկը ներկայացնել, տեսնենք, ինչ եզրակացութեան կը հանգենք: Սկսենք Արամայիսից.

-Անշուշտ նախազգուշացումը կարեւոր է, անտարբեր գտնուելու դէպքում վտանգում ենք մեր ազգային ինքնութիւնը, ուրեմն պէտք է քարոզչութիւններով հարցը ընտանիքների ուշադրութեան յանձնել եւ կազմակերպել խմբակներ: Արդէն իսկ մեր թաղերում նկատուել են դէպքեր, որոնք խոր մտահոգութեան պատճառ դառնալով չեն վրիպել մեր երիտասարդների աչքերից ի խնդիր ազգային արժանապատուութեան պաշտպանութեան: Ազգային արժէքներին պէտք է նախանձախնդիր լինել Սփիւռքում, Ջիւանին ասում է՝ » Ազգը պահող երեք բան կայ՝ կրօն, լեզու եւ հայրենիք«, անհրաժեշտօրէն կարեւոր է մեր ազգային ծինը(գէնը)՝ նկարագիրը, խառնուածքը չվտանգել խառն ամուսնութիւններով: Որոշ ծանծաղ խելքով մարդիկ ասում են՝ խառն ամուսնութիւններն օգտակար են այն տեսակէտից, որ նոր բարեկամներ ենք շահում եւ ծնուած երեխան աւելի ուշիմ է: Նախ՝ այդպիսի դէպքեր գոնէ ես չեմ յիշում, ապա՝ այդպիսի ամուսնութիւնները տեւական չեն լինում, դեռ աւելին՝ բաժանումից յետոյ հակառակ արդիւնքն է ստացւում: Ասում են՝ եթէ օտարը քրիստոնեայ լինի՝ վնաս չունի: Օտարը՝ օտար է, ինչ ազգից ու կրօնից էլ լինի, նա օտար է եւ խորթ մեր մշակոյթին , սովորութեանց եւ ձգտումներին, այս իմ խօսքերը մի նկատէք հակակրանք տարբեր ազգերի նկատմամբ, լոկ իմ տեսակէտն է խառն ամուսնութիւնների կապակցութեամբ:

-Շնորհակալութիւն Արամայիսին իր մտքերի համար, հիմա խօսքը տանք Արմէնին, տեսնենք իր տեսակէտն ինչ է, Անդրանիկն էր.

-Իմ կարծիքով հարցը շատ էլ մտահոգիչ չէ, քանի որ մեր անցեալի կեանքը արդէն իսկ ցոյց է տուել մեր ժողովրդի խոր գիտակցութիւնը եւ զգայնութիւնը ի պաշտպանութիւն ազգային արժէքների եւ նողկանք նրանց նկատմամբ, որոնք օտարին ծածուկ ու գաղտնի հարս էին գնում, կամ օտար հարս էին բերում, այդպիսի օրինազանցները վտարւում էին ընտանիքից եւ զրկւում իրենց ժառանգութիւնից, հիմա էլ նոյն հոգեբանութիւնն է տիրակալ: Այդպիսի դէպքեր շատ հազուադէպ են պատահել եւ ոչ արժանի յիշատակութեան: Այդուհանդերձ զգուշութիւնը լաւ բան է, քանի որ մեր ժողովրդի միջավայրը փոխուել է, գիւղից քաղաք է տեղափոխուել, կղզիացած վիճակից դուրս է եկել եւ իր յարաբերութեան դաշտը ընդարձակուել է:

Օրը տարաժամում էր, արեւը գնում էր մայրամուտին մօտենալ, իսկ մեր հայրենասէր տղաները լեռնային այդ սառն օդին ենթակայ առանց որեւէ դժգոհանքի շարունակում էին իրենց ընկերական ժողովը շատ քաղցր ու մտերմական մթնոլորտում մերթ ընդ մերթ կատակներ անելով եւ բարձրաձայն քրքջալով: Ազգային հարցերը քննելիս լրջանում, ոգեւորւում եւ անվերապահ իրենց մտածելակերպն էին յայտնում արծարծուած հարցերի շուրջ:

-Ես սրտով հոգով համաձայն եմ ձեր արտայայտած տեսակէտներին, մտքերի փոխանակութիւնը մեզ մօտեցնում է իսկական անելիքին, ճամբան հարթւում է մեր արարքներով նպատակին հասնելու համար, հետեւաբար կարեւոր քայլը գործնականն է, կազմակերպչական ծրագիրներ նկատի ունենալն է: Ես համոզուած եմ, որ փոքրիկ պատանեկան խմբեր կեանքի կոչել տարբեր թաղամասերում, մեր հսկողութեամբ եւ ղեկավարութեամբ: Մեզանից իւրաքանչիւրը թող պատասխանատու նկատուի այդ աշխատանքը տանելու:

Հայկն էր իր հնչեղ ձայնով խօսողը, նա մինչ իր հերթը հասնի՝ ուշ ի ուշով լսելով ասուած խօսքերը, այս եզրակացութեան հասաւ՝ բոլորի հաւանութեան արժանանալով:

Վերջին խօսողը եղաւ Արսէնը, որը գնահատելով մինչ այդ ասուածները բոլորին հրաւիրեց կշռադատուած գործի անցնել.

-Ես հակառակ չեմ խմբեր կեանքի կոչելուն, միայն թէ նրանց այնպէս պէտք է դաստիարակել, որ աշխատանքներ տանեն մեր հսկողութեան ներքոյ: Շատ նուրբ հարց է սա, յանկարծ չլինի թաղերի մէջ կռիւ ու վէճ առաջացնեն, ժողովուրդի խաղաղ կեանքը վրդովեն, եթէ ոտնձգութիւններ կամ շեղումներ են նկատւում, այս դէպքում խոհեմութեամբ եւ մտերմաբար հարցերը լուծել: Պատահել են հայ աղջկայ առեւանգման դէպքեր, որի հետեւանքով ոստիկանութիւնը յանցաւորներին ձերբակալել եւ խիստ պատժի է ենթարկել: Այս յիշելով ուզեցի ուշադրութեան յանձնել այն, որ խուսափենք միջ-կրօնական խնդիրներ առաջացնելուց, մեր իրաւունքն է մեր ազգային պատիւն ու արժանապատուութիւնը պահել ու պաշտպանել աներկբայօրէն: Յուսով եմ իմ ընկերները կարեւորութեամբ նկատի կ'ունենան ասուած խօսքերը:

-Ախպրտիք ջա՛ն, բոլորից էլ շնորհակալ եմ, այսպէս տրամաբանօրէն վերլուծեցիք եւ անկողմնակալօրէն մեկնաբանեցիք արծարծուած խնդիրները, որոնք առնչւում են հայրենիք ներգաղթողներին եւ մեր համայնքի հայօրէն գոյատեւման, անշուշտ սա առաջին անգամը չի եղել եւ վերջինն էլ չի լինելու՝ մեր նման երիտասարդներ, ազգի եւ հայրենիքի պաշտպաններ, ժողովի են նստում: Չորս հարիւր տարիների մեր կեանքը անմասն չի մնացել ալեկոծութիւններից եւ ոգորումներից, ով գիտէ բիւր անգամներ ժողովների են նստել, մտքեր են մտածել, ճամբաներ են խորհել, որպէսզի օգնեն ժողովրդին անփորձանք եւ նոյնիսկ նուազ վնասներով իրենց հայկական կեանքը շարունակեն:

-Այստեղ յարմար եմ նկատում յիշել պատմական մի դէպք, որը մեզ է փոխանցել Հայկ Յովսէփեանը «Հարսի կոնդը» պօէմ աշխատասիրութեամբ: Պատմւում է, թէ՝ 1705 թ.-ին Իրանի հարաւում գտնուող հայաբնակ ներքին Բուրվարի գաւառի Փարմիշան գիւղում գտնւում էր մի հողաբլուր, Կոնդ անունով: Այդ Կոնդի շուրջը Համբարձման տօնն էր կատարւում ուրախ ու զուարթ գիւղի ազգաբնակչութեան կողմից: Գիւղատէր Ալիխանը իր ձիաւոր ծառաներով որպէս անկոչ հիւր ներկայ է գտնւում: Տանուտէր Եղօն ներքուստ դժկամ ու մտահոգ նրան եւ ծառաներին Կոնդի վերեւում տեղ է յարմարեցնում եւ լաւապէս հիւրասիրւում է, իսկ Կոնդի շուրջը շարունակւում է Համբարձման տօնակատարութիւնը աղջիկների եւ երիտասարդների պարերով: Խանն ու ծառաներ կերած յղփացած յանկարծ Կոնդից իջնում եւ ձիերին նստած վարում են դէպի պարող աղջիկների խումբը, նրանք փախցնում են գեղանի Սոնային՝ տանուտէր Եղոյի Արա տղայի նշանածին : Փախուստի գոյժը անմիջապէս տարածւում է գիւղում, ալեկոծւում է գիւղը՝ «Իրար անցնում վազրացած»: Գիւղի մեծերը ժողով են գումարում եւ որոշում են գիւղացիութիւնը գաղթեցնել դէպի մայր հայրենիք, իսկ իրենք յարձակուեն խանի ամրոցի վրայ եւ Սոնային ազատեն: Յարձակումը կատարւում է գիշերով, վրիժառու կտրիճները սպանում են խանին եւ Սոնան անարատ ազատւում է: Նրանք գաղթում են դէպի Հայաստան: Պօէմի վերջում հեղինակը կէս մնացած քարաւանի հասնելը Արագին այսպէս է նկարագրում՝

Ճիւղակոտոր քարաւանն յամառ,
Անխոնջ քայլեց անդադար,
Գիշերները ճամբայ մաշեց,
Ցերեկները բանակեց:

Ու Յունիսեան մի լուաբաց,
Մի լուսաշող այգեբաց,
Երբ Նայիրին նոր էր զարթնում
Վաղնջական մշուշում,

Երբ Մասիսը նոր էր ժպտում
Հրաշափառ շողերում,
Քարաւանը Փարմիշանի
Հասաւ ափին Արագի:

Այսպէս մեր պապերը յաճախակի մաքառումներով են ապրել իրենց կեանքը վասն պատուի եւ ազգային արժէքների պահպանման:

Յարգանք ձեզ մեր արի պապեր:

-Հայրենիքից հեռու հայ մնալու, հայ ապրելու համար զոհողութիւններ, ճիգ ու աշխատանք են պահանջւում, իսկ հայրենիքում քո ճիգն ու աշխատանքը հայրենակերտումի ուղղութեամբ է գնում՝ հայրենիքի կառոյցի վրայ մի աղիւս աւելացնելով:

-Դարձեալ եւ դարձեալ ժողովի ենք նստելու գործնական աշխատանքներ ծրագրելու համար, հիմա պատրաստուենք, սարից ցած իջնենք, ինչպէս նկատում էք արեւն էլ բաւական թեքուել եւ պատրաստւում է իր կենարար լոյսն ու ջերմութիւնը հաւաքել ու անցնել երկրագունդի միւս կողմը, չէ որ նրանք էլ արեւի գոյութեամբ են ապրում, թող որ կեանքը յարատեւ շարունակուի ժողովուրդների միասնական եւ խաղաղ կեանքով կենսատու արեւի շողշողուն ճառագայթների լոյսի ներքոյ:

Հրաշափառ արեւն իր բոսոր ճառագայթները փռած արեւմտեան լեռնաշղթայի բարձունքին մեր երիտասարդների աչքերի առջեւ պարզել էր վարդագոյն ներկուած հսկայական մի պաստառ:

Մեր երիտասարդները յոգնած ու պարտասուած օրուայ լեռնագնացութիւնից, սակայն ուրախ եւ գոհ օրուայ արդիւնաւէտ ժողովներից, իրենց վաղուայ անելիքների ծրագիրը խորհրդակցաբար ճշտած պիտի աշխատանքի անցնեն իրենց մասն ու բաժինը բերելու իրենց ժողովրդին ծառայելու համար: Նրանք լիցքաւորուած նուիրուածութեան ազնիւ գաղափարներով մէկը-մէկու հրաժեշտ տալով մեկնում են իրենց տուները:

Նրանք իրենց պապերի կտակին գիտակից արեւի նոր ծագումով ուժակալուած աշխատանքի պիտի լծուեն:

(Շար. 2 եւ վերջ)

New Offices For Lease

IN PASADENA

On Allen Ave. • South of Washington Blvd.

Available spaces are between

250sq.ft. *TO* 460sq.ft.

ALL UTILITIES ARE INCLUDED

For More Details

Call Vartan

(626) 255-2537

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԱԽՈՅԵԱՆՆԵՐՈՒ ԼԻԿԱՅԻ ԵՒ ՈՒԵՖԱ-Ի ԳԱՒԱԹԻ ՋՏՈՒՄԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԱԿՈՒՄԲՆԵՐՈՒ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԸ

ՏԷՐԻ ՍԻԹԻ (ԻՐԼԱՆՏԱ) - ՓԻՒՆԻԿ 0-0
ՓԻՒՆԻԿ - ՏԷՐԻ ՍԻԹԻ 2-0

Ֆուտբոլի Հայաստանի չեմպիոն «Փիւնիկի» նորամուտը Չեմպիոնների լիգայի 2007-08թթ. խաղարկութիւնում կարելի է յաջող համարել որը վերջապես կարողացաւ յաղթահարել որակաւորման առաջին փուլի արգելքը:

Յուլիս 18-ին առաջին խաղում հայկական թիմը հիւրընկալուելիս՝ 0:0 հաշուով աւարտեց հանդիպումը իրլանդական «Տէրի Սիթիի» հետ:

Յուլիս 25-ին Վազգէն Սարգսեանի անուան «Հանրա-պետական» մարզադաշտում տեղի ունեցած պատասխան հանդիպումին «Փիւնիկը» 2:0 հաշուով առաւելութեան հասաւ իրլանտական թիմի նկատմամբ:

Հայկական թիմի կոլերը խբեցին 27-րդ րոպէին Արսէն Ավետիսեանը եւ 67-րդ րոպէին Գեւորգ Ղազարեանի:

Որակաւորման երկրորդ փուլում «Փիւնիկը» մրցելու է Ուկրաինայի փոխչեմպիոն «Շախտյորի» հետ: Առաջին մրցավէճը կայանալու է Երեւանում Յուլիսի 31-ին, իսկ պատասխան հանդիպումը Դոնեցկում՝ Օգոստոսի 8-ին:

ԲԱՆԱՆՑ - ԵԱՆԿ ՊՈՅԶ (ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ) 1-1

Երեւանի «Բանանցի» եւ շուէցարական «Եանգ Պոյզի» միջեւ ՈՒԵՖԱ-ի գաւաթի որակաւորման առաջին փուլի շրջանակներում կայացած հանդիպումը աւարտուեց 1:1 հաշուով:

Սա կարելի է լաւ արդիւնք համարել «Բանանցի» համար, որը իր խաղամակարդակով զգալիօրէն զիջում էր մրցակցին: Հայ ֆուտբոլիստները խաղադաշտ մտան բաւական կաշկանդուած եւ արդէն 15-րդ րոպէին գնդակ ընդունեցին սեփական դարպասը. անկիւնայինի խաղարկումից յետոյ աչքի ընկաւ մօտ 2 մեթր հասակ ունեցող Մանգանէն:

Մինչեւ առաջին կէսի աւարտը «Բանանցը» կարող էր հաւասարեցնել հաշիւը, սակայն Արա Յակոբյանը վրիպեց նպաստաւոր դիրքից: 67-րդ րոպէին Էդուարդ Կակոսեանին վերջապէս յաջողուեց խփել պատասխան գնդակը եւ հանդիպումը այդպէս էլ աւարտուեց:

ՄՏԿ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ) - ՄԻԿԱ 2-1

Հայաստանի 2006թ. բրոնզէ մեդալակիր «Միկան» եւս սկսեց իր ելոյթները ՈՒԵՖԱ-ի գաւաթի խաղարկութեան որակաւորման 1-ին փուլում: Արկադի Անդրէասեանի սաները Բուդապեշտում հիւրընկալուեցին տեղի ՄՏԿ-ին:

Թէեւ խաղից առաջ ենթադրւում էր, թէ դաշտի տէրերը կը յաղթեն մեծ առաւելութեամբ, սակայն «Միկային» յաջողուեց լուրջ դիմադրութիւն ցոյց տալ մրցակցին, որը հաշիւը բացեց 20-րդ րոպէին: Աչքի ընկաւ ՄՏԿ-ի առանցքային ֆուտբոլիստ Պինտերը:

Առաջին կէսի վերջին րոպէին «Միկայի» բրազիլացի լեգէոներ Լուիս Կլեբերին յաջողուեց հաւասարեցնել հաշիւը: Սակայն 2-րդ կէսի սկզբնամասում Ուրբանը կրկին առաջ մղեց ՄՏԿ-ին եւ հանդիպումը աւարտուեց 2:1 հաշուով:

Զնայած «Միկան» պարտուեց, սակայն յաջորդ փուլ դուրս գալու լաւ հնարաւորութիւն ստացաւ, քանի որ նման հանդիպումներում շատ կարեւոր է մրցակցի հարկի տակ գոլ խփելը: Այժմ Երեւանում «Միկան» նոյնիսկ 1:0 հաշուով յաղթելու դէպքում կը նուաճի որակաւորման 2-րդ փուլի ուղեգիր:

Հ.Ե.Ը–Ի ՓԱՍԱՏԻՆԱ – ԿԼԷՆՏԷՅԼ ՏԱՐԵԿԱՆ ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ՊԱՍՔԵԹՊՈԼԻ ՄԱՐԶԱԽԱՂԵՐ

Ստորեւ կը ներկայացնենք առաջին շաբթուայ արդիւնքները:

Հ.Մ.Մ. Փասատինա ընդ Հ.Մ.Մ. Կլէնտէյլ	*74 - 57*
Հ.Ե.Ը. Փասատինա ընդ Հ.Ե.Ը. Կլէնտէյլ	*67 - 49*
Հ.Մ.Մ. Փասատինա ընդ Հ.Ե.Ը. Կլէնտէյլ	*76 - 75*
Հ.Ե.Ը. Փասատինա ընդ Հայ Եղբայրակցութիւն	*36 - 31*

Հ.Մ.Մ. ՍԿԱՈՒՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

Ուրախութեամբ կու գանք ձեզի տեղեկացնելու թէ ամէն Շաբաթ առաւօտեան ժամը 10:30էն մինչեւ 1:00 տեղի պիտի ունենայ սկաուտական դասընթացքներ: Անոնք որ կը փափաքին մաս կազմել սկաուտական կամ պասքեթպոլի խումբերուն կրնան դիմել Գաբրիէլ Մխիթարեանին՝ (626) 376-2658 եւ կամ Հ.Մ.Մ.ի Կեդրոնը՝ (626) 398-0506, 1060 N. Allen Ave. Pasadena

Մանրամասնութիւններուն համար կրնաք հետեւիլ »Մասիս« շաբաթաթերթին:

www.massisweekly.com
massis2@earthlink.net

ԱՐԺԵՆՏԻՆԱՅԻ ՖՈՒՏՊՈԼԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔԱԿԱՆԸ ԴԱՐՁԱՒ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱԽՈՅԵԱՆ

Կիրակի օրը Թորոնթոյում (Քանատա) աւարտուեց ֆուտպոլի աշխարհի երիտասարդական առաջնութիւնը: Ախոյեանի տիտղոսը նուաճեց մինչեւ 20 տարեկան ֆուտպոլիստների Արժենթինայի հաւաքականը՝ եզրափակիչում 2:1 հաշուով յաղթելով Չեխիայի հաւաքականին:

Վերջին 7 առաջնութիւններում սա արժենթինացիների 5-րդ յաղթանակն է:

Երրորդ տեղի համար պայքարում Չիլիի հաւաքականը մէկ անպատասխան գնդակ խփեց Աւստրիայի հաւաքականի դարպասը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐԸ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒՄ ԵՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ 9-ՐԴ ՓԱՌԱՏՕՆԻՆ

Կիրակի օրը Սերբիայի մայրաքաղաքում տեղի կ'ունենայ Եւրոպայի երիտասարդութեան Օլիմպիական 9-րդ փառատօնի բացումը: Փառատօնին մասնակցում է 49 երկիր, այդ թւում՝ Հայաստանը:

Օլիմպիական կրակը Աթէնքից արդէն բերուել է Բելգրադ: Յունաստանի Օլիմպիական կոմիտէի փոխնախագահ Իսիդորոս Կուվելոսը այն փոխանցել է Եւրոպայի երիտասարդութեան Օլիմպիական 9-րդ փառատօնի կազմկոմիտէի ղեկավար Ռադմիլա Հրուստանովիչին:

Հայաստանի Երիտասարդութեան եւ Սպորտի հարցերով նախարարութեան մամլոյ ծառայութեան ղեկավար, Հայաստանի մարզական լրագրողների ֆեդերացիայի նախագահ Եուրա Ալեքսանեանը «Ազատութիւն» ռադիոկայանին հաղորդեց, որ Հայաստանի պատուիրակութեան կազմում 28 մարդ է, այդ թւում 18 մարզիկ, 7 մարզիչ եւ մէկ մրցավար:

«Մեր երիտասարդները հանդէս կը գան սպորտային մարմնամարզութեան, սեղանի թենիսի, լողի, թեթեւ ատլետիկայի եւ այլ մարզաձեւերում», - ասաց Եուրա Ալեքսանեանը:

Շաբաթ օրուանից մարզիկները հաւաքւում են Բելգրադում: Մրցումները սկսւում են Կիրակի օրը եւ կ'աւարտուեն Յուլիսի 27-ին:

Եւրոպայի Երիտասարդութեան Օլիմպիական առաջին փառատօնը կայացել է 1991 թուականին. այն ժամանակ մրցումներն անուանել են Եւրոպայի Երիտասարդութեան Օլիմպիական խաղեր: Ինչպէս եւ օլիմպիական խաղերում, երիտասարդները պայքար են մղում թէ ամառային եւ թէ ձմեռային մարզաձեւերում:

Եւրոպայի Երիտասարդութեան Օլիմպիական ձմեռային փառատօնի մրցումները տեղի են ունենում 2001 թուականից: Վերջին ձմեռային մրցումներն անցկացուել են այս տարուայ Փետրուարին Սպանիայում:

«ԱՅՍ ՏՈՒՆԸ ՔՈՒ՞ԿԴ Է ԹԷ ԻՄՍ»

Շարունակուած էջ 6–էն

վայրկեանէն ունկնդիրը կը դրուէր քննարկուած գրքի բովանդակութեան, ոգիին եւ արծարծած նիւթին խորքին հետ: Հանդիսավարը ապա հերթով բեմ կը հրաւիրէր յայտագրի իւրաքանչիւր մասնակիցը: Այսպէս Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան անունով ելոյթ կ'ունենայ Յարութ Տէր Դաւիթեան, պատշաճ, կարճ եւ կուռ ելոյթ մը (տեսնել քովի սիւնակին մէջ): Նոյնպէս կարճ եւ գնահատական խօսք մը ըրաւ, Համազգայինի կողմէ, Ժիլիէթ Դաւթեան, զգացական եւ ապրումային ելոյթ մը ունեցած հեղինակի հօր, Վազգէնին աշակերտած, Հալէպի մէջ եւ պապենական «Աղըն» գիւղի վերապրող, մտաւորական եւ գրող Թորգոմ Փօսթաճեան, ինչպէս նաեւ սրտի յուզիչ խօսք ըրաւ Խանճեանի մանկութեան բարեկամ՝ Զարեհ Սաֆուլեան:

Օրուայ գլխաւոր բանախօսն էր եւ Նոր հրատարակուող գրքի բովանդակութեան քննարկողն ու արժեւորողը Տիար Սարգիս Մաճառեան: Պէտք է անվիճելիօրէն գնահատել եւ շնորհաւորել Ս. Մաճառեանը իր ելոյթին համար, խղճամիտ եւ խորաթափանց քննարկում մը որ Խանճեանի գրքէն շատ աւելի հեռուները գացած էր, ներկայ հասարակութեան հրամցնելու համար ուղեւորական, ճամբորդական գրականութեան պատմութիւնն ու էութիւնը: Ապա, Մաճառեան կ'անցնի Խանճեանի գրքի 12 գլուխներու հակիրճ մէջ ներկայացման, ունկնդիրները վերահասու դարձնելով անոնց ներքին տրամադրութեան, մանաւանդ ազգային կարօտագին ապրումներուն: Մաճառեան իր քննարկումը կ'աւարտէ հետեւեալ խօսքերով.

«Բծախնդիր աշխատանքով, իրապաշտ խոկումներով, ուրոյն ոճով եւ մանաւանդ հայրենասիրական բարձր ոգիով գրուած Զաւէն Խանճեանի «Այս Տունը քո՞ւկդ է թէ իմս» հատորը կարեւոր ներդրում մըն է մեր ուղեւորական գրականութեան անդաստանէն ներս»:

Մաճառեանի սպառիչ ելոյթէն ետք, բեմ կը բարձրանայ հեղինակին կողակիցը, Սոնա Խանճեան, որ ներկաներուն կը փոխանցէ իրապէս յուզիչ եւ երգախառն մատուցում-ընթերցում մը, սահիկներու միջոցաւ: Անվարան, Սոնան պիտի նկարագրէինք իբրեւ երեկոյի յաջողութեան բանալի անձնաւորութիւններէն մէկը, իր բեմական կեցուածքով եւ գրքի հատուածներու ընթերցումով: Սոնան եւ իրեն յաջորդող ժողովրդական երգիչ՝ Գագիկ Պատալեանը, իր կատարումներով իրապէս հանդիսացան գեղարուեստական վայելքի մատուցողներ: Եթէ երեկոն նմանցնենք համով կարկանդակի մը, այս երկուքը անվարան հանդիսացան կարկանդակի վրայի «քրեմը» այնքան որ համով էին իրենց ելոյթները:

Երեկոն պիտի աւարտէ հեղինակը, Զաւէն Խանճեան, իր գնահատական եւ շնորհակալական խօսքերով ձեռնարկի կազմակերպողներն, յայտագրի մասնակցողներուն, իրենց շրջապատոյտի պատասխանատու՝ Արմէն Արոյեանին եւ ներկայ հասարակութեան: Ձեռնարկի աւարտին տեղի ունեցաւ պատշաճ հիւրասիրութիւն եւ հեղինակի գրքին վաճառք:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ԵՐՋԱՆՈՒՀԻ ԳԸՎԸՐԵԱՆ

ԵՐՋԱՆՈՒՀԻ ԳԸՎԸՐԵԱՆի մահուան (որ պատահեցաւ Մոնթրէալ, Քանատա) քառասունքին առիթով, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, Օգոստոս 5ին, Վէն Նայսի Ս. Պետրոս Հայց. Առաք. եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. եւ անմահ Պատարագի (17231 Sherman Way):

Սգակիրներ՝

Տղան՝ Տէր եւ Տիկ. Կարօ եւ Անի Գըվըրեան եւ զաւակունք (Քանատա)

Դուստրը՝ Տիկ. Մարօ Նիկողոսեան եւ զաւակունք (Տուպայ)

Դուստրը՝ Տէր եւ Տիկ. Միսաք եւ Անի Շիթիլեան եւ զաւակունք

եւ համայն Գըվըրեան, Նիկողոսեան, Շիթիլեան, Պօյաճեան, Մուրատեան, Վանլեան, Գուլեան, Աւետիսեան, Chervenkov, Յարութիւնեան եւ Ազատեան ընտանիքներ:

Հանգուցեալի յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԵՐՋԱՆՈՒՀԻ ԳԸՎԸՐԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ «Մասիս» շաբաթաթերթի խմբագրութիւնը իր խորազգաց ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հանգուցեալի հարազատներուն, յատկապէս Գըվըրեան եւ Շիթիլեան ընտանիքներուն:

ՅՈՎԱՆ ՍԻՄՈՆԵԱՆԻ ՀԵՂԻՆԱԿԱԾ «ՀԷՄՇԻՆ» ՀԱՏՈՐԸ

Շարունակուած էջ 7-էն

Ապա հանդիսավարը հրաւիրեց հանդիսութեան ներկայ եղող բոլոր գրողները որպէսզի կատարեն «Գինեձօն»ի արարողութիւնը: Հրաւիրուեցաւ նաեւ հեղինակը որ շնորհակալութիւն յայտնեց կազմակերպիչներուն եւ ներկաներուն որոնք քաջալերեցին սոյն ձեռնարկը:

Հուսկ բանքը կատարեց Գերշ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանը որ ըսաւ. «Այս երեկոն իր նկարագրով շատ տարբեր է միւս բոլոր երեկոներէն որոնք կը կազմակերպուին գաղութի կեանքին մէջ: Այս գիրքը իր բովանդակութեամբ հայ գրականութեան պատմութեան մէջ փաստագրական առումով կարեւոր է, որովհետեւ մեր ժողովուրդին կեանքին մէջ ապրող որոշակի հատուած մը, շատ հասկնալի պատճառներով ճնշումներու տակ, պարտադրաբար հեռացած են կրօնքներէն, իրենց ազգային աւանդութիւններէն, պահած են նկարագրի որոշ գիծեր, որոնք երբ ժամանակը գայ կրնան դառնալ որոշիչ նշանակութիւն ունեցող յատկանիշներ, հայ ժողովուրդը վերադարձնելու համար դէպի իր արմատները: Երեկոն դաստիարակիչ էր որովհետեւ առաջին անգամն է որ այսքան համապարփակ, այսքան երկարաշունչ խօսքեր լսեցինք եւ ընթերցեցինք: Ահա վկայութիւն մը, ժողովուրդ մը, որ կը պատմէ եւ կը խօսի Եղեռնի Ցեղասպանութեան նահատակ ժողովուրդի մասին, որոնցմէ բեկորներ են որոնք կ'ապրին Թուրքիոյ սահմաններուն մէջ եւ որոնք շարունակօրէն պատգամ կը դառնան մեզի համար պահելու պահպանելու այն ոգին որ Եղեռնի նահատակ սերունդի ոգին էր: Շնորհաւորութիւններ Յովան Սիմոնեանին եւ մաղթանքներ, որպէսզի այս աշխատանքին մէջ յառաջ նորանոր փաստագրական տուեալներ տրամադրելու եւ հրամցնելու համար ոչ միայն հայ աշխարհին, այլ մասնաւորապէս յաջս այն պետութեանց որոնք մերժեցին եղեռնը եւ տակաւին կը մերժեն: Աստուծոյ օրհնութիւնը ձեզի հետ ըլլայ»:

Պոլսահայ Միութեան Կեդրոնական Վարժարանի Սանուց Յանձնախումբի երկու ատենապետներուն կողմէ, օրուայ մեծարեալ Յովան Սիմոնեանին նուիրուեցաւ գնահատանքի յատուկ յուշատախտակ:

Հանդիսութեան աւարտին, հեղինակը մակագրեց իր գրած հատորները: Տեղի ունեցաւ նաեւ յատուկ հիւրասիրութիւն:

Ներկաները ամբողջովին եւ կամաւոր, զգացականօրէն հրապուրուած էին սոյն հատորով, թէեւ ունենալով վշտի եւ տխրութեան վայրկեաններ, բայց նաեւ՝ մեծ իմաստութեան, յատակատեսութեան եւ յոյսի:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ԼՂՀ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՐԿԱԴԻ ՂՈՒԿԱՍԵԱՆԻ ՀԵՏ

Շարունակուած էջ 5-էն

իրենց յաղթանակին:

- Պարոն Ղուկասեան, ԵԽ գլխաւոր քարտուղար Թերի Դեւիսը բաւական կտրուկ էր արտայայտուել ԼՂՀ նախագահի ընտրութիւնների վերաբերեալ: Ձեր կարծիքով, ոչ հայանպաստ այդ յայտարարութիւնը ի՞նչ ազդեցութիւն կարող է ունենալ բանակցային գործընթացի վրայ:

- Չեմ կարծում, որ այդ յայտարարութիւնը կարող է ինչ-որ ազդեցութիւն ունենալ բանակցային գործընթացի վրայ: Դժբախտաբար, քաղաքական գործընթացները, կոնիւնկտուրան շատ են թելադրում միջազգային կառոյցներին նման յայտարարութիւններ անելու: Կարծում եմ՝ բաւական սուբիեկտիւ յայտարարութիւն է, կարծում եմ, որ Թերի Դեւիսի մակարդակի պաշտօնեան իրաւունք չունի այդքան անշրջահայեաց լինել. եթէ նա ցանկանում է չէզոք երեւալ, այդ թւում նաեւ՝ Լեռնային Ղարաբաղի համար, հաւանաբար նման յայտարարութիւններ չպէտք է անէր: Կարծում եմ, որ հենց այդպիսի յայտարարութիւններն են վնասում բանակցային գործընթացին: Իսկ ինչ վերաբերում է նրան, որ կարող է ինչ-որ կերպ ազդել կողմերի դիրքորոշումների վրայ, բացառւում է: Մենք պնդում ենք մեր անկախութիւնը ոչ այն բանի համար՝ դո՞ւր է գալիս այն Թերի Դեւիսին, թէ՞ ոչ: Թերի Դեւիսը կարող է անել եւ մտածել այն, ինչ ցանկանում է: Մենք ունենք մեր դիրքորոշումը եւ պնդում ենք այն: Վերջին հաշւով, Թերի Դեւիսը ապրանք չէ:

- Ըստ Ձեզ՝ որքանո՞վ է իրատեսական Վարդան Օսկանեանի լաւատեսութիւնը՝ կապուած բանակցային գործընթացի հետ: Այսինքն՝ կա՞յ որոշակի առաջընթաց, որը կարող է լաւատեսութեան հիմք դառնալ:

- Դիւանագիտութեան մէջ, բանակցային գործընթացում շատ դժուար է որեւէ յստակ կանխատեսումներ անել, քանի որ այն շօշափելի նիւթ չէ, եւ շատ բաներ կախուած են օբիեկտիւ եւ սուբիեկտիւ հանգամանքներից: Քաղաքականութեան մէջ լաւատեսութիւնը անհրաժեշտութիւն է, եւ եթէ լաւատես չես, դժուար թէ կը կարողանաս ինչ-որ բանի շուրջ պայմանաւորուել քո ընդդիմախօսի հետ: Այսինքն՝ լաւատեսութիւնը միշտ է պէտք: Սակայն լաւատեսութիւնն ամենեւին չի նշանակում, որ այսօր մօտ ենք կարգաւորմանը եւ վաղն անպայման ինչ-որ բան ստորագրելու ենք:

Ես ունեմ իմ դիրքորոշումը. տուեալ դէպքում ես ոչ լաւատես եմ, ոչ յոռետես, ես իրատես եմ: Ես հաշուի եմ առնում այն, որ բանակցութիւնների յստակ փուլերը, յստակ հանդիպումները չեն կարող եզրահանգումների հիմք դառնալ: Ես եզրակացութիւններ անում եմ նրանից, թէ, ասենք, ինչ է ասում Ատրպէյճանի նախագահը իր ժողովրդին, ինչ տարբերակներ կան, վերլուծում եմ մամուլը, եւ այդ ամէնը, ցաւօք, այսօր ինձ լաւատեսութիւն չեն ներշնչում, թէ հիմնախնդիրը մօտ է կարգաւորմանը, քանի որ ես Ատրպէյճանի դիրքորոշումներում կառուցողական ոչինչ չեմ տեսնում: Իսկ միակողմանի զիջումներ մեր կողմից, բնականաբար, չեն լինի:

ՕՖԵԼԻԱ ՔՈՉԱՐԵԱՆ
Ստեփանակերտ

ՍՈՒՐԲ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ՀԱՑԻ ՄԱՍԻՆ

Շարունակուած էջ 15-էն

բաղաճ, *Շաւարշաւան,*
բաղջ, *Նոր Ջուղա,* բաչուf, *Ակն,*
պաղարջ, *Սասուն,*
պաղարճ, *Գորիս, Շամախի, Մըշկեղ,*
պա"ղարճ, *Հաթերք, Կոճերեր,*
պա"ղա°րճ, *Շատախ,*
պաղա"րճ, *Վահան,*
պա"ղաճ, *Այնթափ,*
պա"ղա"րճ, *Նաւուր,*
պա"ղա"րչ, *Ուրմիա,*
պա"ղա"ճ, *Գետազատ,*
պաղաջ, *Աղաւնաձոր,*
պաղաճ, *Տանակերտ, Կարճեւան, Կաքաւաբերդ,*
պաղաչ, *Երզնկա, Խարբերդ,*
պէղարճ, *Օրդուբադ,*
պէղաճ, *Քարագլուխ, Շուշի,*
պու"ղու"ոճ, *Վան,*
փաղարչ, *Մալաթիա,*
կըլօջ, *Հազզօ, Խոսրովաւան, Իշխու, Փսանք, Բուլանըխ,*
կըլօճ, *Դիադին, Տեղեր, Արճակ, Ամբերդ, Սուրմալու,*
կուլիկ, *Բեժանօ,*
չօ''րա"գ, *Համշէն,*
փա"թա", *Վան,*
կըրկէնէ, *Ղափան,*
կըրկենի, *Շամուտ,*
փուռնիկ, *Ծաղկունք, Շահումեան,*
կաթնահունց, *Քանաքեռ, Կաղզուան,*
կըթնահունց, *Ջափար,*
բ'օմբի, *Կարճեւան,*
պուղարջա, *Համշէն,*
փիդէ, *Ռոդոսթօ,*
լօխում, *Ալաստան,*
նըղըցպաղարճ, *Խնձորեսկ,*
խաղօվ հ^ու^օ^ա^ց, *Բէյլան,*
ըշկըվը, *Քոփ,*
բիշի, *Մարաղա,*
ֆըտ^ը^իր, *Հազզօ եւ այլն:*

Բաղարջ բառին հոմանիշ բոկեղ բառը բարբառներում հնչիւնական տարբերակներ չունի եւ հանդէս է բերում միայն բառային զուգաբանութիւններ: Ինչպէս՝ պաղարճ, Զագլիկ, պէղարճ, Ծարտար, Հաթերք, բօքօն, Ջրվէժ, սիմիթ, Ռոդոսթօ, պէպիկ, Փարաղաշ, պօբիգ, Օրդու, տէպէգ', Խանազահ, ք'օ''մբա", Մարաղա եւ այլն:

Սուրբ սեղանի վրայ օրհնուող սուրբ հացի անուանումների այս բազմազանութիւնը վկայում է բարբառախօսների բարեպաշտութեան եւ քրիստոնէական աւանդոյթի հանդէպ ունեցած նուիրուածութեան մասին:

ԳՐԱՒՈՒԱԾ ԹՈՒԱԿԱՆՆԵՐ

Օգոստոս 5	«Մասիս» Շաբաթաթերթի ճաշկերոյթ
Սեպտեմբեր 1,2,3	Հ.Մ.Մ. Փասատինա եռօրեայ բանակում
Սեպտեմբեր 23	Հայաստանի Անկախութեան Օրուայ Փառատօն
Նոյեմբեր 4	ՍԴՀԿ-ի 120 Ամեակի Հանդիսութիւն

ՔԱՋ ՆԱԶԱՐ ՌԱԴԻՕ ԵԹԵՐ ՇՕ
Ամէն Կիրակի երեկոյեան
ժամը 10:00-ից 12:00
Կլէնտէյլի 26-րդ կայանից

New 2006 KIA OPTIMA LX
More Power, V6
Buy For $179 Per Month
1 AT THIS PAYMENT
+99¢ per month. 84 payments at 5.99% APR financing on approved above-average credit. $4995 customer down payment + $2000 factory rebate equals $6995 total down payment. Sale price $17,596.04
New 2006 KIA SORENTO EX 2WD
$7,995
1 AT THIS NET SAVINGS
$7,995 net savings off MSRP includes a $4000 Factory Rebate, $2995 GK discount and $1000 Competitive Bonus.
YOUR PICK
New 2007 KIA RIO
Sale Price $8495
Factory Rebate -$500
1 AT THIS NET COST
The Kia Red-Tag Lease-A-Thon
With Low Down Payment
NEW 2007 KIA SPORTAGE LX
5-STAR CRASH SAFETY RATING National Highway Safety Admin.
Lease For Only $129 Per Month
1 AT THIS PAYMENT
+99¢ & tax per month 36-month closed-end lease on approved above-average credit. Cash from customer $2999.99 + $0 Security Deposit + $1000 lease cash* (*Must finance thru Ameri Credit). $3999.99 total drive-off fees due at lease signing, includes tax & license. 15¢ per miles in excess of 12K miles per year.
NEW 2007 KIA SPECTRA EX
Auto, PW, PL
Lease For Only $134 Per Month
1 AT THIS PAYMENT
+99¢ & tax per month 36-month closed-end lease on approved above-average credit. Cash from Customer $2999.99 + $0 Security Deposit + $750 lease cash* (*Must finance thru Ameri Credit) equals $3749.99 total drive-off fees due at lease at lease signing, includes tax & license. 15¢ per miles in excess of 12K miles per year.
NEW 2007 KIA OPTIMA LX
5-STAR CRASH SAFETY RATING National Highway Safety Admin.
Auto, PW, PL
Lease For Only $139 Per Month
1 AT THIS PAYMENT
NEW 2007 KIA RONDO
GREAT MPG & GREAT MP3 PLAYER* *Available on all trims except base model.
Use the 3rd row to seat up to 7 people!*
Lease For Only $159 Per Month
1 AT THIS PAYMENT
+99¢ & tax per month 36-month closed-end lease on approved above-average credit. Cash from Customer $2999.99 + $0 Security Deposit + $750 Owner Loyalty equals $3749.99 total drive-off fees due at lease signing, includes tax & license. 15¢ per miles in excess of 12K miles per year.
NEW 2007 KIA SORENTO LX
5-STAR CRASH SAFETY RATING National Highway Safety Admin.
Lease For Only $174 Per Month
1 AT THIS PAYMENT
+99¢ & Tax per month. 36-month closed-end lease on approved above-average credit. Cash from customer $2999.99 + $0 security deposit + $2000 lease cash* (*Must finance thru AmeriCredit) + $1000 Owner Loyalty equals $5999.99 total drive-off due at lease signing. 15¢ per miles in excess of 12K miles per year.
NEW 2007 KIA SEDONA
5-STAR CRASH SAFETY RATING National Highway Safety Admin.
Auto, PW, PL
Lease For Only $209 Per Month
1 AT THIS PAYMENT
VIEW PICTURES
Check Out These Vehicles & More @:
www.glendalekia.com
Pre-Owned Vehicle | KBB Retail | Our Price | Or Buy For
'04 Kia Spectra LS SDN $9670 $6495 $75 Mo (K70326B/303948)
'03 Mitsubishi Diamante LS SDN $14,685 $10,995 $163 Mo Auto, Air, PPkg, & More. (K61826A/011735)
'02 Toyota Camry SDN $14,130 $11,995 $182 Mo Air, Auto, PPkg, & More. (P60715/040786)
'03 Nissan Frontier Supercharged King Cab $15,210 $13,495 $208 Mo Air, Auto, PPkg, Loaded. (P61024/427397)
'04 Mazda RX-8 Coupe $18,165 $14,495 $230 Mo Air, 6-Speed, Loaded. (P70518/109875)
'06 Mazda3 S $20,255 $16,495 $266 Mo Air, PPkg, ABS, & More. Previous Rental. (P60644/499232)
'03 Toyota Highlander SUV $19,675 $16,495 $269 Mo Air, Auto, PPkg, More. (P60567/115665)
'06 Suzuki XL-7 SUV $20,805 $16,495 $269 Mo Air, Auto, PPkg, Loaded. Previous Rental. (P70373/105205)
'06 Scion tC Coupe $19,330 $16,995 $279 Mo Air, Auto, PPkg, More. (P61198/070951)
'06 Honda Element LX SUV $21,360 $17,495 $285 Mo Air, Auto, PPkg, More. (K70546DA/005382)
'05 Jeep Wrangler SUV $21,190 $18,495 $304 Mo Auto, Air, CD, More. (P70288/315604)
'03 Infiniti I35 SDN $19,465 $18,495 $308 Mo Auto, Air, PPkg, Loaded. (P60112/103945)
'04 Lincoln LS V8 SDN $23,475 $19,995 $333 Mo Auto, Air, PPkg, Lthr & More. Previous Rental. (P50106/646521)
'04 Ford Expedition $24,735 $20,995 $356 Mo Air, Auto, PPKG, More. (P70459/B14590)
'02 Mercedes-Benz C320 WGN $22,050 $21,495 $367 Mo Air, Auto, PPkg & More. (P50745/151085)
'03 Toyota Sequoia SR5 $24,205 $22,495 $385 Mo Air, Auto, PPkg, & More. (P50488/139604)
'02 Lexus RX300 SUV $25,435 $22,995 $396 Mo Air, Auto, PPkg, & More. (P60211/288749)
'05 Acura TSX SDN $25,565 $23,995 $411 Mo Air, Auto, PPkg, Navigation, More. (P70428/008817)
'04 Infiniti G35 CP $28,125 $24,495 $420 Mo Auto, Air, Loaded. (P70354/803738)
'05 Chrysler Crossfire Limited $26,300 $24,495 $424 Mo Air, PPKG, Loaded. (P70635/057759)
'05 Infiniti G35 CP $29,310 $26,495 $460 Mo Air, Auto, PPkg, Loaded. (P70643/403074)
'06 Audi A4 2.0T SDN $30,605 $27,495 $482 Mo Auto, Air, PPkg, & More. (P70419/189354)
'05 Ford Thunderbird 50th Anniversary $35,910 $28,495 $502 Mo Auto, Air, PPkg, Loaded. (P70310/105369)
'04 Infiniti FX45 SUV $35,310 $28,995 $507 Mo Auto, Air, Pwr Pkg, Loaded. (P70540/400383)
'04 BMW 525i SDN $35,640 $32,995 $589 Mo Auto, Air, PPkg, More. (P70345/174099)
'04 BMW 745Li SDN $55,850 $45,995 $841 Mo Loaded, Navigation, Low Miles. (P70356/D54963)
GLENDALE KIA
The Power to Surprise
#1 VOLUME KIA DEALER IN CA!
College Grads Ask about our $400 Bonus Rebate!
2242 San Fernando Road, LA 90065
TOLL FREE: 866-211-8000
SE HABLA ESPAÑOL
10 YEAR 100,000 MILE WARRANTY
All advertised prices exclude government fees and taxes, any finance charges, any dealer document preparation charge and any emission testing charge. All vehicles are on approval of credit. Rebates are not to be used with any special APR programs. Kelley Blue Book prices are based on July/August '07 Kelley Blue Book. Offer ends the close of business date of publication.